

RECEUIL

DES GALLICISMES FRANÇAIS LES PLUS USITÉS

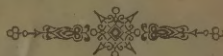
ZBIÓR

WYRAŻEŃ FRANCUZKICH NAJUŻYWAŃSZYCH.

PAR

V. DENOIX

MAÎTRE DE LANGUE FRANÇAISE AU GYMNASÉ DU GOUVERNEMENT
À VARSOVIE.

VARSOVIE

DE L'IMPRIMERIE DE LA BANQUE DE POLOGNE.

1844.

RECUEIL DES GALLICISMES FRANÇAIS LES PLUS USITÉS.

ZBIÓR WYRAŻEŃ FRANCUZKICH NAJUŻYWAŃSZYCH.

RECUEIL

DES GALLICISMES FRANÇAIS LES PLUS USITÉS,
PROPRES A FACILITER LES DIFFICULTÉS
QUE PRÉSENTE LA LANGUE FRANÇAISE,

OUVRAGE PUBLIÉ

PAR

V. DÉNOIX.

MAÎTRE DE LANGUE FRANÇAISE AU GYMNASÉ DU GOUVERNEMENT

À VARSOVIE.

VARSOVIE

DE L'IMPRIMERIE DE LA BANQUE DE POLOGNE.

1844.

ZBIÓR

WYRAŻEŃ FRANCUZKICH NAJUŻYWAŃSZYCH,

CELEM UŁATWIENIA TRUDNOŚCI

ZACHODZĄCYCH W TYM JEZYKU

OGŁOSZONY

PRZEZ

W. DENOIX.

NAUCZYCIELA JEZYKA FRANCUZKIEGO

PRZY GIMNAZJUM GUBERNIALNEM W WARSZAWIE.

WARSZAWA

W Drukarni Banku Polskiego.

1844.

Pohr. 159.

ZA POZWOLENIEM CENZURY RZĄDOWEJ.

MAGAZYN

PRÉFACE.

La langue française si belle si répandue dans le nord de l'Europe, devient cependant difficile à comprendre pour les étrangers qui ne connaissent pas parfaitement les Gallicismes, les mots à double sens et particulièrement les expressions proverbiales, expressions qui donnent au discours, cette vivacité, cet enjouement qui font le charme de la société et les délices de la conversation.

Les Gallicismes et les proverbes sont plus usités en parlant qu'en écrivant; ils doivent donc pour cette cause attirer plus particulièrement notre attention.

PRZEDMOWA.

Język francuzki tak piękny i tak upowszechniony na północy Europy, nie jest wolny od trudności dla cudzoziemców, nieznających dokładnie gallicyzmów, wyrazów dwuznacznych, a szczególnie wyrażen przysłowiowych, to jest obrotów nadających mowie tę żywość, ten wdzięk, które stanowią powab towarzyski i roskosz rozmowy.

Ponieważ gallicyzmy i przysłowia używaisze są w mowie niż w piśmie, przeto znajomość ich większą bacność na siebie zwrócić powinna.

Quoique toutes les langues paraissent construites sur un plan uniforme dans leurs parties essentielles, elles offrent cependant des particularités, soit dans l'emploi des mots, soit dans la manière de les arranger, qui s'écartant des règles ordinaires, distinguent une langue de toutes les autres. Ces locutions particulières s'appellent idiotismes.

Les idiotismes de la langue française sont appelés gallicismes, et ceux du Grec hellénismes, comme ceux du latin s'appellent Latinismes. Ainsi idiotisme, désigne le genre dont les autres mots sont les espèces.

Les altérations du sens de beaucoup de mots, dues à la frivolité, aux caprices de la mode, sont inconcevables, et produisent souvent des gallicismes, c'est ainsi que nous disons: *Un homme de condition* pour désigner *un gentilhomme* et dans le langage populaire, *un homme en condition* pour désigner un domestique.

Les associations singulières de mots, en changeant tout à fait le sens des termes produi-

Lubo wszystkie języki zdają się być na jeden krój utworzone co do istotnych części składowych; okazują jednak szczególność już to w użyciu wyrazów, już w sposobie ich szykowania, przez co oddalając się od zwykłych prawideł odróżniają jeden język od drugiego: takie obroty szczególnie zowią się idiotyzmami.

Idiotyzmy mowy francuskiej noszą imię gallicyzmów, równie jak języka greckiego hellenizmów, łacińskiego latynizmów. Tym sposobem idiotyzmy tem są do gallicyzmów, czem rodzaj do gatunku.

Zmiany myśli nadawanych wyrazom, wynikające z niestałości i dziwactw mody, są nadzwyczajne, i stają się źródłem prawdziwych gallicyzmów. — Tak mówimy: *un homme de condition*, chcąc oznaczyć szlachetność rodu; a w mowie gminnej przez *un homme en condition*, oznaczamy człowieka zostającego w obowiązkach.

Skojarzenia szczególne wyrazów, zmieniając zupełnie znaczenie słów, tworzą także

sent souvent des gallicismes. C'est ainsi que le même adjectif, mis avant ou après le substantif exprime des idées différentes, il y a loin d'un *brave homme* à un *homme brave*, d'un *bon homme*, à un *homme bon*.

Les gallicismes que le genre noble admet, communiquent au style de l'énergie, de la grâce et de la variété. Les tournures particulières de notre langue si embarrassantes pour les étrangers, sont pourtant ce qui donne éminemment de la grâce au langage. Il est vrai que tout dépend de leur heureux emploi; comme il constitue le bon goût chez nous, il constituait, l'urbanité chez les Latins et l'atticisme chez les Grecs.

Les Principaux auteurs du siècle dernier en ont fait le plus grand usage, et nos écrivains modernes en ont aussi introduit un grand nombre et nous pensons que bien souvent quoique ils se soient écartés des règles de la Grammaire ils ont fait faire des progrès bien sensibles à la langue, et com-

gallicyzmy. Tak tenże sam przymiotnik położony przed rzeczownikiem lub po nim, wyraża pojęcia całkowicie różne. Wielka zachodzi różnica pomiędzy *un brave homme* i *un homme brave*, podobnie jak i między *un bon homme* i *un homme bon*.

Gallicyzmy przyjęte w wyśłowieniu wyższem, nadają mowie moc, wdzięk i rozmaitość. Obroty szczególne języka naszego, tyle sprawujące trudności dla cudzoziemców, są właśnie najwyższym powabem języka. Wprawdzie wszystko zależy od szczęśliwego ich użycia, jednak stanowią one dobry smak u nas tak, jak stanowiły gust rzymski u Łacinników, a attycyzmu Greków.

Najznakomitsi Pisarze wieku przeszłego trzymali się ich najstaranniej, a terażniejsi wprowadzili ich także bardzo wiele. Mniemamy, że chociaż bardzo często oddalili się od prawideł grammatycznych jak to czyni nie mało z autorów współczesnych; przyczynili się jednak znacznie do uprawy ję-

me il n'y a de Grammairiens par excellence, que les grands écrivains, c'est dans leurs œuvres que nous avons recueilli les matières de cet ouvrage espérant que la traduction polonaise en facilitera la conception.

zyka. A że największymi grammatykami, naszym zdaniem, są wielcy Pisarze; przeto z ich dzieł uzbieraliśmy zasób do tego pisma w nadziei, że tłumaczenie polskie ułatwi ich pojęcie.

Abattre. — Petite pluie abat grand vent.

Abbé. — Pour un moine on ne laisse pas de faire un abbé.

Le moine répond comme l'abbé chante.

Abois. — Etre aux abois.

Abonder. — Ce qui abonde ne nuit pas.

Aboyer. — Tous les chiens qui aboient ne mordent pas.

Aboyer à la lune.

Abri. — Se mettre à l'abri de la tempête.

Łagodnością i łwą ugłaskasz.

Bez jednego żołnierza wojna będzie.

Kto na czym wózku jedzie, tego piosnkę śpiewać musi.

Dogorywać, konać, być w ostatniej toni.

Jeden dowód więcej, sprawy nie zepsuje. Od przybytku głowa nie boli.

Nie każdy straszny, co grozi.

Porywać się z motyką na słońce
Schronić się w bezpieczne
miejsce od nawałnicy.

Absents. — Les absents ont tort.	Ten winien kogo nie ma. — Kto się sam nie dopilnuje, ten nie dostanie spadku.
Les os sont pour les absents.	Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi.
Accomodemment. — Le meilleur procès ne vaut pas pire accomodemment.	Lepsza chuda ugoda, niż proces tłusty. — Lepszy rydz jak nic.
Accomoder de tout.	Przystawać na wszystko; nie wybredzać.
Acquitter. — Qui s'acquite s'enrichit.	Kto dług płaci, ten się bogaci.
Accord. — Tomber d'accord d'une chose. — Demeurer d'accord etc. Etre d'accord d'une chose.	Zezwolić na co; przystać na co, zgodzić się na co.
Adieu panier, vendanges sont faites.	Łyżka po obiedzie.
Adresser. — Il faut s'adresser à Dieu plutôt qu'à ses saints.	Wilk przez posły nie tyje.
Affaire. — A demain les affaires.	Do jutra sprawa, dziś się cieszymy; używajmy.
Affamé. — Ventre affamé n'a point d'oreilles.	Głodny uszu nie ma.
Affût. — Etre à l'affût.	Czatować, troskliwie się pilnować.
Age. — Etre entre deux âges.	Być w średnim wieku.
Aider. — Aide - toi, et Dieu t'aidera.	Nie żałuj rąk, a Bóg ci pomoże.
Air. — Avoir toujours un pied en l'air.	Być zawsze wesołym.
Se donner des airs.	Nadymać się; dawać sobie tony.
Avoir l'air grand.	Mieć pańską postawę.

Aile. — Ne battre que d'une aile.

Voler de ses propres ailes.

Aise. — Être à son aise.

Aller. — Cela va de mal en pis.

Cela va de mieux en mieux.

Aller son grand chemin.

Tous chemins vont à Rome.

Cela va sans dire.

Au pis aller.

Après plusieurs allées et venues.

Alouette. — Il attend que les alouettes lui tombent toutes rôties dans le bec.

Si le ciel tombait, toutes les alouettes seraient prises.

Ame. — Avoir l'âme sur les lèvres.

Amener. — Un malheur amène son frère.

Ami. — Les bons comptes font les bons amis.

Amour. — Il n'y a point de belles prisons, ni de laides amours.

Froides mains, chaudes amours.

Podupaść zupełnie na siłach, na wziętości, na majątku, i t. p.

Obejść się bez cudzej pomocy.

Mieć się dobrze, zostawać w dobrym bycie.

Idzie co raz gorzej.

Idzie co raz lepiej.

Działać szczerze, otwarcie.

Różnemi drogami można dojść do jednego celu.

Rozumie się samo przez się.

W najgorszym razie.

Po wielu staraniach i zachodach.

Bez pracy nie będą kołaczę.

Pieczone gołąbki, nie polecą do gąbki.

Gdy się niebo obali, wszystkich nas przywali. To jest: nie rozsądnych przypuszczeń, nie potrzeba się lękać.

Mieć duszę na ramieniu.

Jedna bieda człowiekowi nie dokuczy.

Rzetelny rachunek utrzymuje przyjaźń.

Nie ma miłego więzienia, ani niemiłego kochania.

Gdzie zimne ręce, tam gorąca miłość.

Ane. — Méchant comme un âne rouge.	Zły jak rudy osieł, jak diabeł.
A laver la tête d'un âne on y perd sa lessive.	I w Paryżu nie zrobią z owsa ryżu. — Nie pomoże krukowi mydło, ani umarłemu kadzidło.
On ne saurait faire boire un âne s'il n'a soif.	Na upartego nie ma lekarstwa.
Chercher son âne et être dessus.	Na koniu siedzieć i konia szukać.
Appeler. — Appeler les choses par leur nom.	Mówić bez ogródki, tusto.
Cela s'appelle folie en bon français.	To się zowie po prostu głupstwo.
Ressembler au chien de Jean de Nivelle, qui s'enfuit quand on l'appelle.	Odchodzić właśnie wtenczas kiedy kto jest najpotrzebniejszy.
Appétit. — L'appétit vient en mangeant.	Im więcej kto ma, tém więcej pragnie.
Apprendre. — Un homme bien appris; mal appris.	Człowiek dobrze wychowany, źle wychowany.
Après. — Après la panse, la danse.	Najadłszy się, zabawa! (ale nie robota).
Jeter le manche après la cognée.	Utraciwszy część, odstąpić wszystkiego.
Après coup.	Po wszystkim, za późno.
Argent. — Entre gens d'honneur la parole vaut l'argent.	Uczciwe słowo, gotowy grosz.
Point d'argent, point de suisse.	Nie ma pieniędzy, nie ma i posługi.
Arracher. — Mentir comme un arracheur de dents.	Łgać jak najęty.

Arriver. — Un malheur n'arrive jamais seul.

Il y a plus d'un âne à la foire qui s'appelle Martin.

Ce sont des contes de peau d'âne.

Autruche. — Avoir un estomac d'autruche.

Arme. — Faire ses premières armes.

A main armée.

Arriver à bon port.

Assaut. — Emporter d'assaut.

Assiette. — Il n'est pas dans son assiette.

Attendre. — Tout vient à point à qui sait attendre.

Aune. — Les hommes ne se mesurent pas à l'aune.

Aventure. — Dire la bonne aventure.

Une diseuse de bonne aventure.

Aveu. — Un homme sans aveu.

Aveugle. — Au royaume des aveugles, les borgnes sont rois.

Il n'est pire aveugle que celui qui ne veut pas voir.

Avoir beau faire; avoir beau dire.

Nieszczęścia się ciągną. — Jedna bieda człowiekowi nie dokuczy.

Nie jednemu na imię Marcin.

To są brednie, głupie wymówki.

Być strawnego żołądka.

Odbywać pierwszą w życiu wyprawę wojenną.

Przebojem; z orężem w rękę.

Stanąć szczęśliwie u celu.

Dobyc szturmem.

On nie jest w swoim humorze.

Cierpliwy wszystkiego się doczeka.

Chłopa korcem nie trzeba mierzyć.

Kabałę ciągnąć, wróżyc.

Kabalarka, wróżka.

Człowiek bez stanu, włóczęga.

Miedzy głupcami, półmędrkowie uchodzą za mądrych.

Najtrudniej przekonać tego, kto nie chce być przekonany.

Napróżno co robić; nadaremnie gadać.

Donner à quelqu'un un poison d'Avril.

Ami. — Un ami en amène un autre.

Un bon ami vaut mieux que cent parents.

Argent. — L'argent est un bon serviteur et un méchant maître.

Avec. — Avec un si on mettrait Paris dans une bouteille.

Avril. — Il n'est si gentil mois d'avril, qui n'ait son chapeau de grésil.

Aliboron; maître aliboron.

Amphitryon.

Avaler la pilule.

Avoir bon nez.

Avoir la forme enforcée dans la matière.

Avoir la tête près du bonnet.

Avoir le diable dans sa bourse.

Avoir une dent contre quelqu'un.

Avoir un pied de nez.

Amoureux des onze mille verges.

Zwieść kogo na prima aprilis.

Kogo przyprowadza mój przyjaciel, ten mi jest przyjacielem.

Jeden prawdziwy przyjaciel, lepszy jest jak stu krewnych.

Dobrze jest rozsądnie pieniądze się posługiwać; źle być ich niewolnikiem.

Gdyby to gdyby, toby można Paryż włożyć w butelkę.

Miesiąc Kwiecień, nie obejdzie się nigdy bez zimna.

Mniemany znawca.

Ten co wyprawia ucztę, fundator.

Znieść w milczeniu rzecz nie miłą; obelgę.

Mieć dobry węch, zdaleka rzeczy przewidywać.

Mieć zakuty łeb, być tępego umysłu.

Być skorym do gniewu.

Mieć próżną sakiewkę.

Mieć na kogo urazę; gniew.

Spuścić nos na łokieć, na kwin-tę.

Ten co się kocha w pierwszej lepszej, co raz innej.

Babioles. — Ce sont des babioles.

Bachique. — Une chanson bachique.

Bagage. — Plier bagage.

Baïsser. — Baïsser les oreilles.

Il semble qu'il n'y a qu'à se baïsser et en prendre.

Balai. — Faire le balai neuf.

Rôtir le balai.

Balayer l'église.

Balles perdues.

Barbe. — Faire sa barbe.

Rire dans sa barbe.

Faire quelque chose à la barbe de quelqu'un.

Barrer le chemin à quelqu'un.

B.

To są fraszki, bagatele.

Spiewka pijacka przy kielichu.

Zemknąć; wynieść się.

Opuścić uszy, stracić odwagę.

Zdaje się, że to rzecz bardzo łatwa (a tak nie jest).

Z pierwszego razu ochotnie służyć.

Być długo w jednej służbie.

Wychodzić na ostatku z koscioła.

Daremna praca.

Golić się.

Śmiać się w duchu, niewidocznie.

Uczynić coś (złego) w czyjej przytomności, komu pod

Zagrodzić komu drogę.

Bas. — Avoir l'oreille basse.	Być pokornym.
Bataille. — Cheval de bataille.	Rzecz z którą się kto najwięcej popisuje.
Bâtir en l'air; bâtir des châteaux en Espagne.	Karmić się próżną nadzieją. stawiać zamki na lodzie.
Bâton de viellesse.	Podpora starości.
Battre le chien devant le lion.	Łajac niższego dawać przytyk wyższemu.
Battre le chien devant le loup.	Kłócąc się z jednym, zastawiać sidła na trzeciego.
Battre les cartes.	Tasować karty.
Battre la caisse.	Bębnić.
Battre la charge, la retraite.	Bębnić do ataku, do odwrotu.
Il faut battre le fer quand il est chaud.	Trzeba drzeć łyka kiedy się dadzą.
Battre la campagne.	Prawić od rzeczy. —
Battre le pavé.	Szlifować bruki, włóczyć się.
Faire une chose tambour battant.	Zrobić co szybko, nagle, albo tak żeby wszyscy o tem wiedzieli i słyszeli.
Battre des mains.	Klaskać w dłonie. —
Battre en retraite.	Cofać się, zwijać chorągiewkę.
Les battus paient l'amende.	Pobity, bywa jeszcze połajany.
Beau. — Avoir beau jeu.	Mieć dobrą sposobność.
Echapper belle.	Ujść szczęśliwie z niebezpieczeństwa.
Bec. — Tenir quelqu'un le bec dans l'eau.	Karmić kogo próżną nadzieją.
Prendre quelqu'un par le bec.	Przekonać kogo jego własnymi słowami.
Bête. — Morte la bête, mort le venin.	Zdechły pies nikogo nie ukąsi.

Béler. — Brebis qui bèle, perd sa goulée.	Kto przy stole dużo gada, tego omija jedzenie.
Remonter sur sa bête.	Odzyskać stratę, powetować szkody.
La bête noire.	Cel największej nienawiści.
Beurre. — Promettre plus de beurre que de pain.	Obiecywać złote góry, a nie-mieć ołowianych.
Bidet. — Pousser bien son bidet.	Dorabiać się prędko majątku.
Bien. — Nul bien sans peine.	Bez pracy nie będą kołaczę.
Bienfait. — Un bienfait n'est jamais perdu.	Najlichszy człowiek może się za dobrodziejstwo wy-wdzięczyć.
Écrire les injures sur le cuire, et les bienfaits sur le sable.	Uraży długo pamiętać, a o do-brodziejstwach rychło za-pominać.
Bienfait reproché est à demi oublié.	Wyrzucanie dobrodziejstwa, zmniejsza jego cenę.
Payer sa bienvenue.	Oplacić pierwszą naukę.
Blanc. — Parler de but en blanc.	Trzy po trzy prawić.
Le fils de la poule blanche.	W czepku się urodził; we wszy-stkiem szczęśliwy.
Se manger le blanc des yeux.	Kłócić się zajadle.
Tirer au blanc.	Do celu strzelać.
Un blanc — bec.	Młokos; smarkacz.
Tête de fou ne blanchit ja-mais.	Głupiec niczem się nie frasuje.
Blé. — Manger son blé en herbe; en vert.	Przed czasem stracić dochody.
Crier famine sur un tas de blé.	Przy pełnych worach utyski-wać na biedę.
Blessé. — Savoir où le soulier, le bât, blesse quelqu'un.	Wiedzieć co kogo dolega.

Boeuf. — Mettre la charrue
devant les boeufs.

Boire. — Comme un trou;
boire sec.

Puisque le vin est tiré, il faut
le boire.

Donner pour boire.

Le papier boit.

Qui a bu, boira.

Bois. — Porter du bois dans
la forêt.

Il ne faut pas mettre le doigt
entre le bois et l'écorce.

Il est du bois dont on les fait
(c-à-d. dont on fait ces di-
gnitaires).

La faim chasse le loup hors
du bois.

Boiteux. — Il ne faut pas clo-
cher devant le boiteux.

A un boiteux femme qui
cloche.

Bon. — Prendre la chose en
bonne part.

A quelque chose malheur est
bon.

Tenir bon contre quelqu'un.
Garder pour la bonne bouche.

A bon vin il ne faut point de
bouchon.

A bon chat bon rat.

A bon entendeur salut.

Tout de bon.

Robić co na odwrot.

Tęgo pić.

Już się teraz cofać za późno.

Dać na piwo; tryngelt.

Papier przebija.

Nałóg się niezumienia.

Thusty pościć smarować.

Nie wtykać palca między
drzwi.

On posiada stosowne przymio-
ty do otrzymania takiej-to
godności.

Głód człowieka do wszystkie-
go przymusi.

Nie trzeba uczyć mędrszych
od siebie.

Niech się łączy równy z ró-
wną.

Tłumaczyć co z dobrej stro-
ny, bez urazy.

Nie ma tego złego co by nie
wyszło na dobre.

Silnie się komu opierać.

Schować co najlepszego na o-
statek.

Rzecz dobra nie potrzebuje
żeby głosić jej pochwały.

Trafiła kosa na kamień.

Dobrej głowie dość na słowie.

Nie żartem; seryo.

Parler en bon français.	Powiedzieć wyraźnie, bez ogródki.
Faire faux bond.	Niedotrzymać słowa.
Homme à bonnes fortunes.	Mężczyzna kochany od kobiet.
Bonnet. — Être triste comme un bonnet de nuit sans coiffe.	Być bardzo smutnym, krzywić się jak Środa na Piątek.
Bonnet blanc, blanc bonnet.	Wszystko to jedno.
Jetter son bonnet par dessus les moulins.	Nie zachować miary w mówieniu.
Bout. — Je l'ai sur le bout des lèvres.	Na języku mi się kręci.
Borgne. — Changer son cheval borgne contre un aveugle.	Stracić na zamianie. — Wymieniał stryjek za siekierę kijek.
A propos de bottes.	Ni ząd, ni z owąd. Ni w pięć ni w dziesięć.
Bouche. — A cheval donné on ne regarde point à la bouche.	Darowanemu koniowi nie zaglądają w zęby.
Faire venir l'eau à la bouche.	Zaostrzyć apetyt.
Il arrive bien des choses entre le verre et la bouche.	Jedna chwila może wiele rzeczy odmienić.
Traiter quelqu'un à bouche que veux tu.	Wysmienicie kogo uraczyć.
Un cheval fort en bouche, un cheval qui n'a point de bouche.	Koń twardy w pysku.
Faire la petite bouche.	Cedzić słówka, drożyć się z powiedzeniem czego.
Boucher un trou.	Zapełnić jedną dziurę; uplaść część długów.
Boucher la bouteille.	Zakąsić po wódce.
Un esprit bouché.	Twarda głowa.

Mener les soldats à la bou- cherie.	Wystawić wojsko na pewną zgubę.
Boue. — Une âme de boue.	Podła dusza.
Bouquet. — Avoir le bouquet sur l'oreille.	Być na wydaniu, spieszyć się za mąż. Być wystawionym naprzedarz (o jakiej rzeczy)
Bourrée. — Fagot cherche bourrée.	Równy przestaje z równym.
Bourse. — Faire bourse com- mune.	Utrzymywać wspólny expens.
Bout. — Rire du bout des dents.	Przymuszać się do śmiechu.
Savoir quelque chose sur le bout du doigt.	Umieć co na palcach, dosko- nale.
L'économie de bout de chan- delles.	Skąpstwo w drobnostkach, a niedbalstwo w rzeczach wa- żniejszych.
Brûler la chandelle par les deux bouts.	Trwonić pieniądze przez zby- teczne wydatki.
A tout bout de champ.	Co moment.
Le haut bout. Le bas bout.	Wyższe miejsce. — Szary ko- niec.
Au bout du compte.	Zważywszy wszystko.
Être à bout.	Nie wiedzieć co począć.
Mettre quelqu'un à bout.	Przywieść kogo do tego, aby już nie wiedział co począć, co powiedzieć.
En venir à bout.	Dokonać swego.
Bouton. — Ne tenir qu'à un bouton.	Wisieć na włosku.
Serrer les boutons à quel- qu'un.	Nacierać, nastawać na kogo.
Braise. — Rendre chaud com- me braise.	Oddać wet za wet.

Tomber de la poële dans la braise.	Wpaść z deszczu pod rynnę.
Branche. — Être comme l'oïseau sur la branche.	Z pieca na łeb.
Bras. — Demeurer les bras croisés.	Siedzieć jak wróbel na dachu. Być niepewnym swego losu.
Recevoir quelqu'un à bras ouverts.	Próżnować.
Avoir des affaires sur les bras.	Przyjąć kogo serdecznie.
Avoir quelqu'un sur les bras.	Mieć wiele na głowie; wiele do czynienia.
Bras dessus, bras dessous.	Mieć kogo na karku; żywić kogo.
Brave. — Faire le brave.	Brat za brat; ty a ty; za-pan-brat wodzić się pod rękę.
Brebis. — Faire un repas de brebis.	Udawać mężnego.
A brebis tondue Dieu mesure le vent.	Jeść a nie pić.
Qui se fait brebis, le loup le mange.	Bóg zsyła na nas utrapienia w miarę naszych sił.
Brebis comptées, le loup les mange.	Zbyteczna dobroć gubi człowieka.
Bride. — Courir à toute bride.	I największa czujność, dozór, nie uchroni od szkody.
Tenir quelqu'un en bride.	Pędzić co koń wyskoczyć może.
Tenir la bride haute.	Nie dopuszczać komu czego: Krótko trzymać.
Aller bride en main dans une affaire.	Brać się do czego z wielką ostrożnością.
Courir à bride abattue à sa perte, à sa ruine.	Na osłepbrnąć w nieszczęście.
Briser ses chaînes.	Potargać więzy.
Briser avec quelqu'un.	Rozbrat z kim uczynić.

Brisons-là.
Tant va la cruche à l'eau qu'à
la fin elle se brise.
Suivre les brisées de quel-
qu'un.

Courir, aller, sur les brisées
de quelqu'un.

Revenir sur ses brisées; re-
prendre ses brisées.

Broncher. — Il n'y a si bon
cheval qui ne bronche.

Bronze. — Avoir le coeur de
bronze.

Brouiller. — Ils sont brouillés.

Brûler. — Se brûler la cer-
velle.

Brûler la chandelle par les
deux bouts.

Butte. — Être en butte à...

Barbe. — A barbe rousse et
noirs cheveux, ne te fie si-
tu ne veux.

Bon. — A bon jour, bonne é-
trenne.

A quelques-uns le bien vient
en dormant.

Au nouveau, tout est beau.

Les beaux esprits se rencon-
trent.

Belle montre et peu de rap-
port,

Przestańmy o tém mówić.
Do czasu dzban wodę nosi.

— *Être comme l'oi-*
lsé za czyim przykładem.

Ubiegać się z kim o co.

Wziąć się na nowo do za-
rzuconej rzeczy.

Każdemu trafi się zbłądzić. —

Koń ma cztery nogi, a pot-
knie się.

Być bez litości.

Pokłócili się.

W łeb sobie strzelić.

— *Être en rage de*
Żyć rozrzutnie.

Być wystawionym na...

Lys, zyz, rudy i kuternoga,
jeśli się coś uda, to łaska

Boga.

(To się mówi, kiedy się ko-
mu zdarzy coś szczęśliwe-
go w dzień świąteczny, uro-
czysty).

Niektórym szczęści się, choć
się wcale o to nie starają.

Każda rzecz nowa podoba się.

Rozumni schodzą się, t. j. wpa-
dają czasem na jedną myśl.

Piękne z wejrzenia, a mało po-
żytku.

Bien mérite d'aller à pied qui
n'a soin de son cheval.

Bon avocat, mauvais voisin.

Bonne renommée vaut mieux
que ceinture dorée.

Boiteux. — Il faut attendre le
boiteux.

Porter bonheur, porter mal-
heur à quelqu'un.

Niechaj chodzi piechoto, kto
nie umie szanować swego
konia.

Dobry adwokat jest złym są-
siadem.

Lepsza dobraślawia jak bogaty
strój; jak bogactwo.

Trzeba czekać potwierdzenia
jakiej wiadomości, nim się
jej wierzy.

Przynosić komu szczęście lub
nieszczęście.

Calice. — Boire le calice.

Cap. — Armé de pied en cap.
Rire sous cape.

Caque. — La caque sent tou-
jours le hareng.

Carême. — A carême prenant
chacun a besoin de sa poêle.

Carte. — Savoir la carte.

Brouiller les cartes.

Znosić przykrości.

Zbrojny od stóp do głowy.

Skrycie drwić.

Czem się garnek napije, tém
i skorupa pachnie.

Pożycz komu konia, a sam
idź pieszo.

Znać doskonale tajemnicę.

Wszczynać niezgody.

Donner carte blanche à quel-
qu'un.

Cas. — Faire cas de quelqu'un,
de quelque chose.

Qui casse les verres, les paie.
Il faut casser les noix, pour
avoir les noyaux.

Un casse-cou.

Un casse-tête.

Cause. — Agir en connais-
sance de cause.

Faire une chose, et pour cause.

Être hors de cause.

Causer comme une pie bor-
gne.

Être sujet à caution.

Cavalièrement.

Cave. — Du grenier dans la
cave.

L'eau qui tombe cave goutte
à goutte la pierre.

Cèdre. — Depuis le cèdre, jus-
qu'à l'hysope.

Cendres. — Il ne faut point
remuer les cendres des
morts.

Ceinture. — Être pendu à la
ceinture de quelqu'un.

Cerf. — Un cerf bien don-
né aux chiens, est à demi
pris.

Zostawić kogo panem całej
sprawy.

Cenić kogo, dbać o co.

Każdy odpowiada za siebie.

Chcąc co mieć, trzeba nie ża-
łować trudu.

Miejsce gdzie można kark
skręcić.

Robota trudna, zawracająca
głowę.

Działać, wiedząc dobrze o co
idzie.

Zrobić co, mając na to przy-
czynę.

Nie należeć do sprawy.

Paplać bez miary.

Nie zasługiwać na wiarę.

Obcesowo; niegrzecznie.

Z pieca na łeb.

Ziarnko do ziarnka, robi się
miarka.

Od największego do najmniej-
szego.

O zmarłych nie trzeba źle mó-
wić.

Czepiać się kogo; chodzić za
kim jak cień.

Rzecz dobrze zaczęta, jest już
na pół zrobiona.

Cerveau. — Avoir le cerveau creux.	Być dziwakiem; postrzelonym w łeb.
Chaqu'un se gouverne à sa mode.	Każdy postępuje podług siebie.
Chambre. — Garder la chambre.	Być chorym obłożnie.
Champ. — Avoir un œil aux champs, et l'autre à la ville.	Oglądać się na wszystko.
Battre aux champs.	Bębnić.
Venir en une nuit comme un champignon.	Dojść nagle do czegoś wielkiego, jak do godności, do majątku.
Chandelle. — A chaque saint sa chandelle.	Mając interes, trzeba się kłaniać każdemu.
Devoir une belle chandelle à Dieu.	Wybrnąć z wielkiego niebezpieczeństwa.
Donner une chandelle à Dieu, et l'autre au diable.	Jednać sobie obydwie strony.
Le jeu n'en vaut pas la chandelle.	Więcej kosztów jak rzecz warta.
On y brule la chandelle par les deux bouts.	I mąż i żona traci.
Change. — Rendre le change à quelqu'un.	Oddać komu wet za wet.
Donner le change à quelqu'un.	Wywieść kogo w pole. Oszukać.
Prendre le change.	Dać się oszukać.
Chansons que tout cela.	To są tylko bajki.
C'est toujours la même chanson.	Zawsze jedno i toż samo.
Je le ferais chanter.	Nauczę go rozumu.
Charbonnier. — Le charbonnier est maître chez soi.	Każdy jest Panem w swoim domu.
Charge. — Sonner la charge.	Dać znak do boju.

Revenir à la charge.	Powtórnie nalegać o co.
Charité bien ordonnée commence par soi même.	Pierwsza miłość od siebie.
Jurer comme un charretier embourbé.	Okropnie przeklinać; kląć.
Mettre la charrue devant les bœufs.	Zaczynać od końca.
Chasser. — Un clou chasse l'autre.	Wybijać klin klinem.
Bon chien chasse de race.	Jaki ojciec taki syn.
Chasser sur les terres de quelqu'un.	Wdzierać się w cudze prawa.
Affamé comme un chasseur.	Głodny jak wilk, jak pies.
Chat échaudé craint l'eau froide.	Kto się na gorącym sparzy, ten na zimną wodę dmucha.
Vivre comme chiens et chats.	Żyć w niezgodzie.
La nuit tous les chats sont gris.	W nocy każda piękna; w nocy łatwo się omylić.
Éveiller le chat qui dort.	Wznawiać dawne swary.
Se servir de la patte du chat pour tirer les marrons du feu.	Cudzei rękami wyjmować kartofle z pieca.
Qui bien aime, bien chatie.	Kto prawdziwie kocha, ten karmi, kiedy tego potrzeba.
Chaud. — Souffler le chaud et le froid.	Gadać i za, i przeciw, na dwóch ramionach płaszczyk nosić.
Pleurer à chaudes larmes.	Rzewnie płakać.
Il ne trouve rien de trop chaud ni de trop froid.	Cchiwy bierze wszystko co się zdarzy.
Cela ne fait ni chaud ni froid.	To ani grzeje ani ziębi; ani szkodzi ani pomaga.
La chemise est plus proche que le pourpoint.	Blizsza koszula ciała jak kaptan.

Chemin. — A chemin battu, il n'y croit point d'herbe.	Nie ma w tem zysku do czego wszyscy się biorą.
En tout pays il y a une lieue de mauvais chemin.	W każdym przedsięwzięciu są pewne trudności, przykrości.
Le grand chemin des vaches.	Sposób prosty, pospolity.
Le chemin de l'école, des écoliers.	Najdłuższa droga.
Bien faire son chemin en peu de temps.	W krótkim czasie wiele dokazać.
Il fera son chemin.	Wyjdzie na człowieka.
Grand chemin, grande rivière, grand seigneur, sont trois mauvais voisins.	Wielki trakt, wielka rzeka, wielki pan, są to trzy złe sąsiady.
Chemise. — J'y metrai jusqu'à ma chemise.	Wszystko poświęcę, byłem swego dokazał.
Chercher midi à quatorze heures.	Robić trudności tam gdzie ich nie ma; kręcić.
Cheval. — L'œil du maître engraisse le cheval.	Pańskie oko konia tuczy.
Il n'est si bon cheval qui ne devienne rosse.	I najdzielniejszego wiek uchodzi.
Qui aura de beaux chevaux, si ce n'est le roi.	Nie dziwnego że bogaty ma piękne rzeczy.
Prendre son cheval par la queue.	Zacznąć od tego, na czem trzeba kończyć.
Il est bien aisé d'aller à pied, quand on tient son cheval par la bride.	Łatwo przy dostatkach wymyślać.
Fermer l'écurie quand les chevaux sont dehors.	Mądry Polak po szkodzie.
A jeune cheval vieux cavalier.	Do zawilej sprawy, trzeba doświadczonego człowieka.
Un travail de cheval.	Ciężka, zmudna praca.

Une selle à tous chevaux.

Un chevalier d'industrie.

Fendre, couper un cheveu en quatre.

De faux cheveux.

Prendre l'occasion aux cheveux.

Faire dresser les cheveux.

Autant de trous, autant de che-
villes.

Chèvre. — Sauver la chèvre et
le chou.

Donner les choux à garder à
la chèvre.

Chien. — Faire le chien cou-
chant.

Il vaut autant être mordu d'un
chien, que d'une chienne.

Un chien hargueux a toujours
les oreilles déchirées.

Quand on veut noyer son
chien, on dit qu'il a la rage.

Il n'est chasse que de vieux
chiens.

Venir quelque part comme un
chien dans un jeu de quilles.

Il ne faut pas se moquer des
chiens qu'on ne soit hors du
village.

Rzecz do wszystkiego przy-
datna.

Kostera. Szuler z professyi.

Szukać sęka w sitowiu; wda-
wać się w zbyt drobne rze-
czy.

Włosy przyprawiane.

Korzystać ze sposobności.

Okropnie przerażać.

Kto chce psa uderzyć, to kij
znajdzie. Zawsze można
mieć wymówkę.

I wilk syty, i owca cała.

Zamknąć wilka w oborze.

Łasić się; przypochlebiać się.

Wszystko jest jedno doznać
przykrości od tego, czy od
onego.

Napastnik zawsze coś ober-
wie.

Kto chce psa uderzyć, to kij
znajdzie.

Starzy najlepsi są do rady.

Niepotrzebnie się do czego
wmieszać. Być potrzebnym
jak dziura w moście.

Nie trzeba gardzić niebezpie-
czeństwem, dopóki się z nie-
go nie wyjdzie.

Être comme le chien du jardinier, qui ne mange point de choux, et n'en laisse pas manger aux autres.

Entre chien et loup.

Chômer. — Il ne faut point chômer les fêtes, avant qu'elles soient venues.

Chose. — A chose faites, conseil pris.

Chou. — Envoyer quelqu'un planter des choux.

Être trouvé sous un chou.

S'entendre à quelque chose comme à ramer des choux.

Choisir. — Souvent qui choisit, prend le pire.

Chrétien. — Parler chrétien.

Claquer. — Faire claquer sont fouet.

La clef d'or passe partout.

Faire sonner la grosse cloche.

Il y a quelque chose qui cloche.

A huit clos.

Cocher. — Il n'y a si bon cocher qui ne verse,

Il faut mourir petit cochon, il n'y a plus d'orge.

Coiffer. — Être né coiffé.

Nie używać i nie pozwalać używać drugim.

O zmroku.

Nie trzeba się naprzód cieszyć.

Nie mów hop! póki nie przeskoczysz.

Nie czas radzić o tém co się już stało.

Wyprawić kogo na grzyby.

Być niewiadomego urodzenia.

Znać się na czém jak koza na pieprzu.

Kto długo wybiera, bierze najgorsze.

Mówić zrozumiale.

Wyjeżdżać na plac swoją powagą, wziętością.

Pieniędźmi wszystkiego dokazesz.

Użyć do działania najznaczniejszej osoby.

To nie czysty interes; jest w tem coś mylnego.

Przy zamkniętych drzwiach.

I najmańszemu trafi się zbłądzić.

Trzeba ginąć, nie ma na to już rady.

W czepku się urodzić. Być we wszystkim szczęśliwym.

Cœur. — Mettre le cœur au ventre à quelqu'un.	Dodać komu serca.
Avoir le cœur haut, et la fortune basse.	Huczno, buczno, a w pięty zimno.
Jeter son cœur à la tête des gens.	Narzucić się każdemu ze swoją przyjaźnią.
Se donner au cœur joie.	Nasyścić do woli swoje żądze.
Cela lui tient au cœur.	To go trapi, gryzie.
Avoir à cœur, prendre à cœur une chose.	Silnie się czém zająć.
Avoir sur le cœur une chose.	Chować za co złość w sercu.
Être tout cœur.	Być szczodrym, hojnym.
Aller au cœur.	Do żywego dojmować.
Avoir du cœur.	Być odważnym.
Faire une chose à contre cœur.	Uczynić co wbrew swojemu życzeniu; z żalem.
Parler à cœur ouvert.	Mówić szczerze, otwarcie.
Avoir le cœur sur le bord des lèvres.	Być szczero-mównym, bez udawania.
Par cœur.	Na pamięć.
Au cœur de l'hiver.	W najtęższe mrozy.
Cognée. — Jeter le manche après la cognée.	Poddać się całkiem nieszczęściu, zamiast ratowania się.
Aller au bois sans cognée.	Bez pieniędzy do targu, bez soli do domu.
Mettre la cognée à l'arbre.	Rozpocząć robotę.
Se cogner la tête contre un mur.	Muru głową nie przebijesz. —
Sentir le collége.	To jest rzecz nad siły.
Être collé sur ses livres.	Tracić szkołę, pedantyzmem.
	Siedzieć ustawicznie nad książkami.
Du temps des collets montés.	Za dawnych czasów. Za króla ćwieczka.

Un collet monté.	Udana powaga; zbyt uczona powaga.
Prendre quelqu'un au collet.	Złapać kogo; przytrzymać.
Colombier. — Chasser les pigeons du colombier.	Odstreńczyć osoby użyteczne.
Combat. — Être hors de combat.	Być niezdolnym do walki.
Comble. — De fond en comble.	Do szczętu, zupełnie.
Commande. — Ouvrage de commande.	Robota zamówiona, obstalowana.
Commencer. — N'a pas fait qui commence.	Jeszcze ten nie skończył kto zaczął.
Compte. — En avoir pour son compte.	Oberwać za swoje.
Vivre à bon compte.	Nie troszczyć się o jutro.
Confesser. — Une faute confessée est à demi pardonnée.	Przyznanie się do błędu, zmniejsza winę.
Conjurer la tempête.	Odwrócić grożące niebezpieczeństwo.
Conseil. — La nuit porte conseil.	Długi namysł podaje dobrą radę.
Le désespoir est un mauvais conseiller.	Rozpacz do niczego dobrego nie doprowadzi.
Conte de peau d'âne, contes à dormir debout; contes bleus.	Dziecinne bajki, brednie; smalone duby; i t. p.
Copie. — Un original sans copie.	Dziwak jakiego nie ma.
Coq. — Être comme un coq en pâte.	Oplywać we wszystko jak pączek w maśle.
Faire des coq à l'âne.	Prawić od rzeczy, bez związku.

Des œufs à la coque.

Corde. — Il ne faut pas toucher cette corde.

Il ne faut point parler de corde dans la maison d'un pendu.

Cordelier. — Parler latin de vant les cordeliers.

Cordon. — Tenir les cordons de la bourse.

Corneille. — Bayer aux corneilles.

Corps. — Se jeter à corps perdu.

Avoir le diable au corps.

Faire une chose à son corps défendant.

Prendre l'ombre pour le corps.

Côte. — Serrer les côtes de quelqu'un.

Se tenir les côtés de rire.

Il faut voir de quel côté vient le vent.

Enfant du côté gauche.

Avoir les rieurs de son côté.

Sauter au cou de quelqu'un.

Prendre les jambes sur son cou.

Coudre la peau du renard à celle du lion.

Jaja na miękko.

Nie trzeba dotykać.

Nie trzeba gadać o pewnych wadach w obec tych, którzy je mają.

Popisywać się z czem przed bieglejszemi od siebie.

Utrzymywać rozchód pieniężny.

Nudzić się; ziewać.

Rzucić się do czego całkowicie, bez względu na skutki.

Być złym, zaciekłym. Celować w czem nadzwyczajnie.

Zrobić co mimowolnie, dla uniknienia większego złego.

Wziąć pozór za rzecz samą.

Mocno się zawziąć na kogo.

Zrywać boki od śmiechu.

Trzeba się rozpatrzyć jak stoją rzeczy.

Dzieci z nieprawego łoża.

Mieć szyderców za sobą, nie przeciw sobie.

Rzucić się komu na szyję; czule ścisnąć.

Wziąć nogi za pas; szybko się zwijać.

Łączyć chytrłość z siłą.

Etre cousu de ducats.	Mieć wielkie pieniądze.
Coucher sur la dure.	Spać na twardem posłaniu.
Coucher en joue.	Mierzyć w co; celować.
Couler. — Le vaisseau coule à fond, coule bas.	Okręt idzie na dno, tonie.
Coup. — Sans coup férir.	Bez wystrzału.
Un coup de dent, un coup de langue.	Żart uszczypliwy.
Détourner le coup.	Zapobiedz złemu.
Un coup de main.	Zręczny podstęp, napad.
Être tué d'un coup de foudre.	Być zabitym od piorunu.
Un coup de hazard.	Niespodziewany, nadzwyczajny wypadek.
Un coup de maître.	Mistrzowskie postąpienie w czym.
Un coup d'état.	Gwałtowny krok polityczny.
Un coup de patte.	Przycinek.
Un coup de soleil.	Zapalenie od słońca.
Un coup de sang.	Uderzenie krwi do głowy.
Un coup d'air.	Zawianie.
Un coup de théâtre.	Silne wrażenie sceniczne.
Un coup d'ami.	Przyjacielska usługa w ważnej chwili.
Un coup d'essai.	Pierwsza próba.
Faire d'une pierre deux coups.	Przy jednym ogniu, upiec dwie pieczenie.
Pour le coup.	Na ten raz.
Boire à petits coups.	Pić po trochu.
Un coup d'œil.	Rzut oka.
Tout-à-coup.	Nagle.
Tout d'un coup.	Od razu.
A coup sûr.	Zapewne, bezwątpienia.
Coup sur coup.	Raz po razu.
Après coup.	Za późno, po wszystkim.

Encore un coup.
Un coupe-gorge.
Se couper la gorge avec quel-
qu'un.
Couper court.
Couper la parole à quelqu'un.
Couper les cartes.
Se couper.
Du lait coupé.
Se couper de son couteau.
Couper l'herbe sous les pieds
à quelqu'un.
Cour. — Faire sa cour à quel-
qu'un.
Faire des courbettes.
Courir à toutes jambes.
Ce n'est pas le tout que de
courir, il faut partir, de
bonne-heure.
Courir à sa perte, à sa ruine,
à son malheur.
Courir le risque-de.
Courir sur le marché de quel-
qu'un.
Un fou à courir les rues, à
courir les champs.
Au temps qui court.
Faire courir des bruits.
Une personne, un objet fort
couru.

Jeszcze raz.
Jaskinia łotrów.
Pojedynkować się z kim.
Krótko odpowiedzieć.
Przerwać komu mowę.
Zebrać karty.
Mięszać się w mowie; przeci-
wić się samemu sobie.
Mleko z wodą.
Żałować tego co się powie-
działo.
Zdmuchnąć komu co z przed
nosa.
Umizgać się do kogo, nadska-
kiwać komu.
Płaszczyć się; wybijać komu
pokłony.
Biedz z całej siły.
Nie dosyć jest spieszyć się,
ale trzeba dobrze wiedzieć
jak robić nim się co za-
cznie.
Lecieć na zgubę; gubić się.
Narażać się na co.
Podkupywać kogo.
Zupełny waryat.
W dzisiejszym czasie.
Rozsiewać wieści.
Osoba, rzecz za którą się bar-
dzo ubiegają.

Couronner.—La fin couronne l'œuvre.	Koniec uwieńcza dzieło.
Court. — Les plus courtes folies sont les meilleures.	Szczęśliwy kto się wcześniej ustakuje.
Avoir l'esprit court.	Mieć głowę ograniczoną.
Demeurer court.	Zapomnieć języka w gębie.
Si telle chose m'arrivait, le roi ne serait pas mon cousin.	Gdyby się to stało, byłbym szczęśliwszy od króla.
Coûter.—Vendre au prix coûtant.	Przedawać za tyle ile rzecz kosztowała.
Couvrir.—Servir quelqu'un à plats couverts.	Kopać pod kim dolki.
Couvrir, une enchère, un marché.	Dobić targu przez podstąpienie ceny; podkupić.
Se couvrir.	Nakryć głowę.
C'est le père tout craché.	To wykapany ojciec.
Crémaillère.—Prendre la crémaillère chez quelqu'un.	Witać kogo na nowém gospodarstwie.
Se creuser le cerveau.	Zachodzić w głowę.
Créver les yeux.	Leżeć pod nosem, na widoku.
Être criblé de dettes.	Być w długach po uszy.
Plumer la poule sans la faire crier.	Skubać kogo gładko; pod pozorem przyjaźni.
Il crie avant qu'on l'écorche.	Krzyczy przed czasem.
Croix.—Jouer à croix, ou pile.	Grać w rzeszotki.
N'avoir ni croix, ni pile.	Nie mieć ani złamanego szelaga.
Faire une croix à la cheminée.	Zapisać w kominie.
Cru. — Ces fruits sont de mon cru.	Te owoce są z mego ogrodu mojego chowu.
Cruche. — Tant va la cruche à l'eau, qu'à la fin elle se brise.	Dopóty dzban wodę nosi, dopóki się ucho nie urwie.

Cuire. — Vous viendrez cuire
à mon four.

Il vous en cuira un jour.

Faire la cuisine.

Curée. — Mettre les chiens en
curée.

Chaque. — A chaque oiseau
son nid parait beau.

Chacun à sa marotte.

**Le chagrin ne paie pas les
dettes.**

**La chandelle qui va devant,
vaut mieux que celle qui
va derrière.**

**Changement de temps, entre-
tien de sots.**

**Chercher midi où il n'est
qu'onze heures.**

Contre des fleurettes.

Croquer le marmot.

Przyjdzie koza do woza.

Pożałujesz ty tego kiedyś.

Jeść gotować.

Dać psom odprawę.

**Każda liszka swój ogon chwa-
li. Wszędzie dobrze, a
w domu najlepiej.**

Każdy ma swego bzika.

**Próżny smutek nic nie pomo-
że.**

**Jałmużny dawane za życia,
więcej ważą jak zapisy po
śmierci.**

**Z głupiem o niczem nie mo-
żna mówić, chyba o pogo-
dzie i o deszczu.**

**Patrzeć z czyjzego komina się
kurzy; gonić za cudzym o-
biadem.**

**Prawić androny; pochlebne
słówka.**

**Nudzić się czekając na ko-
go.**

Danser. — Il ne sait sur quel pied danser.

Ce vin ferait danser les chèvres.

Dé. — A vous le dé.

Le dé en est jeté.

Faire quitter le dé à quelqu'un.

Débarqué. — Un nouveau débarqué.

Débit. — Avoir un beau débit, un débit aisé, un débit agréable.

Débonnaire. — Un mari débonnaire.

Déboucher. — Au déboucher d'un défilé, des montagnes.

Déboutonner. — Se déboutonner avec ses amis.

Rire à ventre déboutonné.

Manger à ventre déboutonné.

Już sam nie wie co robić.

Młode kwaśne wino!

Na ciebie kolej.

Już kość rzucona stało się.

Pomieszać komu szyki; zawiązać komu gębę.

Świeżo przybyły z prowincyi.

Z łatwością mówić, pięknie się tłumaczyć.

Mąż pozwalający przewodzić nad sobą żonie.

Przy samym wychodzie z wawozu, z gór.

Otwarcie, szczerze mówić.

Śmiać się do rozpuku.

Jeść zbyt wiele.

Débuter.	Pierwszy raz wystąpić w świecie, na scenie.
Décamper.	Wynieść się; spiesźnie uciec.
Se déchaîner contre quelqu'un.	Zwierzyć się na kogo.
Décharger sa colère sur quelqu'un.	Wywrzeć swój gniew na kim.
Décharger un accusé.	Swiadczyć za obwinionych.
Déchirer. — Il ne s'est pas fait déchirer le manteau pour cela.	Nie dał się do tego długo prosić.
Décliner. — Il ne sait pas décliner son nom.	Głupiusienki.
Décompte. — Payer le décompte.	Wyplacić resztę, potrąciwszy to co się już wypłaciło.
Déconfit. — Il fut tout déconfit.	Zapomniał języka w gębie.
Découvrir son jeu.	Karty swoje pokazywać.
Découvrir Saint Pierre, pour couvrir Saint Paul.	Jednemu wydrzeć, a drugiemu dać. Kościół obedrzeć a dzwonicę poszyć.
Décrier. — Il est décrié comme la vieille monnaie.	Znają go wszędzie jak zły szeląg.
Décroire. — Je ne crois ni ne décrois.	Ani wierzę, ani przeczę.
Défaire. — Se défaire de quelqu'un ou de quelque chose.	Pozbyć się kogo, czego.
Se défaire de son ennemi.	Zabić swego nieprzyjaciela.
La défiance est mère de la sûreté.	Niedowierzanie, ostrożność, jest matką bezpieczeństwa.
Défaut. — Chacun a sa besace, où il met ses défauts derrière le dos, et ceux d'autrui par devant.	Każdy cudze wady widzi pod lasem, a swoich nie widzi pod nosem.

Avoir des airs dégagés.

Dégouter. — S'il pleut sur moi
il dégoutera sur vous.

Quand il pleut sur le curé, il
dégoute sur le vicaire.

Délit. — Prendre quelqu'un en
flagrant délit.

Le corps de délit.

Demande. — A sotté, a folle
demande point de réponse.

Faut-il demander à un malade
s'il veut la santé?

Démanger. — Gratter quel-
qu'un ou il lui démange.

Un démenti vaut un soufflet.

Les paroles volent, et l'es
écrits restent.

Demeurer en arrière, en reste.

L'affaire n'en demeurera pas
là.

Demeurons en là.

Demeurer court.

Entendre à demi-mot.

Il n'y en a pas à demi.

Dent. — Il n'a pas de quoi
mettre de sous sa dent.

Manger de toutes ses dents.

Parler entre ses dents.

Les chevaux ont pris le mors
aux dents.

Być śmiałym, poufałym w po-
stępowaniu.

Jeżeli mi się poszczęści, to i to-
bie się co okroi.

Kiedy starszemu się co wiedzie
to i młodszy coś skorzysta.

Złapać kogo na gorącym u-
czynku.

Dowód spełnienia zbrodni.

Na głupie zapytanie, nie ma
odpowiedzi.

Trzebaż pytać się czy kto ze-
chce czego dobrego?

Pogłaskać kogo po sercu.

Zadać komu kłamstwo, jest
to samo co go uderzyć w
twarz.

Słowa ulatują, a pismo zоста-
je.

Zostać winnym, dłużnym.

To się na tem nie skończy.

Skończmy na tém.

Zaciąć się w mowie.

Zrozumieć kogo choć się nie
zupełnie tłumaczy.

Jest tam tego podostatkiem.

On nie ma z czego żyć.

Jeść prędko i wiele.

Mówić cicho i niezrozumiale.

Konie wzięły na kiel, ponosi-
ły.

Montrer les dents à quelqu'un.	Pokazać komu, że się go nie lęka.
Rire du bout des dents.	Przymuszać się do śmiechu.
Donner des noisettes à quelqu'un qui n'a plus de dents.	Dać chleba komu wtenczas kiedy już nie ma zębów.
Avoir les dents longues.	Być głodnym jak pies.
Avoir une dent de lait contre quelqu'un.	Mieć starą nieprzyjaźń przeciw komu.
Il n'en croquera que d'une dent.	Nie wiele mu się z tego dostanie.
Savant jusqu'aux dents.	Okropnie, ciężko uczony.
Il n'a pas desserré les dents.	Nie przemówił ani słówka.
Déchirer quelqu'un à belles dents.	Szkalować kogo.
En dépit de quelqu'un.	Na złość komu.
Déployer. — Rire à gorge déployée.	Śmiać się na całe gardło.
Dépouiller. — Il ne faut pas se dépouiller avant que de se coucher.	Nie trzeba się za życia wyzuwać z majątku.
Dernier. — Mettre la dernière main à quelque chose.	Ukończyć co, ostatecznie wygładzić dzieło.
Dérober. — S'il a du bien, il ne l'a pas dérobé.	Uczciwym sposobem dorobił się majątku.
Un escalier dérobé.	Ukryte wschody.
A la dérobée.	Ukradkiem; pokryjomu.
Derrière. — Il a toujours quelque porte de derrière.	On zawsze ma jakieś wybiegi, wymówki.
Il ne faut pas regarder derrière soi.	Zaczawszy dobrze, nie trzeba się wracać do złego.
Il n'y a de plus bel acquit que le don.	Nie ma tańszego kupna nad darowiznę.
On ne donne rien pour rien.	Nic się darmo nie daje.

Il donnerait jusqu'à sa chemise.	Wszystkoby oddał, żeby domódz drugiemu.
Qui donne tôt, donne deux fois.	Dwa razy daje, kto rychło daje.
Vous m'avez donné beau jeu, vilain jeu.	Daleś mu dobre karty, złe karty.
Donner prise sur soi.	Dać wziąć górę nad sobą, odkryć swoją słabą stronę.
Donner cours à une nouvelle.	Rozgłosić wieść.
Donner du jour à une affaire.	Wyświecić sprawę.
Donner la chasse.	Scigać, gonić.
Vous me la donnez belle.	Nie taki ja łatwowierny.
S'en donner à cœur joie.	Cieszyć się czem do upadłego.
Donner de l'air à une chambre.	Przewietrzyć izbę.
Je vous le donne en dix, en vingt.	Pozwalam ci próbować dziesięć, dwadzieścia razy.
Je donnerais ma tête à couper.	Gardłem zo to rękę.
Donnez-vous la peine.	Pofatyguj się.
Ne savoir ou donner de la tête.	Nie wiedzieć co robić.
Donner du nez en terre.	Poszkapić się.
Le soleil donne à plomb.	Słońce piecze z góry.
Le vent donne dans les voiles.	Wiatr dmie w żagle.
Ce vin donne dans la tête.	To wino idzie do głowy.; upajać.
Donner dans une embuscade.	Wpaść w zasadzkę.
Donner dans le piège.	Wpaść w sidła.
Donner dans le ridicule.	Okryć się śmiesznością.
Donner dans le sens de quelqu'un.	Trafić w czyją myśl.

A donner, donner, à vendre, vendre.	Kto co daje, nie powinien się drożyć z darowizną.
Donner les mains.	Przystać na co.
Donner à quelqu'un tout le long d'aune.	Dobrze kijem wysmarować kogo.
Donner dans le travers.	Złe się obchodzić.
Déterré. — Avoir le visage déterré.	Wyglądać jak trup.
Tirer le diable par la queue.	Biedę klepać.
Il ne faut pas se donner au diable pour faire cela.	To się da zrobić bez wielkich trudności.
Faire le diable à quatre.	Dokazywać, wrzeszczeć, hałasować.
Le diable était beau quand il était jeune.	Młoda twarz zawsze przyjemna.
Un bon diable.	Dobre człeczysko.
Je me moque du qu'en dirait-on.	Nie stoję o to co ludzie powiedzą; nie dbam o ludzkie języki.
L'homme propose, Dieu dispose.	Człowiek strzela, a Pan Bóg kule nosi.
Montrer au doigt.	Wytykać palcem.
Il s'en mordra les doigts.	Pożałuje on tego.
Je n'en mettrais pas le doigt au feu.	Nie przysięgłbym na to.
Dorer la pilule.	Pięknemi słowy słodzić oznajmienie złej nowiny.
Dormir. — Il n'y a point de pire eau que celle qui dort.	Cicha woda brzegi najbardziej rwie.
Dormir la grasse matinée.	Spać do południa; późnowstać.
Qui dort dîne.	Kto śpi, ten jeść nie chce.
Dormir comme un sabot.	Spać bardzo mocno.

Dos. — Avoir le dos au feu, et le ventre à table.	Lubi wygodki.
Mettre tout sur le dos de quel- qu'un.	Wszystko zdać na kogo.
Tourner le dos à quelqu'un.	Opuścić kogo.
La fortune lui a tourné le dos.	Szczęście go opuściło.
Se laisser manger la laine sur le dos.	Spokojnie znosić przykrości.
Double. — Fermer la porte à double tour.	Zamknąć na dwa spusty.
Un mot à double entente à double sens.	Słowo dwuznaczne.
Jouer à quitte ou double.	Wszystko stawiać u los.
Fin contre fin n'est pas bon pour faire doublure.	Frant franta rzadko wywie- dzie w pole.
Doux. — Se porter tout douce ment.	Mieć się jako tako; po małuśku.
En tailles douces.	Ryciny rzniete na miedzi.
Faire les yeux doux.	Patrzeć słodko; miłośnie.
Tout doux, s'il vous plait.	Nie unosić się, zwolna! zwol- na!
Être doux par devant, et trai- tre par derrière.	Mileczkiem kasać. Jedną ręką głaskać a drugą bić.
Un artiste à la douzaine.	Artysta tuzinkowy, partacz.
Drap. — Au bout de l'aune faut le drap.	Nie ma nic wiecznego.
Se ranger sous les drapeaux de quelqu'un.	Stawać na czyjjej stronie.
A droite et à gauche.	Na wszystkie strony.
Avoir l'esprit droit, le sens droit.	Mieć zdrowy rozsądek.
Bon droit a besoin d'aide.	Najlepsza sprawa potrzebuje żeby koło niej chodzić.

Ou il n'y a rien, le roi perd
ses droits.

Payer les droits; les droits de
douanes.

A bon droit.

A tort ou à droit.

Dru.—Une pluie drue et me-
nue.

Ne pouvoir durer dans sa
peau.

Il faut faire la vie qui dure.

Demeurer entre deux selles.

Disputer sur la pointe d'une
aiguille.

Donner un œuf, pour avoir
un bœuf.

Après moi, le déluge.

Le diable bat sa femme.

Darmo upominać się u dłuż-
ników, którzy nie są w sta-
nie uiścić się.

Płacić podatek od czego, cło.

Słusznie; sprawiedliwie.

Słusznie czy nie słusznie.

Deszcz drobny a rzęsy.

Nie posiadać się z radości,
lub innego uczucia.

Trzeba żyć oszczędnie.

Nie otrzymać żadnej z dwóch
rzeczy, których się żądało.

Sprzeczać się o rzecz drobną.

Zrobić mały podarunek dla
otrzymania wielkiego.

Niech się po mojej śmierci
świat zawali.

Słońce świeci i deszcz pa-
da.

Eau. — Jeûner au pain et à l'eau.

Il se noierait dans un verre d'eau.

De l'eau panée.

Porter de l'eau à la rivière, à la mer.

Les eaux sont grosses, hautes.

Les eaux sont basses.

A fleur d'eau.

Battre l'eau.

Nager entre deux eaux.

Il faut laisser couler l'eau.

Pêcher en eau trouble.

Il semble qu'il ne sait pas troubler l'eau.

II 1. Izieć o chlebie i wodzie.

Bardzo nieszczęśliwy.

Woda przegotowana z chlebem.

Bogatemu dawać jeszcze.

Rzeki wezbrały.

Rzeki opadły. — Pustki w kieszce.

Po wierzchu wody.

Daremnie trudzić się.

Nie wiedzieć której chwycić się strony.

Trzeba zezwolić na to czego nie można odmienić.

Korzystać z zamięszania; bogacić się w czasie klęsk publicznych.

Zdaje się że trzech zliczyć nie potrafi.

Suer sang et eau.	Dobycie ostatnich sił.
De l'eau forte.	Serwaser.
Revenir sur l'eau.	Poprawić swoje interesa.
Être heureux comme le poisson dans l'eau.	Optywać we wszystko jak pączek w maśle.
Écarter. — Ce fusil écarte son plomb.	Ta strzelba rozrzuca.
Échapper. — Faire quelque chose par échappée.	Robić co kiedy niekiedy jakby ukradkiem.
Cela m'est échappé de la mémoire.	To mi wyszło z pamięci.
Il l'a échappé belle.	Szczęśliwie uszedł wielkiego złego.
Écharpe. — Avoir l'esprit en écharpe.	Cierpieć pomięszanie zmysłów.
Échec. — Tenir quelqu'un en échec.	Wstrzymać kogo od działania.
Recevoir un échec.	Ponieść klęskę, szwank.
École. — Dire les nouvelles de l'école.	Wyjawiać coś, coby należało pokryć milczeniem.
Cela sent l'école.	To traci szkolnictwem, prostotą.
Écorce. — Il ne faut pas mettre le doigt entre le bois et l'écorce; entre l'arbre et l'écorce.	Nie trzeba wtykać palca między drzwi.
Échasses. — Être toujours monté sur des échasses.	Mówić zawsze górnym stylem.
Il crie comme si on l'écorchait.	Krzyczy jak gdyby go obdzierano ze skóry.
Il crie avant qu'on l'écorche.	Krzyczy przed czasem.
Il n'y a rien de plus difficile à écorcher que la queue.	Najtrudniej dobrze dokończyć.

Jamais beau parler n'écorcha
la langue.

Cela écorche les oreilles.

Écorcher une langue.

Autant vaut celui qui tient que
celui qui écorche.

S'écouter trop.

Un écumeur de mer.

Effronté comme un rat d'é-
glise.

Le pouls élevé.

Embrasser. — Qui trop em-
brasse, mal étreint.

Embrasser un parti.

Embrasser la défense, la
cause de quelqu'un.

Embrasser la profession des
armes.

Empiéter sur les droits d'au-
trui.

Empire. — Avoir de l'empire
sur soi-même.

Emplâtre. — C'est un emplâtre.

Où il ny'a point de mal, il ne
faut poin d'emplâtre.

Employer le vert et le sec.

L'emporter sur quelqu'un.

Un cheval d'emprunt.

Grzeczność, uprzejmość w
mowie nigdy nie zaszkodzi.

To drapie uszy.

Szkaradnie mówić jakim je-
zykiem.

Wspólnik zbrodni równie jest
winnym jak i sam wino-
wajca.

Być nadto troskliwym o swo-
je zdrowie; pieścić się.

Rozbójnik morski.

Bezczelny, zuchwały.

Mocny, prędkie puls.

Kto wiele rzeczy razem zaczy-
na, żadnej dobrze nie zro-
bi.

Przywiązać się do jakiej stro-
ny.

Wziąć na siebie czyją spra-
wę.

Zaciągnąć się do wojska.

Przywłaszczając sobie cudze
prawa.

Być panem swoich namiętno-
ści.

To niedołęga.

Na co tam drapać gdzie nie
świerzb.

Poruszyć wszystkie sposo-
by.

Wziąć nad kim górę.

Koń pożyczany.

Une beauté d'emprunt.
Des vertus d'emprunt.
Sous un nom emprunté.
Il n'est pas, en moi de faire cela.
En vouloir à quelqu'un.
Être entre le marteau et l'en-
-clume.
S'endurcir au travail, à la
-peine.
Les enfants trouvés.

Cé n'est pas un jeu d'enfant.

C'est l'enfant de sa mère.
Enfiler, — Je ne suis pas venu
ici pour enfiler des perles.
Avoir l'esprit enfoncé dans la
matière.

Un enfonceur de portes ou-
vertes.

S'engager dans un bois, dans
un défilé.

S'engraisser des misères pu-
bliques.

S'engraisser du sang de la
veuve et de l'orphelin.

Ennemi.—C'est autant de pris
sur l'ennemi.

Il ferait enrager la bête et le
marchand.

C'est un enragé.

A bon entendeur salut; à bon
entendeur peu de paroles.

Nienaturalna piękność.

Udawane cnoty.

Pod cudzem imieniem.

To nie jest w mojej mocy.

Mieć na kogo gniew, urazę.

Znajdować się między młotem
a kowadłem.

Przywyknąć do pracy, do tru-
dów.

Podrzutki.

To niebagatela, to rzecz tru-
dna.

Jaka matka takie dziecię.

Nie przyszedłem tutaj bawić
się fraszkami.

Mieć tępą, głupią głowę.

Ten co się chełpi z drobno-
stki jakby z czego wielkie-
go.

Zapędzić się w las, w wąwóz.

Bogacić się w czasie klęsk pu-
blicznych.

Zbogacić się z krzywdą wdo-
wy i sieroty.

Dobra psu i mucha.

Okropny krzykała.

To waryat, wściekły; zbyt po-
rywczy.

Mądrej głowie dość na słowie.

Entendre, — Il n'y à point de
pire sourd que celui qui ne
veut pas entendre.

Entendons-nous.

Chacun fait comme il l'entend.

Ils s'entendent comme larrons
en foire.

Un mal entendu.

Bien entendu.

S'enterrer dans la province.

Entre chien et loup.

Entre deux soleils.

Une étoffe à deux envers.

Il a l'esprit à l'envers.

Les envieux mourront, mais
non jamais l'envie.

Porter envie à quelqu'un.

Un homme épais, une machoire
épaisse.

Prêter l'épaule à quelqu'un.

Regarder quelqu'un par des-
sus les épaules.

Hausser les épaules.

Pousser le temps avec l'épaule.

Épée. — A vaillant homme
courte épée.

Il n'a vu d'épée nue que chez
le fourbisseur.

L'épée use le fourreau.

Najtrudniejsza sprawa z tym
co nie chce zrozumieć, uda-
je że nie rozumieć.

Porozumiejmy się.

Każdy robi jak mu się zdaje
najlepiej.

Znają się, z sobą jak łysc ko-
nie.

Nieporozumienie.

Ma się rozumieć.

Osiąść na wsi.

O zmroku.

Między wschodem i zacho-
dem słońca.

Materyaz obu stron jednakowa

Ma niespełna rozum.

Zazdrość na świecie bywała
i będzie.

Zazdrościć komu.

Tępa głowa.

Dopomóż komu.

Patrzeć na kogo z góry.

Wzruszać ramionami.

Biedę klepać, czekając lep-
szych czasów.

Waleczny nie przebiera w
broni.

Nie wachał prochu, nie był
na wojnie.

Dzielność myśli, wycieńcza
zdrowie ciała.

Cela fait hausser les épaules.

Se tirer une grande épine du pied.

C'est un fagot d'épines qu'on ne sait pas ou prendre.

Être sur des épines.

Il n'est point de roses sans épines.

Elle est tirée à quatre épingles.

Boire comme une éponge.

Un épouvantail de chenevière.

Homme à tout épreuve, à l'épreuve de tout.

Avoir la tête à l'escarpolette.

Faire quelque chose à son escient, à bon escient.

Avoir l'esprit au bout des doigts.

Étoile. — Loger, coucher à la belle étoile.

Faire voir à quelqu'un les étoiles en plein midi.

Être de la partie.

Où en sommes-nous?

Vous n'y êtes pas.

C'est l'évangile du jour.

Avoir la tête à l'évent.

Un homme éventé.

Rzecz godna śmiechu, politowania.

Wybrnąć z wielkiego kłopotu.

To przykry, gniewliwy człowiek, z którym nie wiedzieć jak począć.

Stać jak na szpilkach.

Nie masz słodyczy bez przykrości.

Ubrana z wielką paradą, zbyt wykwintnie.

Pić jak bąk, i pić ogromnie.

Straszydło, strach na wróble.

Człowiek, na którym można zupełnie polegać.

Być roztrzępany, roztargnionym.

Robić co z przytomnością, wiedząc dobrze co się robi.

Mieć pociąg do kradzieży.

Spać na dworze.

Dać komu silny policzek.

Należać do kompanii.

Na czymże stanęliśmy?

Nie trafiłeś, nie zgadłeś.

Wszyscy bawią się tą nowiną.

Być płochym, lekkomyślnym.

Wietrznik, lekkomyślny.

Être en goguettes.
Être sur un grand pied dans
le monde.

Być w dobrym humorze.
Mieć w świecie wielkie zna-
czenie.

F.

Fable. — Être la fable de la
ville.

Faire face à...

Faire volte face.

Les gens d'une certaine fa-
çon.

Faction. — Être en faction.

Fagot. — Il y a fagots et fa-
gots.

Conter des fagots.

Faillir. — Le cœur me faut.

Faire faillite.

Je n'y saurais que faire.

Faire bien ses affaires.

Być pośmiewiskiem całego
miasta.

Wydolać czemu.

Obrócić się.

Ludzie pewnego charakteru.

Stać na warcie, na szyldwa-
chu.

Jest różnica między ludźmi,
między rzeczami, chociaż
do siebie podobnemi.

Bzdurzyć; kłieć.

Słabo mi, mam cześć.

Zbankrutować.

Ja na to nic nie poradzę.

Robić majątkiem; doznać
powodzenia.

Se faire à la fatigue.
Il faut se faire à tout.

Je n'ai que faire de cela.

Faire la cuisine.

Faire le grand seigneur, l'affligé, etc.

Faire le mort.

Faire bonne mine à mauvais jeu.

L'occasion fait le larron.

Se faire médecin, soldat, etc.

Faire savoir quelque chose à quelqu'un.

Faire venir quelqu'un.

Faire faire une chose à quelqu'un.

Faire la vie.

Faire bonne chère.

Faire fête.

Faire maigre.

Faire gras.

Faire la méridienne.

Faire ses dévotions.

Faire ses pâques,

Faire tête, faire tête à quelqu'un.

Faire l'amour.

Faire place.

Przyzwyczać się do trudów.

Trzeba się przyzwyczać do wszystkiego.

To mi na nic nie potrzebne.

Jeść gotować.

Udawać wielkiego pana, strapionego, i t. p.

Udawać zmarłego.

Nadrabiać miną w złem położeniu rzeczy.

Sposobność prowadzi do złego.

Zostać lekarzem, żołnierzem etc.

Uwzględnić kogo o czym.

Zawołać kogo.

Kazać komu co zrobić. —

Sklonić kogo do zrobienia czego.

Prowadzić roszkowne życie.

Dobrze jeść i pić.

Szumno żyć.

Pościć.

Jeść z mięsem.

Przespać się po obiedzie.

Spowiadać się.

Odbywać wielkanocną spowiedź.

Nie ustępować kroku, stawieć mężnie czoło.

Umizgać się, kochać się.

Ustąpić się.

Faire sa cour.
 Faire divorcée.
 Faire quartier à quelqu'un.
 Faire des excuses.
 Faire fortune.
 Faire diligence.
 Faire des emplettes.
 Avoir à faire à quelqu'un.
 Il fait jour; il fait nuit.
 Il fait chaud, il fait froid.
 Il fait du vent.
 Il fait du soleil.
 Il fait beau temps.
 Il fait mauvais temps.
 Il n'y fait pas sûr.
 Il fait cher vivre ici.
 Paris n'a pas été fait en un jour.
 C'en est fait.

Un homme fait.
 Un homme bien fait.
 Il a la tête mal faite.
 Un faiseur de livres.
 Une jambe bien faite.
 Les grands diseurs ne sont pas
 les grands faiseurs.
 Les hauts faits; les beaux faits
 d'armes.
 Par voie de fait.
 Prendre quelqu'un sur le fait.
 Prendre le fait de quelqu'un,
 prendre fait et cause pour
 quelqu'un.

Zalecać się; nadszukiwać.
 Rozwieść się.
 Przepuścić, przebaczyć komu.
 Usprawiedliwiać się.
 Zrobić majątek.
 Spieszyć się.
 Robić sprawunek.
 Mieć do kogo interes.
 Widno jest; ciemno jest. —
 Jeszcze dzień; już noc.
 Ciepło jest; zimno jest.
 Wietrzno, wiatr wieje.
 Słońce świeci.
 Jest pogoda.
 Jest niepogoda.
 Tutaj niebezpiecznie.
 Tutaj drogie życie.
 Nie razem Kraków zbudowany
 Już po nim; już po wszyst-
 kiem; stało się.
 Człowiek dojrzały.
 Mężczyzna dorodny.
 To dziwak.
 Nędzny pisarz, bazgrała.
 Kształtna noga.
 Krowa co dużo ryczy, mało
 mleka daje,
 Świetne dzieła wojenne,
 Gwałtem; przymusem.
 Złapać kogo na uczynku.
 Wziąć na siebie czyją spra-
 wę.

Cela n'est pas de mon fait.
Être sûr de son fait.
C'est un fait à part.
En fait d'histoire, d'économie,
etc.

Il s'en faut beaucoup que.
Il s'en faut peu que...
Farce. — Tirez le rideau la
farce est jouée.

Fard. — Un homme sans fard.
Faveur. — A la faveur de la
nuit.

Faute. — Se faire faute de
quelque chose.

Faute d'argent.

Sans faute.

Fauve. — Des bêtes fauves.

Faux. — Une fausse porte.

Une fausse clef.

Crime de faux.

A faux.

Porter à faux.

Faire faux bond à quelqu'un.
Avoir la tête fêlée, le timbre
fêlé.

Les pots fêlés sont ceux qui
durent le plus.

Femme. — Une femme de
charge.

Des femmes et des chevaux
il n'y en a point sans dé-
fauts.

To nie moja robota.
Być pewnym swego.
To co innego.
W przedmiocie historyi, gos-
podarstwa, i t. d.

Wiele do tego brakuje aby...
Omało że nie...
Stało się; już po wszystkim.

Człowiek bez obludy, szczery.
Pod zasłoną nocy.

Żałować sobie czego, obywać
się bez czego.

W niedostatku pieniędzy.

Niezawodnie.

Jelenie, danielle, sarny.

Skryte drzwi.

Wytrych.

Zbrodnia fałszerstwa.

Niesprawiedliwie.

Opierać się na fałszywej za-
sadzie.

Niedotrzymać komu słowa.

Mieć źle w głowie, być glu-
powatym.

Chorowici najdłużej żyją.

Klucznica.

Kobiet i koni nie masz bez
wady.

- Fumée, pluie et femme sans
raison, chassent l'homme de
sa maison.
- Fer. — Il a toujours quelque
fer qui louche.
- Ferme. — De pied ferme.
- Terre ferme.
- Fermer la porte sur quel-
qu'un.
- Fermer les yeux à la lumière.
- Payer sa fête.
- Deviser les fêtes quand elles
sont venues.
- Un trouble fête.
- Faire fête à quelqu'un.
- Feu. — J'en mettrais ma main
au feu.
- Je n'en mettrais pas ma main
au feu.
- Il n'est feu que de bois vert;
que de gros bois.
- Il n'y a point de feu sans fu-
mée.
- Brûler quelqu'un à petit feu.
- Mettre le feu aux poudres, aux
étoupes.
- Mettre tout à feu et à sang.
- Il y a cent feu dans ce village.
- Un coup de feu.
- Dym, deszcz, i głupia żona,
wypędzają człowieka z domu.
- Zawsze mu czegoś nie dosta-
je.
- Nie cofając kroku.
- Stały ląd.
- Zamknąć drzwi za kim.
- Opierać się oczywistości.
- Wyprawiać imieniny.
- Prawić o rzeczach wszystkim
już znanych.
- Człowiek uprzykrzony, psu-
jący innym zabawę.
- Suto podejmować kogo.
- Gardłem za to ręce.
- Nie przysięgłbym na to.
- Najlepszy ogień z drzewa
mokrego, grubego, kiedy
się rozpali.
- Trudno pokryć kiedy się co
mocno czuje.
- Dręczyć kogo po mału.
- Podżegać gniew dwóch roz-
jątrzonych przeciw sobie
osób.
- Pustoszyć wszystko ogniem i
mieczem.
- Ta wieś ma sto osad, sto cha-
łup.
- Rana od broni palnej.

Prendre feu.

Fève. — Le roi de la fève.

Feuille. — A la chute des feuilles.

Qui a peur des feuilles, n'aille pas au bois.

Fiancer. — Tel fiancé qui n'épouse pas.

Fil. — Donner du fil à retordre à quelqu'un.

Passer au fil de l'épée.

Aller contre le fil de l'eau.

Filet de bœuf, de chevreuil, de cerf, etc.

Un filet de vinaigre.

Il est le fils de son père.

Des herbes fines.

Or fin; argent fin.

Pierre fine.

Une fine mouche; un fin maître.

Fin contre fin n'est pas bon à faire doublure.

Un flaireur de cuisine.

Flanquer un bon soufflet à quelqu'un.

Flèche. — Il ne sait plus de quel bois faire flèche.

Fleur de farine.

A fleur d'eau.

Flûte. — Leurs flûtes ne s'accordent pas ensemble.

Unosic się; zapalać się gniewem.

Król migdałowy.

Na końcu jesieni.

Kto się lęka skutków, niechaj się nie bierze do tej rzeczy.

Najuroczystsze przyrzeczenie bywa niedotrzymywane.

Nabawić kogo kłopotu,

W pień wyciąć.

Płynąć przeciw wodzie.

Polędwica wołowa, sarnia, jelenia i t. p.

Trochę octu.

Jaki ojciec taki syn.

Zioła pachnące.

Prawdziwe złoto, srebro.

Drogi kamień prawdziwy.

Przebiegły szpak.

Chytry z chytrym nie utworzą dobrego związku.

Basibrzuch, smakosz.

Dać komu okropny policzek.

Już nie wie jak sobie poradzić; z czego ma żyć.

Najprzedniejsza mąka.

Równy z wodą.

Zawsze się z sobą sprzecza.

Ce qui vient au son de la flûte s'en retourne au son du tambour.	Co złą drogą przyszło, tą sa- mą drogą się rozejdzie.
Une voix flûtée.	Miły, wdzięczny głos.
Foi. — N'avoir ni foi ni loi.	Być bez czei, bez wiary.
Homme de bonne foi.	Człowiek dotrzymujący sło- wa.
Homme de mauvaise foi.	Człowiek nie dotrzymujący swego słowa.
Faible. — C'est son faible.	To jego słaba strona.
Avoir du faible pour quel- qu'un.	Mieć do kogo słabość.
Foin. — Chercher une aiguille dans une botte de foin.	Szukać czegoś drobnego w wielkiem mnóstwie rzeczy.
Foire. — La foire n'est pas sur le pont.	Nie potrzeba się tak spieszyć.
A fond.	Gruntownie.
Couler à fond un navire.	Zatopić statek.
Couler quelqu'un à fond.	Zgubić kogo.
De fond en comble.	Z gruntu; ze szczętem.
Tout font entre ses mains.	Wszystko mu z rąk ginie.
Fonts. — Tenir un enfant sur les fonts de baptêmes.	Dziecię do chrztu trzymać.
Force. — Une maison de force.	Dom kary i poprawy.
Force m'est; force lui est.	Koniecznie muszę; koniecznie musi.
Faire force de rames.	Robić usilnie wszystkiemi wiosłami.
Faire force de voiles.	Użyć wszystkich żagli.
La force majeure.	Przemoc.
La force du sang.	Przywiązanie ojcowskie, sy- nowskie, i t. p.
De vive force.	Siłą i przemocą.
A toute force.	Koniecznie.

Avoir force amis, argent, etc.

Forcer une place, un passage etc.

Forcer les prisons.

Forcer une porte.

Forcer une serrure.

Forcer un coffre.

Forcer la nature.

Forgeron. — A force de forger on devient forgeron.

Forme. — Pour la forme.

Fort. — Un coffre fort.

Du beurre fort.

A plus forte raison.

S'enfoncer dans le fort du bois.

C'est la son fort.

Fortune. — Chacun est artisan de sa fortune.

Attacher un clou à la roue de la fortune.

Fouler aux pieds.

Les fous font fêtes, et les sages en ont le plaisir.

Fournir. — Un bois bien fourni.

Fourreau. — Coucher dans son fourreau.

Goutter un verre de vin.

Four. — Il y fait noir comme dans un four.

Fourche. — Faire une chose à la fourche.

Mieć wiele przyjaciół, pieniędzy, i t. p.

Zdobyć siłą miasto, przejście i t. p.

Wyłamać się z więzienia.

Wyłamać, wysadzić drzwi.

Odbić zamek.

Rozbić skrzynię.

Chcieć robić nad siły.

Ustawiczne ćwiczenie, prowadzi do pewnej doskonałości.

Dla ceremonii.

Skrzynia z pieniędzmi.

Stare, gorzkie masło.

Tem bardziej.

Zapuścić się w głąb lasu.

On w tem celuje.

Każdy jest swego szczęściakowalem.

Ustalić swoje powodzenie.

Pogardzać.

Głupi daje, mądry bierze.

Gęsty las.

Spać w ubraniu.

Szklanę wina duszkiem wypić

Tam ciemno jak w lochu.

Niedbale, ladajako koło czego chodzić.

Fourgon. — La pelle se moque du fourgon.	Sam w piecu lega, a drugiego ożogiem sięga.
Fourmi. — Il a des œufs de fourmi sous les pieds.	Żadnego miejsca nie zagrzeje.
Français. — Parler français à quelqu'un.	Mówić wyraźnie, zrozumiale.
Dire en bon français.	Powiedzieć po prostu, bez ogródki.
Se fourrer partout.	Wszędzie się wścibić.
Il fourre son nez partout.	Do wszystkiego się miesza.
Frais. — Se mettre en frais.	Ponosić nadzwyczajne wydatki.
A peu de frais.	Łatwo, bez trudów.
Franc de port.	Franko; bez opłaty pocztowej.
Frيره. — Il n'y a pas de quoi frيره dans cette maison.	W tym domu nie ma co jeść; wielka bieda.
Friser. — Il a frisé la corde.	Zaledwie uszedł stryczka.
Fromage. — C'est entre la poire et le fromage que l'on parle à cœur ouvert.	Pod koniec obiadu rozwiązują się języki.
Front. — Attaquer l'ennemi de front.	Uderzyć z przodu na nieprzyjaciela.
A deux hommes de front.	Po dwóch ludzi w jednym rzędzie.
Frotter quelqu'un comme il faut.	Porządnie komu wytrzepać skórę.
Frotter les oreilles à quelqu'un.	Natrzeć komu uszów.
Fumée. — Il n'y a point de fumée sans feu.	Nie masz skutku bez przyczyny; każda wieść musi mieć jakąś podstawę.
Il n'y a point de feu sans fumée.	Trudno ukryć kiedy się coś mocno czuje.

Un vendeur de fumée.

Manger son pain à la fumée
du rôt.

La tête lui fume.

Hardi comme un coq sur son
fumier.

Fur. — A fur et à mesure.

Faire la barbe à quelqu'un.

Faire la pluie et le beau temps.

Faire le pied de veau.

Faire le veau.

Faire patte de velours.

Faire un trou pour en bou-
cher un autre.

Ferrer la mule.

Fondre la cloche.

Pędziwiatr.

Patrzeć na uciechy, w których
nie można mieć udziału.

Gniewa się.

Zuch kiedy się nie ma czego
bać.

Częściami, po trochu.

Drwić z kogo; przewyższyć
kogo.

Mieć wielkie uważanie w pe-
wnym domu.

Nikczemnie przypochlebiać
się komu.

Udawać głupiego.

Pod pozorem przyjaźni kopać
pod kim dołki.

Zrobić nowy dług dla zaspoko-
jenia dawnego.

Robiąc dla kogo sprawunek,
poszukać go na cenie kupna.

Dokonać dzieła nad którym
się długo rozmyślało.

Gagner. — Gagner sa vie à écrire, à chanter, etc.

Gagner sa vie à la sueur de son front.

Gagner tout le monde.

Gagner le logis.

Le feu gagne jusqu'au toit.

L'eau a gagné jusqu'au second étage.

Gagner le grand chemin.

Gagner le devant, les devants.

Gagner le dessus.

Gaieté. — De gaieté de cœur.

Galeux. — Qui se sent galeux se gratte.

Gant. — Être souple comme un gant.

Vous n'en aurez pas les gants.

Garde. — Être sur ses gardes; se tenir sur ses gardes.

Utrzymywać się z pisania, ze śpiewania, i t. p.

Cieężko na życie pracować.

Wszystkich ogrywać.

Dostać się do domu.

Ogień już dachu dostaje.

Woda już drugie piętro zabrała.

Wyjść na gościniec.

Wyprzedzić kogo.

Wziąć górę nad kim.

Naumyślnie.

Na złodzieju czapka gore.

Być powolnym na wszystko; jak воск.

(Mówi się do tego, kto się odzywa z tém co już kto inny powiedział, odkrył, doniósł.)

Pilnować się, być ostrożnym.

Prendre garde.	Uważać, pilnować.
Prenez garde à vous.	Siebie patrz.
Se mettre en garde; se tenir en garde.	Zasłaniać się, mieć się na baczności.
N'avoir garde de faire une chose.	Nie chcieć, nie myśleć czego zrobić.
Un garde fou.	Poręcz.
Vous ne savez pas ce que Dieu vous garde; ce que la fortune vous garde.	Nie wiesz co cię dobrego spotkać może.
Garder le mulet.	Nudzić się czekając na kogo.
Garnir. — La bourse bien garnie.	Dobrze upakowana kieszka.
Chambre garnie, maison garnie.	Pokój, dom umeblowany.
Des gasconnades.	Przechwałki.
Un gâte-métier.	Partacz, fuszer.
Gauche. — Avoir les manières gauches.	Być niezgrabnym, nieokrzesanym w postępowaniu.
Se gendарmer de quelque chose.	Unosić się gniewem za co.
Gendre. — Quand la fille est mariée, il y a assez de gendres.	Kiedy już rzecz zrobiona, wtedy nietrudno o radę.
Battre la générale.	Bębnić na zbiór wojska.
Gens sans aveu.	Włóczęgi.
Gens d'épée.	Wojskowi.
Gens d'église.	Duchowni.
Gens de robe.	Prawnicy.
Il y a gens et gens.	Jest różnica między ludźmi.
C'est là que git le lièvre.	To sęk, w tem cała trudność.
Le gibet ne perd point son droit.	Zbrodnia nigdy nie ujdzie kary.

Le gibet n'est que pour les malheureux.

Glacé.—Ferrer des chevaux à glace.

Être ferré à glace.

Rompre la glace.

Glorieux.— Il fait bon battre glorieux.

Gober des mouche, gober du vent.

Il gobe tout ce qu'on lui dit.

On l'à gobé.

Être en goguettes.

Prendre quelqu'un à la gorge.

Se couper la gorge avec quelqu'un.

Rire à gorge déployée.

Faire rentrer les injures dans la gorge de quelqu'un.

Gorge de montagne.

Avoir le gosier pavé.

Goûter une chose.

Je n'y vois goutte.

Goutte à goutte.

Gouverner. — Il faut gouverner sa bouche selon sa bourse.

Grain. — Il a un grain ; il a un grain de folie dans la tête.

Bak się przebije, mucha uwięźnie.

Kuć konie ostro.

Być bardzo biegłym w czem.

Odważyć się na co, utorować drogę.

Dumny nie przyzna się do swego upokorzenia.

Baki strzelać, nad fraszkami czas trawić.

Łatwo wszystkiemu wierzy.

Porwali go, schwytali go niespodzianie.

Być w wesołym humorze.

Gwałtem kogo przymuszać.

Pojedynekować się z kim.

Śmiać się z całej siły.

Zmusić kogo do odszczekania obelg.

Ciasne przejście między górami.

Brać pokarmy i napoje zbyt gorące.

Pochwalać co; zgadzać się na co.

Nic a nic nie widzę.

Po kropli.

Trzeba stosować sposób życia do stanu swojej kieszeni.

Brakuje mu piątej klepki w głowie.

Graissez les bottes d'un vilain, il dira qu'on les lui brûle.

Graisser ses bottes.

Graisser la patte à quelqu'un.

Graisser le marteau d'une porte.

Gratter quelqu'un où il lui dé-
mange.

Être gravé de petite vérole.

Gré. — Savoir gré; savoir bon gré de quelque chose à quelqu'un.

Savoir mauvais gré.

De gré à gré.

De gré on de force.

Bon gré mal gré.

Gris. — Du papier gris.

Il fait gris; il fait un temps gris.

Être gris; se griser.

Le vert de gris.

Grive. — Être soulé comme une grive.

Gros. — Faire le gros dos.

Avoir les yeux gros de larmes.

Avoir le cœur gros.

La mer grosse.

Il fait bon se tenir au gros de l'arbre.

Le gros de l'armée.

En gros.

Marchand en gros.

Uczyń złemu człowiekowi co dobrego, a on jeszcze cię oczerni.

Gotować się do drogi.

Posmarować komu łapę.

Przekupić odźwiernego.

Mówić z kim o tém co mu sprawia przyjemność.

Być ospowatym.

Być komu za co wdzięcznym, obowiązany.

Być nieukontentowanym.

Po przyjacielsku, zgodnie.

Dobrowolnie lub z musu.

Rad nie rad.

Bibuła.

Czas pochmurny i zimny.

Podchmielić, podpić trochę.

Gryszpan.

Spić się jak bela.

Nadymać się.

Nie módz się od łez wstrzymać.

Mieć rozżalone serce.

Wzburzone morze.

Dobrze jest trzymać się naj-
silniejszej strony.

Główna część wojska.

Hurtem.

Hurtowy kupiec.

Gruger quelqu'un.

C'est un saint qui ne guérit
de rien.

Guerre. — Qui terre a, guer-
re a.

Guet. — Ils se sont donné le
mot du guet.

Un guet-à-pens.

Une gueule férée.

Gueux comme un peintre,
gueux comme un rat d'é-
glise.

Guisse. — Chaque pays a sa
guisse.

Chacun vit à sa guise.

Gourmandise. — La gourman-
disse tue plus de gens que
l'épée.

Faire grande chère et petit tes-
tament.

Grosse tête peu de sens.

En petite tête gît grand sens.

A grands seigneurs peu de pa-
roles.

Objadać kogo.

Człowiek bez żadnego wpły-
wu, znaczenia.

Kto ma majątek, ma interes-
sa.

Porozumieli się z sobą.

Zasadzka na czyje życie.

Pysk wyszczekany.

Goły jak święty turecki.

Co kraj to obyczaj.

Każdy żyje podług siebie.

Z obżarstwa więcej ludzi gi-
nie, jak od oręża.

Huczno żyć, a nic po sobie
nie zostawić.

Wielka głowa a mały rozum.

W małej główce siedzi wiel-
ki rozum.

Z wielkimi panami trzeba
krótko gadać.

H.

Habit. — L'habit ne fait pas le moine.

Prendre l'habit.

Quitter l'habit.

Prise d'habit.

Haleine. — Tout d'une haleine.

A perte d'haleine.

Un ouvrage de longue haleine.

Tenir quelqu'un en haleine.

Tenir son ennemi en haleine.

Donner haleine à son cheval.

Hameçon. — Mordre à l'hameçon.

Hanter. — Dis-moi qui tu hantes, et je te dirai qui tu es.

Habit nie czyni mnicha.

Wstąpić do zakonu.

Wystąpić z klasztoru.

Oblóczyzny.

Jednym tchem, od razu, bez przerwy.

Zbyt rozciągle.

Robota wymagająca długiego czasu.

Trzymać kogo w niepewności; nie dawać mu spokoju.

Ustawicznie nie pokoić nieprzyjaciela.

Puścić wolniejszym krokiem konia.

Dać się uwieść.

Kto z kim przestaje takim sam jest.

Haquenée. — Aller sur la haquenée des cordeliers.	Piechotą chodzić.
Harnais. — Blanchir sous le harnais.	Posiwieć w wojsku.
Hasard. — Un meuble de hasard.	Sprzęt nabyty tanio, trafunkiem.
A tout hasard.	Na wszelki przypadek.
Par hasard.	Przypadkiem, trafunkiem.
Haubergeon. — Maille à maille se fait le haubergeon.	Ziarnko do ziarnka, to będzie miarka.
Hausser-les épaules.	Wzruszać ramionami.
Haut. — La rivière est haute.	Rzeka wezbrała.
La mer est haute.	Morze jest wzburzone.
Aller en haute mer.	Puścić się na otwarte morze.
Jeter les hauts cris.	Głośno się uskarżać.
Le haut bout d'une table.	Pierwsze, wyższe miejsce u stołu.
Prendre quelqu'un sur un ton haut.	Traktować kogo dumnie.
Tenir la bride haute à un cheval.	Konia krótko trzymać.
Cela est du haut allemand pour moi.	Ja tego nie wcale nie rozumiem.
Le haut-mal.	Konwulsye; wielka choroba.
Un bois de haute futaie.	Las drzewa wysokiego nie podzielony na poręby.
Tomber de son haut.	Upaść jak długi. — Omylić się; zadziwić się.
Il y a du haut et du bas dans la vie.	Życie ma swoje przyjemności i troski.
Gagner le haut.	Uciec.
Sur le haut du jour.	Okolo południa.
Il le prend bien haut.	Zuchwale odpowiada.

Faire quelque chose haut la main.

Regarder quelqu'un de haut en bas.

Haut les bras!

Vaisseaux de haut-bord.

Haut-de. chausses.

Être à la hauteur d'une île, d'une ville.

Herbe. — Sur quelle herbe avez-vous marché.

Manger son bien, son blé en herbe.

Couper l'herbe sous les pieds à quelqu'un.

Méchante herbe croît tous jours.

Héritage. — Promesse de grand n'est pas héritage.

Heure. — Les heures perdues. De bonne heure.

N'être point sujet à l'heure.

Prendre jour et heure.

Donner à quelqu'un heure à cinq heures.

Je n'ai pas une heure à moi.

Vous venez à belle heure.

L'heure du berger.

Robić co z wyniosłością, z powagą.

Patrzeć na kogo z pogardą.

Ognia!.. (Komenda do kano-nierów).

Wielkie okręta.

Spodnie.

Znajdować się na wysokości wyspy, miasta, t. j. na tym samym stopniu geograficznym.

Co ci jest? czegoś tak smutny? taki zły?

Stracić naprzód swoje dochody.

Zdmuchnąć komu co z przed nosa.

Złe dzieci prędko rosną (w żarcie).

Nie trzeba się spuszczać na obietnicę wielkich panów.

Czas wolny od zatrudnień.

Wczesnie.

Być panem swego czasu.

Wyznaczyć dzień i godzinę.

Wyznaczyć komu czas na pię-tą godzinę.

Nie mam ani jednej wolnej godziny.

Przychodzisz tak późno.

Przyjemna chwila dla kochan-ków.

Dernière heure; l'heure dernière.

Tout à l'heure; sur l'heure.

A l'heure qu'il est.

Pour l'heure.

C'est un ami de toutes les heures.

A la bonne heure.

Prendre quelqu'un à l'heure.

Faire ses heures.

Les petites heures.

Heureux.— N'est heureux que qui le croit être.

Une rencontre heureuse.

Heurter à toutes les portes.

C'est heurter la tête contre la muraille.

Une hirondelle ne fait pas le printemps.

C'est une autre histoire.

Hiver.— A la mi-mai, queue d'hiver.

La fièvre quarte est un méchant manteau d'hiver.

Homme.— Face d'homme porte vertu.

Bon homme garde ta vache.

Godzina śmierci. Skon.

Natychmiast; zaraz.

Teraz, w obecnej chwili.

W tej chwili.

Przyjaciół, któremuśmy radzi w każdej chwili.

Tak to co innego.

Ugodzić na godziny.

Modlić się na brewiarzu.

Godzinki.

Ten tylko szczęśliwy, kto się nim sądzi.

Dowcipny żarcik; wyborna myśl.

Wszystkich prosić; uciekać się do wszystkich sposobów.

Rzucać groch na ścianę.— Upartego trudno przekonać.

Jeden przykład nie stanowi rzeczy.

To wcale rzecz inna.

Czasem w Maju jeszcze bywa zimno.

Febra czwartkowa długo męczyć zwykła.

Pańskie oko konia tuczy. Sama obecność wyda dobry skutek.

Strzeż się aby cię nie oszukano.

Tant vaut l'homme, tant vaut
la terre.

Honneur.—Faire les honneurs
de la maison.

Faire honneur à un repas, à
un plat.

Faire honneur à une lettre de
change.

A tout seigneur, tout hon-
neur.

Mourir au champ d'honneur.

Les honneurs changent les
mœurs.

Honni soit qui mal y pense.

Faire amende honorable à
quelqu'un.

Honte ne vous fasse point
dommage.

Il a bu toutes ses hontes.

Il n'y a que les honteux qui
perdent.

Les pauvres honteux.

Le morceau honteux.

Hôpital.—Prendre le chemin
de l'hôpital.

Hoquet.—Être au hoquet au
dernier hoquet.

L'hotel-Dieu.

L'hôtel-de ville.

Maître d'hôtel.

Jaki pan taki kram.

Przyjmować gości podług pra-
widel etykiety.

Jeść z dobrym apetytem.

Wyplacić wexel punktualnie
w oznaczonym czasie.

Każdemu należy oddawać
cześć podług jego znacze-
nia.

Umrzeć na polu bitwy.

Szczęście odmienia ludzi.

Niepoczciwy, co o tem złe
myśli.

Przeprosić kogo, przyznając
się do winy.

Niech cię fałszywy wstyd od
dobrego nie odwodzi.

Psu oczy zaprzedał.

Przez nieśmiałość najczęściej
traci się dobrą sposobność.

Ubodzy, którzy się wstydzą
publicznie żebrać.

Ostatni kawałek na półmis-
ku.

Niszczyć się marnotrawstwem
grą i t. p.

Dogorywać; być na skonanium.

Szpital dla chorych.

Ratusz.

Marszałek dworu.

Huile. — On tirerait plutôt de l'huile d'un mur.	To jest rzecz niepodobna.
Ces écrits sentent l'huile.	Znać że te pisma kosztowały wiele trudów.
Une tache d'huile.	Hańba niezmazana.
Il n'y a plus d'huile dans la lampe.	Już świeczka dogorywa.
Les saintes huiles.	Olej święty.
Huis. — A huis clos.	Przy zamkniętych drzwiach.
Huppés. — Les plus huppés y sont pris.	Najrozumniejszym trafi się być oszukanemi.
Hurler. — Il faut hurler avec les loups.	Wlazłszy między wrony, trze- ba krakać jak i one.

I.

Mettre les points sur les i.	Być w drobnych rzeczach zbyt akuratnym.
C'est une belle image.	Piękna ale głupia kobieta.
N'importe; qu'importe.	Mniejsza o to; to nie nieszkodzi.
En imposer à quelqu'un.	Oszukiwać, kłamać.
Faire l'impossible.	Robić nad siły.

Al'impossible nul n'est tenu.	Rzeczy niepodobnych nie można wymagać od nikogo.
Homme impraticable; d'une humeur impraticable.	Człowiek z którym niepodobna żyć.
Un chemin impraticable.	Droga tak zła że po niej nie można jeździć.
Homme inabordable.	Człowiek nieprzystępny, dziwak.
Un diable incarné.	Diabeł w ludzkim ciele.
Voies indirectes.	Drogi nie uczciwe.
Les injures du temps, de l'air.	Przykrości, niepogody, np. wiatr, deszcz, grad, i t. p.
Faire l'innocent.	Udawać niewiniątko.
Il ne faut pas insulter aux malheureux.	Nie trzeba się natrzasać z nie-szczęśliwych.
Être d'intelligence avec quelqu'un.	Porozumieć się z kim.
Il n'a pas inventé la poudre.	Nie wielki z niego mędek.
Être ivre mort.	Być pijanym bez przytomności.
Séparer l'ivraie d'avec le bon grain.	Odłączyć złych od dobrych.

J.

Être jaloux comme un gueux
de sa besace.

A jamais; à tout jamais.

Un croc en jambe.

Courir; aller à toutes jambes.

Cela ne me rendra pas la
jambe mieux faite.

Avoir les jambes de quinze
ans.

C'est un soleil de janvier.

Ne jetez pas de pierres dans
mon jardin.

Jaser comme une pie borgne.

Le jet d'abeilles.

Se jeter à corps perdu

Se jeter à la tête de quel-
qu'un.

Jeter son froc aux orties.

Cette ruche n'a pas encore
jeté.

Jeter bas les armes.

Być bardzo zazdrosnym.

Na zawsze, na wieki.

Podstawienie nogi, figiel.

Iść, biegnąc bardzo szybko.

Z tego się nie zбогаć; nie
wiele mi to pomoże.

Być silnym w nogach.

Słaba to pomoc.

Nie przycinaj mi, nie drażnij
mnie.

Paplać bez ustanku.

Młody rój wychodzący z ula.

Rzucać się na oślep.

Narzucić się komu.

Wystąpić z zakonu.

Ten ul jeszcze się nie wy-
roił.

Złożyć broń.

Jeter feu et flammes.	Piorunować.
Jeter quelqu'un dans la nasse.	Narażać kogo na niebezpieczeństwo.
Jeter de la poudre aux yeux.	Zamydlić komu oczy.
Cela passe le jeu; cela est plus fort que jeu.	To żart za gruby.
Jouer gros jeu.	Grać grubo. — Wiele rezykować.
Cachez votre jeu.	Zakryj swoje karty.
Montrez votre jeu.	Pokaż swoje karty.
Avoir beau jeu dans une affaire.	Mieć za sobą podobieństwo powodzenia.
Donner beau jeu à quelqu'un.	Podać komu korzystną sposobność.
Mettre quelqu'un en jeu.	Wmieszać kogo do sprawy.
A beau jeu beau retour.	Wet za wet.
Tirer son épingle du jeu.	Zręcznie wycofać się ze złej sprawy.
Il sera toujours jeune.	Zawsze będzie roztrzepany.
Il faut que jeunesse passe.	Trzeba wybaczyć młodości.
Si jeunesse savait et viellesse pouvait.	Gdyby to młodość miała doświadczenie, a starość siły.
Coucher en joue.	Złożyć strzelbę do strzelania.
Se jouer de quelqu'un.	Żartować z kogo.
Jouer sur le mot.	Mówić dwuznacznie.
Il joue de malheur.	Nieszczęści mu się.
Jouer des mains.	Bić się.
Jouer quelqu'un.	Oszukać kogo.
Les eaux jouent.	Fontanny biją.
Joueur de gobelets.	Kuglarz.
Mettre un livre au jour.	Wydać książkę.
Il craint le grand jour.	Boi się aby nie był poznany.
Belle comme le jour.	Piękna jak anioł.

De fou juge, brève sentence.

Il ne faut pas juger sur l'étiquette du sac.

Ennemi juré.

Être chaussé trop juste.

Les jours se suivent mais ils ne se ressemblent pas.

Jeter la pierre à quelqu'un.

Jeter la pierre et cacher le bras.

Głupi o wszystkim najlepiej wyrokuje.

Z pozoru nie trzeba sądzić o rzeczy.

Wróg zawzięty; śmiertelny.

Mieć obuwie zbyt ciasne.

Nie trzeba się zbyt ubezpieczać na jutro.

Potępiać kogo.

Szkodzić komu tak potajemnie, aby o tém nie wiedział.

I.

Il faut passer par là.

Lâcher la bride à quelqu'un.

Tireur de laine.

Mener quelqu'un en laisse.

Il y a à prendre et à laisser.

Tego nie można uniknąć.

Popuścić komu cugle, dać mu wolność.

Złodziej obdzierający w nocy na ulicach.

Robić z kim wszystko co się podoba.

Jest tu i złe i dobre.

Laisser faire; laisser dire.

Se laisser aller.

Il est pauvre, mais il ne laisse pas d'être honnête homme.

Se laisser mener par le nez.

Il vaut mieux laisser son enfant morveux, que de lui arracher le nez.

Lait. — Se mettre au lait.

C'est ma vache à lait.

Frère de lait, sœur de lait.

Les dents de lait.

Veau de lait, cochon de lait.

Petit lait; lait clair.

Du lait coupé.

Le vin est le lait des vieillards.

Si on lui tordait le nez, il en sortirait du lait.

Langue. — Avoir la langue bien pendue.

C'est une langue de vipère.

Un coup de langue est pire qu'un coup de lance.

Tenir sa langue au chaud.

Il veut faire croire que des vessies sont des lanternes.

Faire du cuir d'autrui large courroie.

Avoir la conscience large.

Prendre le large.

Nie przeszkadzać komu robić lub mówić jak mu się podoba.

Dać się nakłonić do czego.

Ubogi, ale przy tem uczciwy człowiek.

Dać nad sobą przewodzić.

Z dwojga złego trzeba obierać mniejsze złe.

Leczyć się mlekiem.

To jest źródło moich zysków.

Dzieci które jedną pierś ssaly.

Pierwsze zęby u dzieci.

Młode cielątko, prosiątko.

Serwatka.

Mleko z wodą.

Wino żywi starców.

Jeszcze ma mleko pod nosem.

Być bardzo biegłym w mówieniu.

Zjadliwy język.

Językiem więcej można zaszkodzić jak żelazem.

Trzymać język za zębami.

Plecie bajki nie podobne do uwierzenia.

Być szczodrym do uwierzenia.

Nie mieć skrupułów.

Wypłynąć na otwarte morze.

Mettez vous plus au large.
Donner au plus larron la
bourse.

Les gros larrons font pendre
les petits.

Il est au bout de son latin.

Il y a perdu son latin.

Laver la tête à quelqu'un.

Je m'en lave les mains.

Le fleuve lave les murailles de
cette ville.

Il n'a qu'à s'en lécher la barbe.

C'est un ours mal léché.

A la légère.

A la lettre.

Prendre au pied de la lettre.

Une lettre de change.

Tireur d'une lettre de change.

Porteur d'une lettre de change.

J'en lèverais la main.

Lever la garde; lever la sen-
tinelle.

Lever des soldats.

Aller, marcher la tête levée.

Prendre quelqu'un au pied le-
vé.

Lèvre. — Il le dit des lèvres,
mais le cœur n'y est pas.

Je l'avais sur les bords des lè-
vres.

Avoir le cœur sur les lèvres.

Usiądź wygodniej.

Powierzać się temu, kogo się
najbardziej strzedz wypa-
da.

Wielcy złoczyńcy potępiają
małych.

Rady sobie dać nie może;
już mu brak konceptu.

Nie nie wskórał.

Wyłajać kogo.

Nie chcę się do tego mieszać.

Rzeka pod samem miastem
płynie.

Nie będzie on na tych go-
dach.

Gbur.

Lekkomysłnie.

Co do słowa.

Ściśle się trzymać czego.

Weksel.

Wystawa weksłu.

Właściciel weksłu.

Przysiągłbym na to.

Sciągnąć wartość.

Werbować żołnierzy.

Iść śmiało

Złapać kogo za słowo.

Obiecuje, ale nie myśli do-
trzymać.

Dopiero chciałem powiedzieć
i zapomniałem.

Być szczerym, otwartym.

Avoir la mort sur les lèvres.

Lice. — Fuir la lice.

Lie. — La lie du peuple.

Lieu de franchise.

Il n'a ni feu ni lieu.

Homme de bas lieu.

S'il y a lieu.

Vouloir prendre le lièvre au son du tambour.

C'est là où gît le lièvre.

Avoir une mémoire de lièvre.

Qui court deux lièvres n'en prend point.

Il n'a pas plus de force qu'un linge mouillé.

Il a sifflé la linotte.

C'est une tête de linotte.

Linx. — Nous sommes linx envers nos pareils et taupes envers nous.

Vins de liqueurs.

Le lit est une bonne chose, si on n'y dort, on y repose.

Lit. — Garder le lit.

Le lit de la rivière.

Comme on fait son lit, on se couche.

Dévorer un livre.

Parler comme un livre.

Powierzchownic, nie z serca.

Unikać sporów, dysputy.

Motloch. — Podły gmin.

Miejsce schronienia.

Gałgan, ten co nie ma nic.

Człowiek podłego urodzenia.

Jeśli wypadnie potrzeba.

Wydać się z tajemnicą niewczesnie.

W tém sęk; na tem cały sekret.

Mieć krótką pamięć.

Kto dwie rzeczy razem ma na widoku, żadnej nie osiąga.

Bardzo słaby.

Podpił trochę; w ożub nalał.

Kapusciana głowa.

W cudzem oku źdźbło upatrujemy, a w naszym belki nie widzimy.

Wina słodkie.

Wygodna rzecz leżeć w łóżku.

Leżeć w łóżku dla słabości.

Koryto rzeki.

Jak kto sobie pościele, tak się wyśpi.

Czytać z wielką chciwością.

Mówi kształtnie, wyszukiwanie.

Loger à la belle étoile.

Loi. — Nécessité n'a point de loi.

Prétendre faire la loi à quelqu'un.

Il ira loin.

Cela mènera loin.

Pas à pas on va bien loin.

Qui est loin des yeux; est loin du cœur.

Il ne voit pas plus loin que le bout de son nez.

Dormir comme un loir.

Pensez-y à loisir.

Long. — Voyages de long cours.

Avoir les dents longues.

S'étendre tout de son long.

Le temps est long à qui attend.

Cet ouvrier est bien long.

C'est du pain bien long.

De longue main.

Le long du chemin, de la rivière.

Tout le long de l'année.

Expliquer au long.

Sypiać na dworze; nie mieć pewnego pomieszkania.

Potrzeba nie zna prawa.

Przywłaszczać sobie nad kim władzę.

Zrobi majątek, dojdzie do wielkiego znaczenia.

Ta sprawa długo się pociągnie.

Ciągle idąc, zajdzie się daleko, choć się idzie powoli.

Nieobecność oziębia miłość.

Nic nadal nie przewiduje.

Spać długo i twardo.

Zastanów się nad tem długo.

Dalekie podróże morskie.

Być zgłodniałym.

Wyciągnąć się cały, jak długi.

Dla czekającego, czas zdaje się długi.

Ten rzemieślnik bardzo powoli robi.

Długo na to czekać potrzeba. Od dawna.

Wzdłuż drogi, rzeki.

Przez cały rok.

Wytlómaczyć obszernie.

A la longue.

Louer. — Il a des chambre à louer dans sa tête.

Il se loue et se remercie.

Se louer de quelqu'un.

Loup. — Quand on parle du loup, on en voit la queue.

Il a vu le loup.

Le loup mourra dans sa peau.

Mettre quelqu'un à la gueule du loup.

Il est connu comme le loup gris.

Marcher à pas de loup.

Manger comme un loup.

Tenir le loup par les oreilles.

Un loup-garou.

Lourd. — Une lourde besogne; une lourde tâche.

Un homme lunatique.

Lune. — Aboyer à la lune.

Faire un trou à la lune.

Il n'a pas bien mis ses lunettes. — Il a mis ses lunettes de travers.

Une lunette d'approche; Lunette de longue vue; à longue vue.

Z czasem.

Ma pustki w głowie.

Kontent sam z siebie.

Bydź zadowolnionym z kogo.

O wilku mowa, a wilk idzie.

Szczwany to lis. Zna się dobrze na rzeczach.

Zły człowiek rzadko się poprawi.

Wystawić kogo na oczywiste niebezpieczeństwo.

Znają go jak zły szeląg.

Po cichu skradać się.

Jeść bardzo wiele.

Nie wiedzieć co począć wśród wielu niebezpieczeństw.

Odludek, złośliwy dziwak.

Trudna i ciężka praca.

Dziwak; chimeryk.

Grozić temu komu nie można szkodzić. — Porywać się z motyką na słońce.

Ukradkiem wynieść się.

Prześlepił rzecz ważną.

Wielka perspektywa.

Lustre. — La laideur d'une femme sert de lustre à une autre.

Un tableau sert de lustre à un autre.

Après trois lustres.

Lutin. — Il nous a lutiné toute la nuit.

Avoir les yeux de lynx.

Lentement. — Hâtez-vous lentement.

Longtemps. — Il faut devenir vieux de bonne heure, si on veut l'être longtemps.

Szpetność jednej kobiety, podnosi piękność drugiej.

Niedoskonałość jednego malarstwa, powiększa piękność drugiego.

Po piętnastu latach.

Męczył nas przez całą noc; hałasował.

Mieć bardzo bystry wzrok.

Spiesz się pomалу.

Kto chce żyć długo, niechaj zawczasu ma stary rozsa-
dek.

M.

Mâcher son frein; mâcher son mords.

Il lui faut mâcher tous les morceaux.

Strawić krzywdę i obelgę.

Trzeba wszystko za niego zrobić, wszystko mu przygotować.

Ne point mâcher quelque
chose à quelqu'un.

C'est du pain mâché.

Il a bien fallu des machines
pour cela.

Madame

Faire la Dame.

C'est une grosse dame.

Un homme madré; s'est un
madré.

Ce n'est pas la magie noire.

Laid comme un magot.

Enfouir son magot.

Sa Majesté.

Powiedzieć komu bez ogródki. — Koło płotu nie chodzić.

To już ze wszystkim ułożone; zupełnie przygotowane.

Trzeba było do tego użyć wielu podstępów, intryg.

Znaczyło dawniej najstarszą córkę króla Francuzkiego, tak jak Dauphin, znaczyło następcę francuzkiego tronu.

Udawać wielką panię.

Bogata kobieta.

Chytry i przebiegły.

Nie trzeba bydź na to czarownikami; nie wielka to sztuka.

Brzydki jak małpa.

Zakopać swoje pieniądze.

Jego Królewska lub Cesarska Mość.

mówi się:

Sacrée Majesté.

Sa Majesté Très-Chrétienne.

Sa Majesté Catholique.

Sa Majesté Très-Fidèle.

Sa Majesté Britanique.

Sa Majesté Suédoise,

Danoise, i t. p.

Force majeure.

O Cesarzu Niemieckim.

O Królu Francuzkim.

O Królu Hiszpańskim.

O Królu Portugalskim.

O Królu Angielskim.

O Królu Szwedzkim,

Duńskim, i t. p.

Przemagająca siła.

Cause majeure.
 Courir comme un chat maigre.
 Maigre chère.
 Maigre réception.
 Un jour maigre.
 Il n'a pas la maille.
 Cela ne vaut pas la maille.

Main. — Un coup de main.
 C'est un homme de main.
 Donner les mains.
 Tenir la main haute à quel-
 qu'un.
 Mettre l'épée à la main.
 Mettre la main à l'épée.
 Donnez-moi un petit mot de
 votre main.

Ils se tiennent tous par la
 main. Ils se donnent la
 main l'un à l'autre.

Tous les doigts de la main ne
 se ressemblent pas.

Ils sont unis comme les deux
 doigts de la main.

Tendre la main.

Tendre la main à quelqu'un.
 Pour cela, je vous baise les
 mains.

L'argent lui fond dans les
 mains.

Powód wielkiej wagi.
 Prędko biegać.
 Chudy obiad.
 Złe, zimne przyjęcie.
 Dzień postny.
 Nie ma ani szeląga.
 To nie warto złamanego sze-
 ląga.

Postępek śmiały.
 Sprawny człowiek.
 Przystawać na co.
 Trzymać kogo w ścisłych klu-
 bach.
 Dobyć oręża.
 Pochwycić za oręż.
 Daj mi mały rewersik.

Wzięli się za ręce; wspólnie
 się trzymają.

Osoby w jednym rodzeń-
 stwie, nie wszystkie są so-
 bie podobne.

Żyją z sobą w ścisłej przyja-
 żni.

Wyciągać rękę; prosić o jał-
 mużnę.

Dopomóż komu.
 Nie z tego nie będzie.

Pieniądze go się nie trzyma-
 ją.

Il a la main crochue.

Quand il va, il faut lui regarder plutôt aux mains qu'aux pieds.

Il n'est pas sûr de la main.

Quand il va quelque part, il n'oublie jamais ses mains.

Il n'a pas toujours ses mains dans sa poche.

Faire crédit de la main à la bourse.

Le cheval force la main.

Un cheval de main.

Mettre la main sur quelqu'un.

Plaider la main garnie.

Avoir les mains nettes.

En main tierce.

Vous tomberez sous ma main

Vous passerez par mes mains

En venir aux mains.

Il a la main heureuse, la main bonne.

Jeu de main.

Jeu de main, jeu de vilain.

Jouer d'une terre par ses mains.

Acheter à la main.

Sous main.

On kradnie; ma nałóg kradzieży; ma krzywe palce; trzeba mu patrzeć na ręce.

Nie przedawać tylko za gotowe pieniądze.

Ten koń jest trudny do wstrzymania.

Koń powodowy.

Bić kogo.

Mieć sprawę o rzecz, którą się posiada przez ciąg procesu.

Być wolnym od przekupstwa.

W ręce trzeciego.

Przyjdiesz ty na moje ręce; będziesz ty mnie potrzebował.

Bić się.

Wszystko mu się zdaje.

Bicie żartem.

Bicie, jest to żart karczemy.

Samemu trudzić się rolnem gospodarstwem.

Kupować bez wagi.

Na podoręczu.

Mettre la main à quelque chose.	Wziąć się do czego; wmięsząć się do czego.
Quand on met la main à la pâte il en demeure toujours quelque chose au bout des doigts.	Mając co przed swoim zarządem, można zawsze coś dla siebie ukroić.
Mettre la main à l'œuvre.	Rozpocząć pracę.
Mettez la main sur votre conscience.	Powiedz szczerą prawdę.
Main-forte.	Pomoc wojskowa.
Je ne suis pas en main de le faire.	Nie na rękę mi, nie zrzecznie to uczynić.
Vous avez la main.	Na ciebie zadana (w kartach).
Je vous donne la main.	Ustępuję ci pierwszeństwa.
Il a la main légère.	Ma długie ręce.
Combien avez vous de mains.	Wiele masz lew? wiele masz kart zabitych.
Avoir la main chaude.	Wciąż wygrywać.
Sous main.	Skrycie, po kryjomu.
Boire à deux mains.	Koń razem wierzchowy i do zaprzęgu.
Prendre de toutes mains.	Brać ze wszystkich stron.
La main d'œuvre.	Dawać hojnie, szafować.
Donner à plaines mains.	Robota rzemieślnika.
Une main de papier.	Libra papieru.
Obtenir main-levée.	Uzyskać uwolnienie od sekwestru.
Main-mise.	Sekwestracja.
Biens de main-morte.	Dobra nie ulegające alienacyi, np. duchowne, instytucyjne, i t. p.
Faire quelque chose en un tour de main.	Zrobić co bardzo szybko.
Les tours de mains.	Sztuczki zręczności.

Les chiens maintiennent le change.	Psy ciągle zwierza tropią.
Maison garnie.	Dom z meblami do najęcia.
Tenir maison.	Utrzymywać gospodarstwo.
Garder la maison.	Nie wychodzić z domu.
On a sujet d'avoir peur, quand on voit brûler la maison de son voisin.	Jak nie być w strachu kiedy sąsiad gore.
C'est une maison de gens de bien.	To poczciwa familia.
Être de bonne maison.	Być zacnego rodu.
La maison de ville.	Ratusz, magistrat
C'est une maison de Dieu, on n'y boit, ni n'y mange.	Tu nikomu ani pić ani jeść nie dają.
Faire bien les honneurs de sa maison.	Dobrze swoich gości przyjmować.
Petites maisons.	Szpital waryatów.
Tel maître, tel valet.	Jaki pan taki kram.
Le bon maître fait le bon valet.	U dobrego pana bywa i sługa dobry.
Fleurir en maître.	Mocno stukać do drzwi.
Trouver son maître.	Znaleźć wczem mocniejszego, zręczniejszego od siebie.
Maître aliboron.	Osieł.
Compter de clerc à maître.	Sciśle, akuratnie rachować.
Maître des hautes œuvres.	Kat.
Petit-maître.	Elegancik; modniś.
Mal. — Aller de mal en pis.	Być coraz gorzej.
Tomber de fièvre en chaud mal.	Trafić z deszczu pod rynnę.
Mal d'autrui n'est que songe.	Cudze nieszczęście mało dotyka.
Mal vit qui ne s'amende.	Złe życia używa ten co się nie poprawia.

Maladie du pays.

Malencontre. — Malencontre
lui vient.

Le malheur lui en veut.

Jouer de malheur.

Un malheur ne vient jamais
seul, un malheur amène son
frère.

Malheur aux vaincus.

Malicieux comme un vieux
singe.

L'esprit malin; le malin esprit.

Faire sa malle.

Trousser en malle.

Il branle dans le manche.

Tenir quelqu'un dans sa
manche.

Il ne se mouche plus sur la
manche.

Manège. — Je ne suis pas en-
core fait à ce manège.

A petit manger, bien boire.

La guerre est bien forte quand
les loups se mangent.

Manger son bien.

Ses valets, ses chevaux, ses
chiens le mangent.

Ces légumes mangent bien
du beurre.

Manger de la vache enragée.

Tęsknota za rodzinnym kra-
jem.

Zgryzliwy miewa nieszczę-
ścia.

Nieszczęście go ściga.

Przegrywać.

Bieda biedę goni; rzadko nie-
szczęście pada jedno na
człowieka.

Biada zwyciężonym.

Bardzo złośliwy.

Djabek.

Pakować się na drogę.

Szybko sprzątać, porwać, u-
kraść co.

Waha się, nie wie co czyni.

Być pewnym kogo.

Nie taki to on głupi.

Jeszcze się nie poznał na
tych intrygach.

Jeżeli się nie najeść to przy-
najmniej napić.

Wprzód razem łupili, a teraz
się z sobą żrą.

Strwonić majątek.

Jego słudzy, konie, psy, nisz-
czą go.

Ta jarzyna potrzebuje wiele
masła.

Cierpieć głód i trudy.

Se manger le blanc des yeux.
Manger des yeux quelque chose.

Je lui mangerai le cœur.

Un mangeur de chrétiens.

Un mangeur de charettes
ferrées; un mangeur de
petits enfans.

Un mangeur de crucifix; un
mangeur d'images; un man-
geur de saints.

Manier bien une affaire.

Faire une chose par manière
d'acquit.

C'est un mannequin, un hom-
me de paille.

Le fusil manqua.

Cette maison manque par les
fondemens.

Il a manqué d'être tué.

Une entreprise manquée.

Manquer une belle occasion.

Vendre sous le manteau.

Il faut être marchand ou lar-
ron.

N'est pas marchand qui tou-
jours gagne.

Marchand qui perd ne peut
rire.

De marchand à marchand il
n'y a que la main.

Battre, sonner la marche.

Boire le vin du marché.

Mocno kłócić się z sobą.
Chciwie na co poglądać.

Rozdarłbym go.

Wielki zdzierca.

Junak, fanfaron.

Fałszywy świętoszek, nabo-
źniś.

Prowadzić zręcznie interes.

Robić co niedbale, aby zbyć.

Człowiek do niczego, bałwan.

Strzelba nie wypaliła.

Ten dom wali się od funda-
mentu.

O mało nie został zabitym.

Przedsięwzięcie upadłe, nie
doszłe.

Opuścić piękną sposobność.

Skrycie przedawać.

Kupiec powinien być uczci-
wym.

W handlu musi być czasem
strata.

Trudno być wesołym kiedy
ponosi się szkodę.

Miedzy kupcami nie potrzeba
pisma.

Bębnić, trąbić na pochód.

Pić mohorycz, litkup.

Il en est quitte, il en est sorti à bon marché.

Faire bon marché de quelque chose.

Mettre le marché à la main de quelqu'un.

J'aurai bon marché de lui.

C'est un marché donné, marché d'or.

Il ne faut pas lui marcher sur le pied.

Je le ferai bien marcher droit.

Cela marche tout seul.

Elle marche sur les talons de sa mère.

Il marche sur les pas, sur les traces de ses ancêtres.

Quand l'argent marche tout va bien.

Avoir vent et marée.

Cela arrive comme marée en carême.

Se plaindre que la mariée est trop belle.

Un écumeur de marmites.

Ecumeur de mer.

Croquer le marmot.

Massacrer un ouvrage.

Qui a bon voisin, a bon matin.

On a beau se lever matin quand on a le renom de dormir tard.

Z mniejszą stratą wyszedł jak można się było spodziewać.

Lekce sobie ważyć coś.

Oświadczać się z chęcią zerwania umowy.

Łatwo go pokonam.

To bardzo tanio.

Niebezpiecznie jest obrażać go.

Nauczę ja go jak się ma zachowywać.

To pójdzie samo z siebie, bez żadnej pomocy.

Już jej czas iść za męża.

Wstępuje w ślady swoich przodków.

Kiedy są pieniądze wszystko łatwo idzie.

Mieć wszystko po sobie.

To w sam czas przychodzi.

Uskarżać się na to z czego się trzeba cieszyć.

Pieczeniarcz.

Korsarz.

Długo czekać.

Popsuć robotę.

Bezpiecznie śpi, kto ma dobrych sąsiadów.

Kto raz ukradnie, tego zawsze za złodzieja mają.

Il faudrait se lever matin pour
l'attraper.

Rouge au soir, blanc au matin
c'est la journée du pèlerin.

Dormir la grasse matinée.

Le retour vaut pis que mati-
nes.

Le retour vaudra bien mati-
nes.

Méchant. — Bon cheval et mé-
chant homme n'amenda ja-
mais pour aller à Rome.

Belle fille et méchante robe
trouve toujours qui l'ac-
croche.

Chaque médaille a son re-
vers.

Tourner la médaille, voyez le
revers de la médaille.

Médecin, guéris-toi toi-même.

Après la mort le médecin.

Le diable s'en mêle.

Il a dents mêlées.

Être à même de faire une
chose.

Mettre quelqu'un à même de
faire une chose.

C'est la bonté même.

Une mémoire de lièvre.

De glorieuse mémoire.

Tel menace qui a grand peur.

Kto zechce go oszukać, musi
rano wstać.

Czerwony zachód, a biały
wschód, oznacza piękną
pogodę.

Długo w dzień spać,

Recydywa gorsza od choroby.

Będzie jeszcze gorzej z tobą.

I święte miejsce nie poprawi
złego człowieka.

Do pięknej dziewczyny każ-
den się bierze.

Każda rzecz ma dwie strony.

Zastanów się ze wszystkich
stron nad rzeczą.

Drugim radisz, a sam rady
potrzebujesz.

Zapóźna pomoc; dyżka po
obiedzie.

Diabeł wdał się w tę sprawę.

Język mu się płacze; pijany.

Będąc w stanie co uczynić.

Podać komu sposobność, mo-
żność zrobienia czego.

To sama dobroć.

Zajęcza pamięć, krótka.

Sławnej pamięci.

Sam tchurz a grozi.

Il nous menace d'un grand
repas.

Mettre une fille en ménage.

Toile de ménage.

Pain de ménage.

Il y a trois ménages logés dans
cette maison.

Qui veut aller loin ménage sa
monture.

Ménager ses paroles.

Ménager le temps, l'occasion.

C'est un aveugle qui mène
l'autre.

Je le mènerai par un chemin
où il n'y aura pas de pier-
res.

Cela ne mène à rien.

Je le mènerai loin.

Je le mènerai comme il faut.

Tous songes sont mensonges.

Bon sang ne peut mentir.

Un coup de mer.

Pleine mer, haute mer.

La mer est basse ici.

C'est une mer à boire.

Il veut avaler la mer et les
poissons.

Je vous ai cherché par terre
et par mer.

Każe nam się spodziewać wiel-
kiego obiadu.

Za mąż wydać córkę.

Płótno domowej roboty.

Chléb razowy, gospodarski.

Trzy familie mieszkają w tym
domu.

Trzeba żyć oszczędnie, chcąc
aby na długo wystarczyło.

Mało mówić.

Korzystać z chwili.

Ślepy ślepego prowadzi.

Nigdy mu tego nie daruję;
dam ja jemu.

To do niczego nie doprowa-
dzi.

} Dam ja jemu.

Sen mara.

Familijne skłonności nie wy-
radzają się.

Burza krótko trwająca; bał-
wan mórski.

Otwarte morze, daleko od
brzegów.

Tu morze jest płytkie.

Ta praca nieskończona, bar-
dzo długa.

Człowiek bardzo chciwy,
chciałby wszystko pożreć.

Wszędzie cię szukałem.

Être à la merci de quelqu'un.	Być na czyjej łasce.
A petit mercier, petit panier.	Podług stawu grobla.
On lui a fait une bonne mercuriale.	Dostał porządną burę,
Bien mériter de son prince, de son pays, etc.	Zasłużyć się swojemu monarsze, swojemu krajowi, etc.
C'est un fin merle.	Szpakami karmiony.
Si vous faites cela; je vous donnerai un merle blanc.	Nigdy tego nie dokaże.
Faire des merveilles.	Dokazywać cudów waleczności.
Promettre monts et merveilles.	Obiecywać złote góry.
A merveille.	Przedziwnie, wybornie.
Il n'est point de meilleur mesager que soi-même.	Przez posły wilk nie syty.
Il ne faut point avoir deux poids et deux mesures.	O wszystkim trzeba sądzić bezstronnie.
Faire tout avec poids et mesure.	Robić wszystko rozważnie i rozsądnie.
Battre la mesure.	Takt uderzyć.
Chanter, danser, jouer en mesure.	Spiewać, tańczyć, grać w takt.
Prendre ses mesures.	Uczynić stosowne kroki.
A mesure que...	W miarę, podług...
Outre mesure.	Zbytecznie.
Mesurer quelqu'un de ses yeux.	Zmierzyć kogo oczyma; spojrzeć z pogardą.
Mesurer les autres à son aune.	Z siebie sądzić o drugich.
Mesurer son épée avec quelqu'un.	Zmierzyć się z kim orężem.
Rompre la mesure à quelqu'un.	Pomieszać komu szyki.

Quand chacun fait son métier, les vaches en son mieux gardées.

Un métier ne vaut rien qui ne nourrit pas son maître.

Des bas faits au métier.

Mettre l'épée à la main.

Il met la main à la pâte.

Il ne faut pas mettre la tête dans un guépier.

Mettre le feu aux affaires.

Il ne faut pas mettre la faucille dans la maison d'autrui.

Mettre le doigt dessus.

Mettre la main sur quelqu'un.

Mettre son bonnet de travers.

Je lui mettrai la tête où il a les pieds.

Mettre quelqu'un en beaux draps blancs.

Mettre les fers au feu.

Pourquoi y mettez vous la main?

Nous avons mis le sceau à cette affaire.

Mettre une chose en ligne de compte.

Mettre la tête à l'envers à quelqu'un.

Se mettre tout en eau, tout en sueur.

Wszystko lepiej idzie, kiedy każdy swego patrzy.

Nie trzeba się podejmować daremnej pracy.

Pończochy robione na warsztacie.

Dobyc szpady.

Sam pracuje; nie żałuje trudu.

Nie dmuchaj w ul.

Zagmatwać sprawy, interessa.

Nie trzeba się w dzierać w cudze prawa.

Trafić, zgadnąć.

Uderzyć kogo.

Być w kwaśnym humorze.

Dam ja jemu, natrę ja mu uszów.

Oczerniać kogo; źle o kim mówić.

Zacząć usilnie co robić.

Na co się do tego męsząc.

Ukończyliśmy całkowicie tę sprawę.

Żądać aby na co zwrócono uwagę.

Zawrócić komu głowę.

Spocić się.

Se mettre en quatre pour faire une chose.	Wszystko z siebie zrobić.
Mettre à la voile.	Wypłynąć z portu.
Je n'y mets jamais les pieds.	Ja tam nigdy nie bywam.
Mettre un enfant au monde.	Urodzić dziecię.
Mettre en terre quelqu'un.	Pochować kogo.
Mettre une chose au jour.	Rozgłosić co, wyjawić.
Mettre en petit.	Przerobić na małą skalę.
Mettre en grand.	Przerobić na wielką skalę.
Se mettre dans le jeu.	Wdać się w grę.
Mettre un enfant en nourrice.	Oddać dziecię na mamki.
Mettre quelqu'un en besogne.	Zadać komu robotę.
Mettre dehors son domestique.	Odprawić służącego.
Se mettre en ménage.	Zagospodarować się.
Mettre quelqu'un en train.	Dodawać komu ochoty, rozruszać kogo.
Se mettre en frais, en dépenses.	Zrobić nadzwyczajne wydatki.
Il s'est mis en frais.	Skąpiec poruszył pieniędzy.
Il a eu beau mettre le pied dans tous les souliers, il n'en a pas trouvé un qui l'ait chaussé.	Nieszczęśliwy wszystkiego próbował, nic mu się nie udało.
Mettre une chose en avant.	Występować z czem.
Mettre quelqu'un à la raison.	Zmusić kogo do robienia tego co powinien.
Se mettre bien.	Dobrze się ubierać.
Se mettre mal.	Zle się ubierać.
Mettre quelqu'un au pis.	Wyzywać kogo aby zrobił najgorzej jak tylko może.
Mettre une chose au pis.	Uważać co z najgorszej strony.
Mettre les paroles en musique.	Do słów dorobić muzykę.

Mettre quelqu'un à bout.

J'y mettrai ordre.

Mettre tout à feu et à sang.

Mettre quelqu'un au fait.

Mettre quelqu'un dans son tort.

Mettre bas.

Il ne faut pas mettre ses amis à tous les jours.

Il ne faut pas se mettre à tous les jours.

Mettre en gage.

Il se mit à pleurer, à parler, etc.

Meuble. — Les biens meubles.

Meubles meublants.

Avoir la bouche,

Devenir d'évêque meunier.

Crier au meurtre.

A la porte où l'on donne les miches, les gueux y vont.

En plein midi.

De mieux au mieux.

A qui mieux mieux.

Przywieść kogo do ostateczności.

Ja temu zaradzę.

Wszystko ogniem i mieczem spustoszyć.

Dokładnie kogo zawiadomić

Dać komu uczuć jego winę.

Ocielić się, oszczenić się, ozrebić się i t. p. (o zwierzętach).

Nie trzeba się w ciąż uprzykrzać swoim przyjaciółom, ale zachowywać ich usługę na przypadki ważne.

Nie trzeba się ze wszystkimi popospolitować.

Zastawić.

Zaczął płakać, mówić i t. p.

Majątek ruchomy,

Sprzęty domowe.

Mieć piękne zęby,

Zejść z pana na chudego pacholka.

Wołać gwałtu (będąc zagrożonym od złójcy).

Każdy się temu lasi co chleb w rękę trzyma,

Wśród dnia.

Coraz lepiej.

Na wyścigi.

C'est un grain de millet dans
la gueule d'un âne.

Cette raison milite pour moi.
Mince comme la langue d'un
chat.

Un revenu mince.

C'est une raison bien mince.

Faire bonne mine à quelqu'un.

Faire triste mine à quelqu'un.

Faire la mine à quelqu'un.

Faire jouer une mine.

Éventer la mine.

Le temp mine tout.

Il fait des miracles.

Vous avez fait là un beau mi-
racle.

Cela se peut sans miracle.

Se mirer dans ses plumes.

Un miroir de vertu, un miroir
de patience.

Un miroir ardent

Des œufs au miroir.

Les yeux sont le miroir de
l'âme.

A tout péché miséricorde.

Mode — Les fous inventent
les modes et les sages les
suivent.

Du vin mielleux.

Les mœurs des animaux.

To dla niego tylko na jeden
ząb.

Ten powód za mną przemawia.
Bardzo to cienkie.

Szczupłe przychody.

Słaba to bardzo przyczyna.

Dobrze kogo przyjąć.

Złe kogo przyjąć.

Dąsać się na kogo.

Minę podpalić.

Wysledzić zamysł i przesk-
dzić mu.

Czas wszystko niszczy.

Pięknie się popisał.

(Z ironią). Dokazałeś wielkiej
sztuki, cudów.

To rzecz łatwa.

Kochać się w swojej piękno-
ści, w swojej sukni.

Wzór cnoty, wzór cierpliwo-
ści.

Zwierciadło palące.

Jaja spuszczone na masło.

Oczy są zwierciadłem duszy.

Nie masz tak ciężkiej winy,
żeby nie można było do-
stąpić przebaczenia.

Głupcy wymyślają inody, a
rozsądni do nich się sto-
sują.

Tłuste wino.

Skłonności zwierząt.

Se metre sur son quant à soi.
L'habit ne fait pas le moine.

Tirer la poudre aux moineaux.

Un cheval moineau.

Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une retractation publique.

En moins de rien.

On a tous les ans douze mois.

Celui qui sème les vents, récolte la tempête.

Il est moitié chair, moitié poisson.

Mettre la famille à la moisson d'autrui.

Moitié figue; moitié raisin.

Savoir son monde.

Il doit à Dieu et au monde.

Il faut laisser le monde comme il est.

Loger au bout du monde.

Être décrié comme fausse monnaie.

Payer quelqu'un en même monnaie; de la même monnaie.

Monsieur vaut bien madame.
Il fait le monsieur.

Zuchwale się postawić.
Z powierzchowności nie trzeba sądzić o ludziach.

Rzucić groch na ścianę.

Koń z obciętemi uszami.

Nieprzebaczę mu, chyba że to publicznie odwoła.

Bardzo prędko.

Starzejemy się co chwila nie postrzegając tego.

Kto sieje niezgody, ściągnie burzę na własną głowę.

Trudno zgadnąć co to za człowiek.

Na cudzem polu polować; wdzierać się w cudzy urząd.

To prośbą, to groźbą.

Znać się na ludziach.

Bardzo zadłużony.

Próżna rzecz chcieć świat poprawić.

Mieszkać w odległej bardzo stronie.

Mieć bardzo złą reputacyą.

Odplacić komu wet za wet, tą samą monetą.

Nielepszy mąż od żony.

Udaje pana.

Il ferait de la fausse monnaie pour lui.	Dalby się za niego ubić.
Promettre des monts d'or à quelqu'un. — Promettre, monts et merveilles.	Obiecywać komu złote góry.
Par monts et par vaux.	Wszędzie na wszystkie strony.
Mont de piété.	Lombard.
La montagne a enfanté une souris.	Z wielkiej chmury mały deszcz.
Les montagnes ne se rencontrent point; mais les hommes se recontrent.	Góra z górą się nie zejdzie, a człowiek z człowiekiem się zejdzie.
Monter à l'assaut.	Szturm do twierdzy przypuszczać.
Monter à la brèche.	Wdzierać się przez wyłom do twierdzy.
Monter sur ses grands chevaux.	Gniewać się, hałasować na kogo.
Cette demoiselle monte en graine.	Ta panna starzeje się.
Monter la garde.	Wartę zaciągać.
Être bien monté.	Siedzieć na dobrym koniu.
Le côté du montoir.	Lewy bok konia.
Le côté hors du montoir.	Prawy bok konia.
Un cheval difficile, rude au montoir.	Koń trudny do wsiadania.
Ne me faites point de montre.	Pokaż mi od razu najlepszy towar.
Cela n'est que pour la montre.	To tylko powierzchownie, na pozór.
Belle montre et peu de rapport.	Piękne z pozoru, a mało pożytku.
Montrer à quelqu'un son bec jaune.	Utrzeć komu nosa, nauczyć kogo mores.

Montrer les dents à quelqu'un.

Montrer les talons.

La monture d'un fusil, d'un pistolet, etc.

Qui veut voyager loin, ménage sa monture.

La pèle se moque du fourgon.

Le morceau honteux.

Les premiers morceaux nuisent aux derniers.

Morceau avalé n'a plus de goût.

Il aime les bons morceaux.

Il s'en mord les doigts, il s'en mordra les pouces.

Cela ne mord ni ne rue.

Mordre la poussière.

Mordre à l'hameçon.

Il n'y saurait mordre.

Un aveugle y mordrait.

Tous les chiens qui aboient ne mordent pas.

Prendre le mors aux dents.

Blesser à mort.

Mourir de sa belle mort.

Il a la mort entre les dents.

Il a la mort sur les lèvres.

La mort n'a pas faim.

Il serait bon à aller quérir la mort.

Postawić się komu bardzo śmiało, bez bojaźni.

Zemknąć; uciec.

Osada strzelby, pistoletu i t. p.

Powoli dalej się zajedzie.

Kocioł garkowi przygania.

Ostatni kawalek na półmisku.

Kto z początku wiele używa, na końcu już nie może.

Odebrana przysługa prędko się zapomina.

Lubi łakocie.

Pożałuje on tego.

To nierobi nic złego.

Zginać w bitwie.

Dać się ułowić.

Nie ukąsi on tego.

Ślepy by to namacał.

Pies co szczeka, nie ukąsi.—

Krowa co dużo ryczy, mało mleka daje.

Wziąć na kiel, ponosić.

Ranić śmiertelnie.

Umrzeć naturalną śmiercią.

Bardzo stary, bardzo chory, nie długo pociągnie.

Wygląda jak śmierć.

Śmierć o nim zapomniana.

Dobrzeby go po śmierć posyłać.

Un cheval morveux.

Qui se sent morveux se mou-
che.

Traîner ses mots.

Quand les mots sont dits l'eau
bénite est faite.

Il entend à demi-mot.

Qui ne dit mot, consent.

Dites le bon mot.

Prendre quelqu'un au mot.

Bon mot.

Il a toujours le mot pour rire.

Je n'ai pas encore dit le fin
mot.

Ils se sont donné le mot.

Le temps est mou.

Le vent est mou.

Il est tendre aux mouches.

Gober des mouches.

Quelle mouche l'a piqué.

On prend plus de mouches
avec le miel qu'avec le vi-
naigre.

C'est une fine mouche.

Faire d'une mouche un élé-
phant.

Faire une querelle, un procès
sur un pied de mouche.

Être entouré de mouches.

Koń nosaty.

Na złodzieju czapka gore. —

Uderz w stół, nożyce się
odezwą.

Mówić bardzo powoli.

Słowo dane, rzecz skończona.

Łatwo rozumieć o co idzie.

Kto milczy, zezwala.

Powiedz ostatnią cenę.

Wziąć kogo za słowo.

Żarcik dowcipny.

Ma zawsze coś śmiesznego po-
wiedzieć.

Jeszcze wszystkiego nie po-
wiedziałem co myślę.

Namówili się.

Czas ciepły i wilgotny.

Wiatr wilgotny.

Wszystko mu zawadzi.

Bąki zbijać.

Co mu się stało; gniewa się
bez przyczyny.

Więcej się zyskuje łagodno-
ścią, jak surowością.

To chytry, przebiegły czło-
wiek.

Drobnostkę uważać za rzecz
wielką.

Spierać się o bagatelę; pra-
wować się o torbę sieczki.

Być na oku policyi.

Il ne se mouche pas du pied.

Moudre. — On l'a moulu de coups.

De l'or moulu.

Faire la moue.

Cela ne se jette pas au moule.

L'un ressemble à l'autre comme à un moulin à vent.

Faire venir l'eau au moulin.

Il viendra moudre à notre moulin.

Des yeux mourants.

Mourir d'une belle épée.

Mourir de rire.

Il mourra dans sa peau.

On ne sait qui meurt, qui vit.

Les envieux meurent, mais non jamais l'envie.

Nous mourons tous les jours.

Un lièvre va toujours mourir au gîte.

Nielada czemu uwierzy, szpakami karmiony, nie da się w pole wywieść.

Zbito go.

Cienkie listki złota do złocenia.

Krzywić się, dąsać się.

Łatwiej to powiedzieć, jak zrobić.

Jedno podobne do drugiego jak pięść do nosa.

Starać się o wszystko czego potrzeba w domu.

Będzie on nas potrzebował; przyjdzie koza do woza.

Oczy omdlewające, miłosne.

Poledz z ręki nieprzyjaciela, z którym walczyć jest chlubą.

Śmiać się do rozpuku.

Nigdy swoich nałogów nie porzuci.

Wszyscy jesteśmy śmiertelni; niewiadomo kto kogo przeżyje.

Zazdrość zawsze była i będzie na świecie.

Każdy dzień zbliża nas do śmierci.

Po długich podróżach, człowiek chętnie wraca do kraju.

Frapper sur quelqu'un com-
me sur une bête morte.

Un chien vivant vaut mieux
qu'un lion mort.

Du bois mort.

Eau morte.

Argent mort.

Les morts ont toujours tort.

Mousse. — Pierre qui roule
n'amasse point de mousse.

S'amuser, rêver à la mon-
tarde.

C'est la Moutarde après dî-
ner.

Le peuple fait comme les
moutons.

Revenons à nos moutons.

Chercher cinq pieds à un
mouton.

Il est doux comme un mou-
ton.

Il est gros comme un muid.

Il est têtue comme une mule.

A vieille mule frein doré.

Ferrer la mule.

Garder le mulet.

Bić kogo potężnie.

Człłek prosty a czynny wię-
cej wart od możnego gnu-
śnika.

Drzewo uschłe na pniu.

Woda stojąca, nie mająca od-
pływu.

Pieniądze leżące bez użyt-
ku.

Na umarłych dobrze wszystko
zmawiać.

Kamień na miejscu porasta.

Myśleć o niebieskich migda-
łach.

Łyżka po obiedzie.

Pospółstwo ślepo naśladowe co
widzi.

Wróćmy do przedmiotu na-
szej mowy.

Wymagać od kogo niepodo-
bnych rzeczy.

Dobry jak baranek.

Gruby jak fasa.

Bardzo uparty.

Stara a lubi się stroić, pię-
kszyć.

Korzystać na kupnie, które
się robi dla kogo.

Niecierpliwie się, czekając
długo na kogo.

Se donner de la tête contre
un mur.

Il faut attendre à cueillir la
poire qu'elle soit mûre.

Les murailles ont des oreil-
les.

Avec le temps et la paille les
nèfles mûrissent.

Qui refuse muse.

Paroles musquées.

Moitié. — Heureux commen-
cement est la moitié de
l'œuvre.

Homme fin se lève matin.

Ménager. — Il faut ménager
la chèvre et le chou.

Menteur. — Il faut qu'un men-
teur ait bonne mémoire.

Il n'y a si petit métier qui ne
nourrisse son maître.

Manger-son pain dans sa po-
che.

Chcieć rzeczy niepodobnych.

— Muru głową nie przebi-
jesz.

Nie trzeba trząść gruszek, aż
dojrzeją.

Tu ściany słyszają.

Z czasem wszystko dojrzewa.

Kto raz odmówi, drugi raz
nie dostanie.

Jedwabne słówka.

Kto dobrze zaczął, już jakby
połowę zrobił.

Kto rano wstaje, temu Pan-
Bóg daje.

Trzeba tak robić żeby był i
wilk syty i owca cała.

Kto kłamic, powinien mieć do-
brą pamięć, żeby się nie
skrzyżował.

Kto umie cokolwiekbądź ro-
bić, nie umrze z głodu.

Taić się z bogactwem.

II.

Passer un fleuve à la nage.
Être en nage; être tout en
nage.

Nager en grande eau.
Nager dans la joie.
Se jeter à la nage.
Naître. — Le jour commence
à naître.

Je l'ai vu naître!

Un enfant bien né.
Trouver la nappe mise.
Parler narquois.
Être dans la nasse.

Nourriture passe nature.

L'habitude est une autre une
seconde nature.

Les naturels du pays.
Faire naufrage au port.

Przebyć rzekę w pław.
Być mocno spoconym.

Opływać w dostatki.
Rozpływać się z radości.
Puścić się na szczęście, na los.
Zaczyna świtać. —

Widziałem początki jego ma-
jątku.

Dziecię dobrych skłonności.
Znaleść chleb gotowy.
Mówić językiem złodziejskim.
Wpaść w łapkę.

Wychowanie większą ma moc
jak sama natura.

Nałóg staje się drugą naturą.

Krajowcy.
Utonąć na samym brzegu.

Son honneur y a fait nauf-
frage.

Sa langue va comme la na-
vette.

Faire de nécessité vertu.

Il est fort sur la négative.

Faire un vilain négoce.

Traiter quelqu'un comme un
nègre.

Avoir de la neige sur la tête.

Avoir l'âme nette, la concien-
ce nette.

Avoir les mains nettes.

Mettre au net.

Parler net à quelqu'un.

Nettoyer quelqu'un sans ver-
gettes.

Cela lui arrivera plus tôt que
robe neuve.

Nos neveux.

Nez — Parler du nez, chanter
du nez.

Rire au nez de quelqu'un.

Il n'ose montrer le nez.

Fermer la porte au nez de
quelqu'un.

Il a un nez long, un bon
nez.

Mettre le nez partout.

Wyszedł bez czci z tej spra-
wy.

Język mu lata jak kołowrot.

Zrobić chętnie to czego nie-
można uniknąć.

Zawsze odmawia.

Wdawać się w rzeczy hanie-
bne.

Postąpić z kim nieuczciwie,
zbyt surowo.

Mieć siwe włosy.

Mieć czyste sumienie.

Nie dać się przekupić; być
wolnym od udziału w ja-
kiem przestępstwie.

Na czysto przepisać.

Otwarcie z kim mówić.

Wytrzepać komu skórę; wy-
smarować plecy kijem.

To mu się niezawodnie zda-
rzy.

Potomność.

Mówić przez nos, śpiewać
przez nos.

Śmiać się z kogo w oczy.

Nie śmieć pokazać się na
świat.

Zamknąć komu drzwi przed
nosem.

Ma psi węch.

Wszędzie nos wścibić.

Ne voir pas plus loin que son nez, que le bout de son nez.	Krótko rzeczy widzieć; na zadnie koła się nie oglądać.
Un nez bourgeonné, un nez de betterave.	Nos czerwony, pijacki.
Tirer à quelqu'un les vers du nez.	Wybadać co z kogo.
Saigner du nez.	Tchurzyć, tracić odwagę.
Il a toujours le nez sur ses livres.	Zawsze nad książkami siedzi.
Il a un pied de nez.	Nie udało mu się, odszedł ze wstydem.
Ce n'est pas pour son nez.	To nie dla niego, — nie dla psa kiełbasa.
Faire des niches.	Figle płatać.
Il s'est bien niché.	Dobrze się umieścić.
Petit à petit l'oiseau fait son nid.	Powoli, powoli, człowiek przychodzi do majątku.
A chaque oiseau son nid est beau.	Każdemu własny kąt najmiłszy.
Faire la nique à quelqu'un.	Gardzić kim.
Il n'a jamais été à telles nocces, à parailles nocces.	Nigdy jeszcze nie był na takich godach.
Voyage de maître, nocces de valets.	Podróż z panem, bal dla służby.
Jamais nocces sans lendemain.	Po deszczu pogoda.
On a tant chanté; tant crié, Noël, qu'à la fin il est venu.	Tak długo o wilku gadano, aż go z lasa wywołano.
Vailà le nœud.	To sęk.
Vous avez trouvé le nœud.	Trafiliś na to o co idzie.
Il n'est pas si diable qu'il est noir.	Nie taki straszny diabeł jak go malują.
Voir toujours le noir.	Widzieć wszystko ze złej strony.
Voir tout noir, en noir.	

Ne connaître dans un livre
que le blanc et le noir.

Des bêtes noires.

Du blé noir.

Rendre quelqu'un bien noir.

Chercher noise.

Donner des noisettes à celui
qui n'a plus de dents.

Décliner son nom.

Son nom court chez les no-
taires.

Un homme sans nom.

Il n'est là que pour faire
nombre.

A point nommé.

C'est un fin normand.

Réponse normande.

Il ne sait qu'une note.

Changer de note; chanter sur
une autre note.

Je le ferai changer de notes.

Être noté.

Il est des nôtres.

Du nouveau tout est beau.

Il y a là des nouvelles.

Il aura de mes nouvelles.

Il n'est resté personne pour
en venir dire des nouvel-
les.

Il ne faut pas dire les nouvelles
de l'école.

Nie umieć czytać.

Dziki.

Hreczka.

Ogadać, oczernić kogo.

Szukać kłótni, zaczepki.

Dać komu chleba wtenczas
kiedy już nie ma zębów.

Powiedzieć swoje nazwisko.

Stara się o pożyczanie pie-
niędzy.

Człowiek nieznany w świe-
cie.

On tam nie ma żadnego uwa-
żania.

Punktualnie.

Nie ufaj mu.

Ni siak ni tak.

Zawsze to samo powtarza.

Odmienić sposób mówienia,
działania.

Nauczę ja go inaczej śpie-
wać.

Być osławionym.

On z naszej strony.

Z początku wszystko się po-
doba.

Wszystko tam teraz inaczej.

Zrobię ja jemu figla.

W tej bitwie polegli wszyscy
co do nogi.

Nie trzeba mówić co się dzie-
je w szkole.

Il faut casser le noyau pour en avoir l'amande.	Trzeba orzech zgryść, żeby ziarko zjeść.
Monter un cheval à nu.	Oklep jechać na koniu.
Découvrir son cœur à nu.	Odkryć swoje serce zupeł- nie.
Nu comme un ver; nu com- me la main.	Goły jak święty turecki.
Tomber des nues.	Omylić się, dziwić się.
Passer une nuit blanche.	Nie spać noc całą.
Percer la nuit.	Trzeba się nad tem zastano- wić do jutra.
La nuit porte conseil.	Złodzieje.
Les oiseaux de nuit.	Czystość pomaga zdrowiu.
Netteté nourrit la santé.	Cnota jest prawdziwem szla- chetwem.
Noblesse vient de vertu.	Nie wiedzieć której się stro- ny chwycić.
Nager entre deux eaux.	Nie mieć ani grosza przy du- szy.
N'avoir ni croit ni pile.	Mieć chudą strawę.
Ne manger que des croûtes.	Nie wiedzieć do kogo się u- dać o pomoc.
Ne savoir à quel saint se vouer.	Nie umieć trzech zliczyć.
Ne savoir ni A ni B.	

Obéissance vaut mieux que
sacrifice.

Des moyens obliques, des
voies obliques.

Cela ne vaut pas une obole.

Il fait obscur.

Une naissance obscure.

Il observe les points et les
virgules.

Un esprit obtus.

Mourir en odeur de sainteté.

Toutes comparaisons sont
odieuses.

(Eil. — Voir quelqu'un de
mauvais œil.

Il a les yeux plus grands que
le ventre.

Avoir l'œil au guet.

Lepsze posłuszeństwo jak na-
bożeństwo.

Krzywe, skryte, podstępne
drogi, sposoby.

To nie warto i złamanego
szeląga, torby sieczki.

Pochmurno jest.

Podłe, niskie urodzenie.

Być akuratnym w najdro-
bniejszych przyzwoito-
ściach.

Tępa głowa.

Żyć i umrzeć bardzo święto-
bliwie.

Ludzie nie lubią żadnych po-
równań.

Krzywo na kogo patrzeć.

Wilcze gardło. — Wszystko-
by zjadł oczami.

Mieć się na pieczy.

Celà saute aux yeux.	To rzecz oczywista.
Regarder quelqu'un entre deux yeux.	Patrzyć na kogo z pogardą.
Jeter de la poudre aux yeux.	Zamydlić oczy.
Cela crève les yeux.	To w oczy bije.
Avoir les yeux de travers; avoir les yeux aux talons.	Widzieć rzeczy inaczej jak są; inaczej jak je wszyscy widzą.
Avoir les yeux pochés au beurre noir.	Mieć oczy sine i podbite.
Avoir les yeux en compote.	Mieć oczy czerwone, zapalo- ne.
Avoir l'œil, les yeux sur quel- qu'un.	Doglądać kogo.
Tout le monde a les yeux sur lui.	Wszyscy na niego zwrócili uwagę.
Fermer les yeux sur quelque chose.	Patrzyć na co przez szpary.
Donner un coup d'œil; jeter un coup d'œil sur quelque chose.	Rzucić okiem na co.
Avoir un coup d'œil sur quel- que chose.	Mieć bystre objęcie, przyto- mność umysłu.
Celà se voit à l'œil; on en juge à l'œil.	Dosyć jest spojrzeć na to, a osądzić.
A vue d'œil.	Oczywiście, widocznie.
Faire toucher une chose au doigt et à l'œil.	Dać czego oczywiste dowody.
L'œil du fermier vaut fumier.	Pańskie oko konia tuczy.
Autant nous en pend à l'œil.	I uam to samo może się przy- trafić.
Donner dans les yeux.	Podobać się.
Elle lui a donné dans l'œil.	Wpadła mu w oko; podobała mu się.

Celà lui fait mal aux yeux.

Faire les yeux doux à quelqu'un.

Manger, dévorer quelqu'un des yeux.

Il commence à ouvrir les yeux.

Avoir des affaires jusque par dessus les yeux.

L'œil de Dieu perce le fonds des abîmes.

Les yeux lui sortent de la tête.

Avoir les yeux de bœuf.

Avoir les yeux de chat.

Oublier ses yeux à la maison.

Œuf. — Donner à quelqu'un ses œuf de Pâques.

Plein comme un œuf.

Il tondrait sur un œuf.

Il aime mieux deux œufs qu'une prune.

Pondre sur ses œuf.

Il a des œufs de fourmis sous les pieds.

(Euvre. — A l'œuvre on connaît l'ouvrier.

L'œuvre de la chair.

Mettre tout en œuvre.

To go dręczy; obudza w nim zazdrość.

Umizgać się do kogo.

Patrzyć chciwie na kogo.

Zaczynają mu się otwierać oczy; zaczyna się poznawać.

Mieć interesów, roboty po uszy.

Przed Bogiem nie ma nic ukrytego.

Ma wielkie oczy. — Tak zły, że mu iskry sypią się z oczu.

Mieć oczy na wierzchu.

Mieć bure oczy.

Zapomnieć w domu okulary.

Dać komu wielkanocny podarunek.

Pełniuteńko.

Wielki skąpiec, chciwiec. —

Wzięłby nawet z ołtarza.

Chciwy bardzo na zyski.

Codzień mnożyć bogactwa.

Miejsca nigdzie nie zagrzeje.

Z dzieła sądzi się o człowieku.

Cielesność.

Użyć wszelkich sposobów.

Hors d'œuvre.	Za korpusem gmachu.
Sous œuvre.	Pod spodem domu.
Travailler en sous œuvre.	Pracować około fundamen- tów domu.
Reprendre en sous œuvre.	Przerobić co.
A pied d'œuvre.	Przy fabryce budynku.
Dans œuvre.	W korpusie gmachu.
Un hors d'œuvre.	Przydatek; część dodatko- wa.
Des hors d'œuvres.	Przystawki między potrawa- mi.
C'est une chose hors d'œu- vre.	To przydatek nie potrzebny.
Maître des œuvres.	Murmajster, nadzorca cie- śłów, mularzy.
Maître des basses œuvres.	Nocny złotnik.
La fin couronne l'œuvre.	Koniec uwieńcza dzieło.
Il n'y a que la vérité qui of- fence.	Prawda w oczy kole.
Rendre de mauvais offices à quelqu'un.	Ogadać kogo, oślawić.
L'office.	Nabożeństwo.
Office de la Vierge; office des morts.	Nabożeństwo, godzinki do Najświętszej Panny. Nabo- żeństwo za umarłych.
Un office.	Officyna, kredens, spiżarnia.
Officier de bouche.	Urzędnik królewskiej kuch- ni.
Mensonge officieux.	Kłamstwo nikomu niesko- dzące.
Être officieux.	Być skorym do przysługi.
A chaque saint son offrandre; chaque saint veut son of- frande.	W potrzebie każdego urzędni- ka jednać sobie należy.

Vendre au plus offrant.	Przedawać przez licytacją.
Regretter les ognons d'Egypte.	Żałować przeszłego bytu, choć się jest w lepszym.
Il mange comme un ogre.	Żarłok z niego wielki.
Contes de ma mère l'oie.	Dziecinne bajki, baśnie.
L'oiseau de Jupiter.	Orzeł.
L'oiseau de Minerve.	Sowa.
L'oiseau de Venus.	Gołąb.
L'oiseau de St. Luc.	Wół. Gbur. Rura.
Être comme l'oiseau sur la branche.	Zostawać bez pewnego miejsca, losu. — Siedzieć jak wróbel na dachu.
La belle plume fait le bel oiseau.	Suknia zaleca człowieka. — Jak cię widzą, tak cię piszą.
La belle cage ne nourrit pas l'oiseau.	Piękne pomieszkanie, człowieka nie nakarmi.
Il a battu les buissons et un autre a pris les oiseaux.	On ponosił trudy, a kto inny zebrał korzyści.
A vol d'oiseau.	W prostej linii.
A vue d'oiseau.	Patrząc z góry prostopadłe.
Tirer l'oiseau.	Do celu strzelać.
L'oisiveté est la mère de tous les vices.	Próżnowanie jest matką wszystkiego złego.
Tout lui fait ombrage, ombre.	Wszystko w nim obudza obawę, podejrzenie.
Un cheval ombrageux.	Koń lękliwy.
Un homme fort ombrageux	Człowiek bardzo podejrzliwy.
Sous ombre.	Pod pozorem.
Je n'y vois pas la moindre ombre de difficulté.	Ja w tem nie widzę najmniejszej trudności.
On ne saurait faire d'omelette sans casser d'œufs.	Gdzie drwa rąbia, tam wióry lecą.

Rogner les ongles à quelqu'un.	Ując komu władzy, zysków; obciąć komu skrzydła.
Il y a bien rogné ses ongles.	Wiele go to kosztowało pra- cy, mozolu.
Avoir du sang aux ongles.	Mieć odwagę.
A l'ongle on connaît le lion.	Z małych rzeczy, można są- dzić kto czem jest.
Dans les petites boîtes sont les bon onguents.	Mały człowiek może mieć wielką duszę, wielki rozum.
Être cousu d'or.	Mieć wielkie pieniądze.
Tout ce qui reluit n'est pas or.	Nie wszystko złoto co się świeci.
Je ne ferai pas celà pour tout l'or du monde.	Nie zrobię tego za wszystkie bogaćstwa świata.
C'est de l'or en barre.	Za to w każdym czasie można mieć pieniądze.
Promettre des monts d'or.	Obiecywać złote góry.
Des jours filés d'or et de soie.	Dnie spokojne i szczęśliwe.
Être l'oracle de quelqu'un.	Obudzać w kim ślepą wiarę w swoje słowa.
Conjurer l'orage.	Odwrócić burzę.
Il faut laisser passer l'orage.	Trzeba zaczekać aż to prze- minie.
Oraison funèbre.	Mowa pògrzebowa.
L'oraison dominicale.	Ojciec-nasz.
L'orbite de l'œil.	Miejsce w którem oko osadzo- ne.
Nôtre ordinaire.	Nasz zwykły obiad; nasza zwykła porcja czego.
Médecin ordinaire..	Lekarz domowy.
J'y mettrai ordre.	Zaradzę ja temu.
Payer à l'ordre de quelqu'un.	Zapłacić czyj przekaz mają- cemu.

Il y travaillait en sous ordre.
Se gratter l'oreille.

Il ouvre les oreilles à tout ce
qu'on lui dit.

Mettre à quelqu'un le pouce
à l'oreille.

Ventre affamé n'a point d'o-
reilles.

Faire la sourde oreilles.
Les oreilles me cornent.

Lever, dresser les oreilles.
Avoir l'oreille fine.

Cela écorche l'oreille.

Il n'a point d'oreille.

Prêtez-moi l'oreille.

Souffler à l'oreille.

Étourdir les oreilles à quel-
qu'un, rompre les oreilles
à quelqu'un.

Échauffer les oreilles à quel-
qu'un.

Il se fait tirer l'oreille.

Je suis sourd d'une oreille et
n'entends pas de l'autre.

Cette demoiselle a le bou-
quet sur l'oreille.

Grossier comme du pain d'or-
ge.

De l'orge mondé, perlé.

Il faut mourir petit cochon, il
n'y a plus d'orge.

Był tam podręcznym.
W głowę się skrobać, żało-
wać.

Nie dba o to co mu mówią.

Dać komu do myślenia. —

Wbić ćwiek w głowę.

Głodny nie ma uszów.

Udawać głuchego.

W uszach mi dzwoni, mówią
teraz o mnie.

Pyszczyć się.

Mieć bardzo dobry słuch.

To obraża ucho.

Nie ma ucha (do muzyki).

Posłuchaj mnie.

Szepnąć do ucha.

Nudzić kogo.

Wytrzepać komu skórę; na-
trzeć komu uszów.

Trudno mu zdecydować się.

Nie chcę o tem nie słyszeć.

Ta panna jest na wydaniu.

Gbur, grubianin.

Perłowe krupy.

Musisz nieboże, nie nie po-
może.

Ils sont comme des tuyaux d'orgues.	Dzieci, każde innego wzrostu.
C'est un original.	Oryginał, dziwak.
Ortie morte.	Głucha pokrzywa.
Jeter le froc aux orties.	Porzucić stan duchowny.
Il ne fera pas de vieux os.	Nie długo pożyje.
Manger quelqu'un jusqu'aux os.	Zedrzeć kogo do szczętu.
Jeter un os à la gueule de quelqu'un.	Zatkać komu gębę podarun- kiem.
Donner à quelqu'un un os à ronger.	Nabawić kogo kłopotu.
Les os lui percent la peau.	Chudy jak szczapa.
Ils sont deux chiens après un os.	Obydwa się o jedną rzecz u- biegają.
Il n'oublie rien pour dormir.	Dobrze pamięta o wszystkim co mu zysk przynosi.
A toile ourdie Dieu envoie le fil.	Bóg dodaje sposobów do u- kończenia zaczętej roboty.
C'est un ours mal léché.	Prostak, bez wychowania.
Il ne faut pas vendre la peau de l'ours avant qu'il soit pris.	Przed niewodem ryb nie łów.
Un méchant ouvrier ne sau- rait trouver de bons ou- tils.	Złej tanecznicy i fartuch za- wadza.
A outrance.	Do zbytku, na zabój.
Un combat à outrance.	Walka śmiertelna.
Un cheval outré.	Koń spędzony.
Il est outré en tout.	We wszystkim przesadza.
A jours ouvrant.	Równy ze dniem.
A porte ouvrante.	Jak tylko bramę otworzo- no.

Il cherche de l'ouvrage et de-
mande à Dieu de n'en pas
trouver.

Faire une ouverture.

Du fer ouvré, du cuivre
ouvré, etc.

A livre ouvert.

Tenir table ouverte.

Le pari est ouvert.

Compte ouvert.

Être en guerre ouverte.

On connaît les amis au be-
soin.

Attendez-moi sous l'orme.

Il oublierait jusqu'à son nom.

Niby roboty szuka, a nie chce
jej znaleźć.

(W obradach.) Otworzyć no-
we zdanie, podać nowy
wniosek.

Żelazo, miedź, w wyrobach
(nie w sztabach).

Od razu, bez przygotowa-
nia (czytać, grać, śpie-
wać).

Dawać stoły otwarte.

Gotów jestem z każdym pójść
w zakład.

Rachunek nie zamknięty (do
którego jeszcze się więcej
dodaje).

Być w otwartej niezgodzie.

Przyjaciół poznaje się w po-
trzebie.

Wtenczas to będzie jak rak
świśnie.

O wszystkiem zapomina; bez
pamięci.

P.

Un tour de page.

Il est effronté comme un page
de cour.

Il est hors de page.

Jurer comme un païen.

Tant tenu, tant payé.

C'est un feu de paille.

Tirer à la courte paille.

Jetez la paille au vent.

Celà se vend comme de la
paille.

Un homme de paille vaut une
fille d'or.

Jeter la paille au vent.

Ce diamant a une paille.

On est bien fort sur son pail-
ler.

Du pain bis.

Du pain rassis.

Złośliwy, dowcipny figiel.

Psu oczy zaprzedał.

Już nie dziecię, wie co dobre-
go a co złego.

Zawzięcie przeklinać.

Jaka praca, taka płaca.

Zapał do czego wielki, ale nie
trwały.

Losy ciągnąć słomkami.

Spróbuj szczęścia.

Dobry na to odbył.

Każdy mężczyzna wyższy jest
od kobiety.

Rzecz, sprawę na los puścić.

Ten dyament ma skazę.

Każdy kur śmielszy na swo-
ich śmieciach.

Czarny chleb, razowy.

Chleb czerstwy, twardy.

Croute de pâté, vaut bien
le pain.

Il a mangé de son pain.
Pain coupé n'a pas de maître.

Il a mangé plus d'un pain.

Il ne vaut pas le pain qu'il
mange.

C'est autant de pain cuit.

C'est du pain bien long.

Long comme un jour sans
pain.

Manger son pain à la fumée
du rôti.

A mal enfourner, on fait les
pains cornus.

Liberté et pain cuit.

On lui a fait perdre le goût
du pain.

Il a mangé du pain du roi.

Pain d'épice.

Pain à cacheter.

Gagner son pain à la sueur de
son corps, de son front.

Mettre à quelqu'un le pain à
la main.

Oter à quelqu'un le pain de la
main.

La rue au pain.

Un pain de sucre.

Mniejszy kawałek a dobry,
stanie za wielki kawał cze-
go podlejszego.

Służył u niego.

(Mówi się, biorąc z przedko-
go chleb u stołu.

Z niejednego pieca chleb ja-
dał. — Bywał po świecie.

Próżniak; nie wart kawałka
chleba.

To się zda na potém.

Nie prędko z tego będzie po-
żytek.

Rzecz bardzo długa, nudna.

Być świadkiem uciechy dru-
gich, a nie podzielać jej.

Kto źle rzecz zacznie, trudno
aby mu się udało.

Szczęśliwy kto ma z czego żyć
i od nikogo nie zależy.

Życie mu odebrano.

Był w więzieniu.

Piernik.

Opłatki do pieczętowania.

Ciężko pracować; w pocie
czoła na chleb zarabiać.

Dać komu sposób do życia;
dać komu dobre miejsce.

Odebrać komu sposób do ży-
cia.

Gardło.

Głowa cukru.

Un pain de cire.

Se mettre hors de pair.

Traiter quelqu'un de pair à
compagnon.

Paire ou non?

C'est une autre paire de man-
ches.

Envoyer paître quelqu'un.

La paix fourrée, paix plâtrée.

Il faut laisser les morts en
paix.

Ne donner ni paix ni trêve.

Paix et peu.

Baiser la paix.

Donner la paix à baiser.

Gens de palais.

Remporter la palme.

Se pâmer de rive.

Fair la carpe pâmée.

C'est la boîte de Pandore.

Puise de l'eau dans un panier.

C'est un panier percé.

Sot comme un panier.

Prendre le dessus du panier.

Il n'y a plus que le fond du
panier.

L'anse du panier vaut beau-
coup à une servante.

Krag wosku.

Wynieć się nad siebie rów-
nych.

Obchodzić się z kim jak ze
swoim równym.

Cetno czy lichy?

To zupełnie co innego.

Wygnać; wyprowadzić na grzyby.

Pokój zawarty nie szczerze,
w chęci złamania go przy
pierwszej sposobności.

O umarłych nie potrzeba złe
mówić.

Scigać kogo bez przestanku.

Bodajto spokojne używanie
mierności.

Całować patynę.

Podać patynę do pocałowa-
nia.

Sądownicy.

Odnieść zwycięstwo.

Pękać od śmiechu.

Udawać mdłości. — Gardzić
sobie równemi.

Źródło wszystkiego złego.

Sitem wodę czerpać.

Marnotrawca.

Głupi jak sadło.

Wybrać co najlepszego.

Już nie ma tylko same wybier-
ki.

Służąca kradnie wiele z tego
co na targu kupuje.

Il ne faut pas mettre tous ses
œufs dans un panier.

Adieu panier vendanges sont
faites.

Terreur panique.

Donner dans le panneau.

Il a les yeux plus grands que
la panse.

Raisonner pantoufle.

Être glorieux comme un
paon.

Le papier souffre tout.

Mettre sur le papier.

Être sur le papier de quel-
qu'un.

Il est écrit sur le papier
rouge.

Les nouvelles sont le papier
des fous.

Papier terrier.

Otez, rayez, celà de vos pa-
piers.

Tout son bien est en papier.

Se brûler à la chandelle
comme le papillon.

Courir après les papillons.

Avoir les yeux en papillo-
tes.

Pâques fleuries.

Nie trzeba w jednym miej-
scu lokować całego swoje-
go majątku.

Już po niewczasie.

Strach nagły, wielki.

Dać się oszukać.

Oczyma wszystkoby pożarł.

Rozumować na opak.

Pysznić się jak paw.

Napisać można wszystko co
kto chce; ale nie koniecz-
nie to już prawda co piszą.

Napisać.

Być komu dłużnym.

Nie ujdzie to mu na sucho.

Głupcy tylko po murach pi-
szą.

Inwentarz gruntowy.

Nie wierz temu, nie spuszcza-
j się na to.

Cały swój majątek ma w we-
kslach.

Zgubić się, wpaść w biedę
przez nieostrożność.

Bąki strzelać, fraszkami się
bawić.

Być pijanym.

Kwietnia niedziela.

Les œufs de pâques.

Il est en train comme un lundi de pâques.

Faire son paquet.

Il faut passer par là.

Il ne remue pas plus qu'un paquet de linge sale.

Par ce mauvais temps, par ce froid, etc.

Par-ci par-là.

Par-dessus.

Par-dessus les maisons.

Par-devant quelqu'un.

Heurter à la porte du paradis.

Paris est le paradis des femmes, le purgatoire des hommes, et l'enfer des chevaux.

Des plantes parasites.

Allonger le parchemin.

Il est allé gagner les pardons.

Vous être tout pardonné.

Dieu me pardonne.

Péché caché est à demi pardonné.

C'est un homme sans pareil.

Pisanki, podarunki wielkanocne.

Jest w ciągłym ruchu, nie może siedzieć na miejscu.

Wybierać się w drogę.

Nie ma innego sposobu.

Ospały; nygus, nie rusza się.

W taką niepogodę, w takie zimno, i t. p.

Gdzie niedzie.

Oprócz tego.

Bardzo drogo.

W obecności czyjej.

Niebezpiecznie chorować.

Paryż jest rajem dla kobiet, czyszcem dla mężczyzn, a piekłem dla koni.

Zielska dzikie, chwasty.

Bajać, bzdurzyć.—Niepotrzebnie mnożyć pisma.

Poszedł na odpust.

Gadaj co chcesz; masz zupełną wolność.

Doprawdy.

Mniejszy jest grzech, kiedy przy występku nie ma zgorzenia.

Nie ma jemu drugiego równego.

Rendre la pareille à quel-
qu'un.

Attendez-vous à la pareille.

A la pareille.

Un bon ami vaut mieux qu'un
parent.

Elle s'est parée comme un
autel.

Se parer des plumes d'au-
trui.

Parer le pied d'un cheval.

Parer un cap.

On le relevera du péché de
paresse.

Parler en l'air.

Parler à tort et à travers, par-
ler comme un perroquet.

Faire parler quelqu'un.

Parler français à quelqu'un.

Parler de la pluie et du beau
temps.

Parler d'une affaire à bâtons
rompus.

Parler à la boule vue.

Parler légèrement.

Parler comme un livre.

Il en parle comme un aveugle
des couleurs.

Oddać komu wet za wet.

Spodziewaj się podobnej od-
platy.

Odplacę ja ci to.

Dobry przyjaciel więcej zna-
czy jak krewny.

Zbytecznie wystroiła się.

Przywłaszczać sobie cudze.

Róg koniowi podebrać.

Przylądek okrzyć, ominąć.

Potrafią go przymusić do pra-
cy.

Mówić bezzasadnie.

Pleść jak papuga, gadać co-
ślina na język przyniesie!

Przymusić kogo do powie-
dzenia czego.

Mówić bez ogródki.

Mówić o czczych, nie znaczą-
cych rzeczach.

Po kilka razy zaczynać mówić
o czém.

Mówić śmiało o tém czego się
nie wie.

Mówić na wiatr, nie wie-
dząc dobrze tego co się
mówi.

Mówić pięknie i z łatwością
mówić uczenie.

Zna się na tem jak ślepy na
kolorach.

Parler haut.

Trop gratter cuit, trop parler nuit.

Il faut laisser parler le monde.

Elle a fait parler d'elle.

Parler à son bonnet.

Se parler des yeux.

Tout parle de lui.

Cela parle tout seul.

Parler hébreu, parler bas, breton; parler haut allemand.

Quand les ânes parleront latin.

Le coq de la paroisse.

Il est de deux paroisses.

Un habit de trente-six paroisses.

Cela paraît comme le nez au visage.

Avoir affaire au curé et aux paroissiens.

Se prendre de paroles.

Il est de deux paroles, il a deux paroles.

A bon entendre il ne faut qu'une parole.

Avoir le don de la parole.

Vous avez la parole.

Mówić zuchwale.

Kto zbyt wiele gada, zawsze się czegoś złego dogada.

Nie trzeba o to dbać co ludzi niesłusznie gadają.

Dała powód do obmowy.

Samemu do siebie gadać.

Porozumiewać się oczami.

Wszystko przypomina go.

To nie potrzebuje żadnego objaśnienia.

Mówić ciemno, niezrozumiale.

Jak rak śwśnie; nigdy.

Człowiek najbogatszy, najznakomitszej parafii.

Ma suknię z dwóch źle dobranych materyi, kolorów.

Suknia łamana w różne kolory.

To rzecz bardzo widoczna.

Mieć sprawę z ludźmi, których interessa są sobie przeciwnie.

Docinać sobie słowami.

Słowa swego nie dotrzymuje. — I ciepło i zimno z gęby mu idzie. — Kręci.

Mądrej głowie dość na słowie.

Posiadać dar wymowy.

Masz głos, prawo mówienia.

Couper la parole à quelqu'un.	Przerwać komu mowę.
Des paroles emmiellées.	Słowa słodkie, pochlebne, jedwabne.
Sa parole vaut l'argent.	Jego słowo tak dobre jak pieniądze.
Homme de parole.	Człowiek dotrzymujący ścisłe swego słowa, obietnicy.
Jouer sur sa parole.	Grać na kredyt, na słowo.
Je n'ai qu'une parole.	Raz tylko mówić.
Faire rentrer à quelqu'un les paroles dans le corps, dans le ventre.	Zmusić kogo do milczenia, do odwołania tego co powiedział.
Moins de paroles, plus d'effets.	Ia kto mniej mówi tém więcej działa.
Les paroles du matin ne ressemblent pas à celles du soir.	Ludzie zmieniają swoje zdania.
Faire part à quelqu'un de quelque chose.	Udzielić komu czego.
Raillerie à part.	Żart na stronę.
Vouloir avoir part au gâteau.	Chcieć należeć do zysku.
Il n'en jettera pas sa part aux chiens.	Zdaje mu się, że jego prawo jest mocne, że nie powinien ponieść straty.
Sur ma part de paradis.	Tak mi Boże dopomóż.
Je prends celà de la part d'ou il vient.	Nie dbam o to co on na mnie gadał.
Prendre en bonne part.	Dobrze co przyjąć.
Prendre en mauvaise part.	Źle co przyjąć.
Il fait son petit pot à part.	Robi swoje cichaczem, nie zwierzając się nikomu.
A part moi, à part soi.	Sam do siebie.

C'est le partage de Montgomeri, tout d'un côté et rien de l'autre.

Il faut partager le différent.

Il faut être toujours du parti de la vérité.

C'est le parti qu'il faut prendre.

Il sait bien prendre son parti.

Il a pris son parti; son parti est pris.

Tirer parti de quelque chose.

Faire un mauvais parti à quelqu'un.

En particulier.

En mon particulier pour mon particulier.

Il s'est mis en son particulier.

La partie n'est pas égale.

Il pelotte en attendant partie.

Qui quitte la partie, la perd.

Prendre quelqu'un à partie.

Qui n'entend qu'un parti, n'entend rien.

Zły podział: jednemu wszystko a drugiemu nic.

Obiedwie strony muszą coś ze swoich wymagań ustąpić.

Prawdę trzeba zawsze przenosić nad wszystko.

To czynić wypada.

On dobrze wie co mu czynić należy.

Znajdował się; zrobił ostateczne postanowienie.

Ciągnąć z czego pożytek.

Wyrządzić komu złość.

Na osobności, na stronie.

Co się tyczy mnie w szczególności.

Obrał sobie osobne pomieszkanie.

Walczą nierównymi siłami.

Czekając czegoś lepszego, przestając na małym.

Kto zaniedba jaką rzecz, jaką sprawę, ten ją gubi.

Obwinać kogo o zły skutek sprawy.

Chcąc dobrze o rzeczy sądzić, trzeba wysłuchać obydwie strony.

Ils ont toujours maille à par-	Zawsze mają z sobą jakieś spo-
tie.	ry.
Il ne faut pas remettre la	Nie potrzeba nic odkładać na
partie au lendemain.	jutro.
Faire passer le pas à quel-	Pozbawić kogo życia.
qu'un.	
Franchir le pas.	Odważyć się na co.
Retourner sur ses pas.	Wrócić się nazad.
Il plaint ses pas.	Leniwy, żałuje zachodu.
Il n'y a qu'un pas.	Ztąd bliźniętko.
Être attaché aux pas de quel-	Wciąż za kim chodzić.
qu'un.	
Pas à pas on va bien loin.	Powoli daleko zejść można.
Je le ferai aller plus vite que	Nie robię ja jemu kłopotu.
le pas.	
Faire un faux pas.	Potknąć się, pobłądzić.
Aller à grand pas.	Iść szybko.
Aller à pas de géant.	Czynić olbrzymie postępy.
Aller à pas mesurés.	Postępować bardzo ostrożnie.
Marcher à pas de loup.	Skradać się po cichu.
Vous avez le pas, à vous le	Tobie należy pierwszeństwo.
pas.	
De ce pas.	Natychmiast.
Un cheval de pas.	Stępak.
Ce cheval a le pas relevé.	Ten koń dobrze przednie no-
	gi zbiera.
Suivre les pas de quelqu'un.	
Marcher sur les pas de quel-	Naśladować kogo.
qu'un.	
Un mauvais pas.	Przepaść, niebezpieczne przej-
	ście.
Se tirer d'un mauvais pas; —	Wybrnąć z trudnej sprawy.
d'un pas difficile.	
Il a passé le pas.	Umarł.

Pas de charge.	Spotkanie się na bagnety.
Oiseaux de passage.	Ptaki przelatujące tylko w pewnej porze roku.
C'est un oiseau de passage.	On tu tylko zawitał na krótką chwilę.
Il me trouvera sur son passage.	Nie dopuszczę go.
Il est en belle passe.	Jest na dobrej drodze, ma piękne widoki przed sobą.
Faire des tours de passe-passe à quelqu'un.	Zamydlić komu oczy, wyprowadzić kogo w pole.
Il porte son passe-port sur lui.	Cnoty jego wszędzie go zalecają.
Cela me passe.	To za wysoko dla mnie; to przechodzi moje pojęcie.
Il passe partout.	Wszędzie ma wstęp wolny.
Passer la main sur son ouvrage.	Dokończyć roboty.
Passer à quelqu'un la plume par la bec.	Wystrychnąć kogo na dudka.
Cela lui passera bien loin du nez.	Nie dopnie on tego.
Tuer à la passée.	Strzelać na przelot (ptaki).
Un passe-partout.	Wytrych.
L'argent est un bon passe-partout.	Pieniądze wszędzie dają wejście.
Ces marchandises passent debout.	Te towary pójdą dalej, (ale nie będą złożone w miejscu).
Passer du blanc au noir.	Przechodzić od jednej do drugiej ostateczności.
Il a passé par de rudes épreuves.	Wiele wycierpiał.
Passez votre chemin.	Idź sobie, dajmi pokój.

En passant son chemin.	W drodze.
En passant.	Mimochodem, nawiasem.
Passer un billet à l'ordre de quelqu'un.	Przekazać na kogo weksel, indossując.
Passer une chose au gros sac.	Po wierzchu czego dotknąć.
Il ne passera pas l'année.	Nie pociągnie dłużej roku.
Que celà ne nous passe pas.	Niech to zostanie między nami.
Passer des coutures au fer.	Przyprasować szwy.
Passer au fil de l'épée.	Wyciąć w pień.
Passer des troupes en revue.	Robić przegląd wojska.
Passer condamnation.	Poddać się wyrokowi.
Passer maître.	Zostać majstrem.
Passer son envie d'une chose.	Zaspokoić żądzę, życzenie.
Se passer de peu, à peu.	Obchodzić się byle czém.
Se passer de quelque chose.	Obchodzić się bez czego.
Il faut que celà nous passe l'année.	To powinno nam na rok wystarczyć.
Il passera par mes mains.	Będzie on mnie potrzebował.
Je ne vous passerai pas celà.	Ja ci tego nie przepuszczę, nie daruję.
Je passe.	Ja nie gram.
Passer son habit'sa robe.	Wdziać suknię.
Celà passe la raillerie.	To żart gruby.
Il me passe de toute la tête.	On wyższy odemnie o całą głowę.
Passer les autres à la course.	Wyprzedzać innych w biegu.
Passer quelqu'un en beauté.	Przewyższać kogo w piękności.
Passer bien son temps.	Dobrze się bawić.
Passe-moi la rhubarbe.	Wybacz mi moje uchybienia ja zapomnę o twoich.

Il faut qu'il en passe son envie.	Nie będzie nic z tego.
Passer des rasoirs sur la pierre, sur le cuir.	Poostrzyć brzytwy na kamieniu, pociągnąć na pasku.
Passer des couteaux sur la meule.	Ostrzyć noże na toczydle.
Passer dans un compte, passer en compte.	Przyjąć w rachunku.
Faire passer quinze pour douze.	Oszwabić kogo; wmówić co w kogo.
Il a passé comme une chandelle.	Umarł bez wielkich bólów.
Passer un soldat par les armes.	Rozstrzelać żołnierza.
Passer un soldat par les baguettes.	Puścić przez różgi.
Passer la lime sur un ouvrage.	Ukończyć dzieło, ostatecznie poprawić.
Elle se passe.	Traci swoją piękność.
Un passe-temps.	Zabawa, rozrywka.
Une dette-passive.	Dług, który się komu winno.
Une dette-active.	Dług, który się ma u kogo.
Souffrir mort et passion.	Bardzo wiele cierpieć.
Triste comme la passion.	Rzecz bardzo smutna, nudna.
Tandis que vous avez la main à la pâte.	Dopóki rozdajesz.
Un homme de bonne pâte.	Człowiek mocnej konstytucyi.
C'est une bonne pâte d'homme.	To dobre człowieczysko.
Il n'a ni pain ni pâte.	Nie ma co jeść.
Pâte pelue.	Wilk owcą pokryty.

Crouûte de p��t�� vaut bien pain.	Lepiej mniej a co dobrego.
Des p��tes d'hermites.	Suszone orzechy.
C'est un gros p��t��.	Dzieci�� grube i t��uste.
Faire un p��t�� en ��crivant.	Pisz��c zrobi��c ��yda, [kapna��c atramentem.
Avoir de la patience com- me un chat 'qui s'��trangle.	By��c bardzo niecierpliwym.
Les bons p��tissent pour les m��chants.	Dobrzy cierpi�� za z��ych.
Il a fait la faute, et j'en ai p��ti.	On z��le zrobi��t, a ja pokuto- wa��tem.
Le patrimoine des pauvres.	Dobra ko��cielne.
Ils s'est form�� sur un bon; sur un mauvais patron.	Kszta��ci��t si�� pod��lug z��lego wzoru.
Ce chat fait patte de velours.	Ten kot pazury chowa.
Tirer les marrons du feu avec la patte du chat.	Kogo innego wystawia��c na niebezpiecze��stwo dla swo- jej korzy��sci.
Je le tiens sous mes pattes.	M��g��lbym mu zaszkodzi��c.
Des pattes de mouche.	Niewyra��zne pismo.
Une patte d'araign��e.	Palce d��ugie i chude.
Graisser la patte �� quelqu'un.	Posmarowa��c komu ��ap��; u��ja��c go sobie pieni��dzm.
Mettre des chevaux en pa- ture.	Pu��ci��c konie na pasz��.
Les pauvres honteux.	Ubodzy wstyd��z�� si�� ��ebra��c.
Pauvret�� n'est pas vice.	Ubo��stwo nie krzywdzi.
Tater le pav��.	St��pa��c jak po szpilkach; dzia- ��a��c ostro��nie, powoli.
Avoir le nez sur le pav��.	Zupe��lnie podupa��c.
��tre sur le pav��.	Nie mie��c pomieszkania.
Mettre quelqu'un sur le pa- v��.	Wyrzuci��c kogo z mieszkania.

Bride en main sur le pavé.

Battre le pavé.

Les rues en sont pavées.

Avoir la tête dure comme le pavé.

Baisser le pavillon.

Comparer la rose au pavot.

Il faut tirer d'une mauvaise paie ce qu'on peut.

Payer sa fête.

C'est moi qui paie les violons.

Il paie pour tous les autres.

Se faire payer comme un saunier.

Payer en monnaie de singe, en gambades.

Qui répond paie.

Payer en chats et en rats.

Payer de belles paroles.

Payer de bonnes raisons.

Il ne paie de bonne mine.

Il en paiera les pots cassés.

Nul n'est prophète en son pays.

Le pays de cocagne.

Działać zwolna w okolicznościach niebezpiecznych.

Próżnować; bruki zbijać.

Tam tego pełno.

Mieć głowę twardą.

Spuścić z tonu.

Przyrównywać pięść do nosa.

Od złego dłużnika, cokolwiek przyjąć trzeba.

Za naukę zapłacić; opłacić szkodą niedoświadczenie.

Ja ponoszę koszt, a on cały zysk zabiera.

On sam odniósł karę za winę wielu osób.

Żądać akuratnej wypłaty co do szeląga.

Żartować z tego komu się winno.

Poręczyciel musi zawsze płacić.

Wypłacić złemi sprzętami, albo podłemi towarami.

Słowami zbywać.

Przytaczać słuszne powody.

Nadrabiać dobrą miną.

Na nim się wszystko skrupi.

Rodak nigdy nie zdoła zjednać sobie tyle uważania co cudzoziemiec.

Kraj, miejsce, gdzie wszystkiego można używać do sytu.

C'est mon pays.	To mój ziomek.
Autant de pays, autant de guises.	Co kraj to obyczaj.
Parler, juger, à vue de pays.	Mówić, sądzić, nie zgłębiwszy rzeczy.
Je sais la carte du pays.	Znam ludzi z którymi mam żyć.
Il mourra dans sa peau.	Co się łyso urodziło, łyso zginie.
Je ne voudrais pas être dans sa peau.	Nie chciałbym być w jego skórze.
Il a été bien heureux d'en rapporter la peau.	Szczęśliwy, że na sucho ztąd wyszedł.
Il a vendu chèrement sa peau.	Mężnie na placu poległ.
Les os lui percent la peau.	Suchy jak szczapa.
Dans sa peau mourra le renard.	Zły człowiek nie poprawi się.
Crever dans sa peau.	Tłumić w sobie wielką złość niechęć ku komu.
La peau lui démange.	Skóra go świerzbi.
Faire bon marché de sa peau.	Nie potrzebnie wystawiać się na zgubę, na obicie.
Avoir peur de sa peau; ménager sa peau.	Troskliwie pilnować swojej skóry; unikać złego.
Ils se sont dit les sept péchés mortels.	Bardzo się lżyli.
Je l'ai mis au rang des péchés oubliés.	Ja już o tém nie myślę.
Rechercher les vieux péchés de quelqu'un.	Szperać w przeszłym życiu kogo.
Être laid comme un péché mortel.	Być szkaradnym, brzydkim.
Qui perd pèche.	Czyja szkoda tego i wina.

Ce vin pêche en couleur.

Toujours pêche qui en prend
un.

Où avez-vous pêché celà; où
avez-vous été pêcher celà?

Vieux pêcheur.

Ce jardin est bien peigné.

Peigner quelqu'un à la tur-
que.

Il est fait à peindre.

Autant pêche celui qui tient
le sac, que celui qui met
dedans.

Je viendrai à bout, ou je mour-
rai de peine.

Un homme de peine.

Il a perdu sa peine.

Nul bien sans peine.

Celà vaut bien la peine.

Ce n'est pas la peine.

Peine de vilain ne compte
pour rien.

A peine.

A grand'-peine.

Il est gueux comme un pein-
tre.

C'est un pelé qui se moque
d'un tondue.

La pelle se moque du four-
gon.

Il est penaud comme un fon-
deur de cloches.

To wino nie ma przyzwoite-
go koloru.

Choć mały zysk, to już czas nie
jest zupełnie stracony.

Gdzieżeś to wyrwał? z kądże
masz tę wiadomość.

Stary rozpustnik.

Ten ogród jest czysto, porzą-
dnie utrzymywany.

Wysmarować plecy kijem.

Bardzo przystojny.

I ten złodziej co kradnie, i
ten co przechowuje.

Dokażę swego lub zginę.

Ciężko pracujący na życie.

Nadaremnie pracował.

Bez pracy nic nie będzie.

To jest rzecz ważna.

To nie warto zachodu.

Praca ubogiego mało się ceni.

Zaledwie.

Z wielką trudnością.

Goły jak święty turecki, bar-
dzo ubogi.

Kociół garnkowi przygania, a
obydwa smolą.

Wstydzi się, że mu się zamiar
nie udał.

Pendre son épée au croc.

Être pendu aux côtés, à la ceinture de quelqu'un.

Dire à quelqu'un pis que pendre.

Il est sec comme un pendu d'été.

Par compagnie on se fait pendre.

Autant vous en pend à l'oeil.

Courte prière pénètre les cieux.

Il a la pépie.

C'est un petit bec qui n'a pas la pépie.

Percer du vin.

Je suis percé jusqu'aux os.

Cette étoffe, ces souliers ne percent pas.

Les dents commencent à lui percer.

Cette maison perce dans deux rues, d'une rue à l'autre.

Il est bas percé.

Il est si amoureux qu'il en perd les pieds.

J'ai perdu le fil du discours.

Je perds pied, je perds terre.

Il a perdu la tête.

Jouer à tout perdre.

Porzucić wojaczkę.

Wciąż za kim chodzić, czepiać się kogo.

Złajać kogo od ostatnich słów.

Niezmiernie chudy.

W towarzystwie wszystko się zrobi. — Dla kompanii Cygan dał się obwiesić.

Toż samo wisi tobie nad karkiem.

Krótką a szczerą modlitwą jest skuteczniejsza.

Lubi się napijać.

Szczebiotliwy, gęba lata mu jak na kołowrocie.

Utoczyć winą.

Przemokłem do kości.

Ta materya, te trzewiki nie przemakają.

Zęby zaczynają mu się wyrzynać.

Teu dom ma wychód na dwie ulice.

Już nie ma ani szeląga.

Tak zakochany, że o niczem innem nie myśli.

Nie pamiętam na czém stanąłem.

Nie mogę zgruntować.

Ogłupiał. — Głowę stracił.

Narażać całe swoje mienie.

Se perdre à plaisir, de gaité de cœur.	Gubić się dobrowolnie przez lekkomyślność.
Se perdre dans le bois.	Zabłądzić w lesie.
Je m'y perds.	Ja tego nie mogę pojąć.
Un puits perdu.	Studnia mająca grunt piaszczysty, w którym woda niknie.
Un bienfait n'est jamais perdu.	Dobry uczynek nigdy nie jest bez nagrody.
Tirer à coup perdu.	Strzelać na oślep.
Se jeter à corps perdu sur quelqu'un.	Uderzyć na kogo z wielką natarczywością.
Mettre de l'argent à fonds perdus.	Umieścić pieniądze na procent dożywotni z utratą kapitału.
A vos heures perdues.	W czasie wolnym od zatrudnień.
Courir comme un perdu, crier comme un perdu.	Biegać, krzyczeć jak opętany, jak szalony.
Pour un perdu deux recouvrés.	Ta strata da się łatwo wynagrodzić.
Père spirituel.	Spowiednik.
Va-t-en chez ton grand père.	Idź do diabła.
Semence de pertes.	Bardzo drobne perełki.
Nous ne sommes pas ici pour enfiler les perles.	Nie po to tu jesteśmy abyśmy się bawili fraszkami.
C'est la perle des hommes.	To najlepszy człowiek w świecie.
Permis à vous.	Rób jak chcesz.
Il faut bien permettre ce qu'on ne peut empêcher.	Trzeba znosić to czemu nie można przeszkodzić.
C'est une langue pernicieuse.	To potwarca, obmówca.
De la soupe à perroquet.	Chléb w winie umaczany.

C'est moi qui suis le perru-
quier de cette affaire.

Greler sur le persil.

Il est content de sa personne.

Les fautes sont personnelles.

En perspective.

Vendre à perte.

A perte de vue.

Courir à perte d'haleine.

En pure perte.

Il a la main pesante, le bras
pesant.

Il vaut son pesant d'or.

Il vaut son pesant de plomb.

Il pèse toutes ses paroles.

Celà pèse sur l'estomac.

Il me pèse sur les bras.

Un secret lui pèse.

Il ne pèse pas lourd.

Dire peste et rage de quel-
qu'un.

Peste du fou, peste soit du
fou.

Peste! qu'il fait froid.

Pester entre cuir et chair.

Ses yeux petillent.

Marcher à petit bruit.

Faire ses affaires à petit
bruit.

Petit à petit.

Peu s'en est fallu...

Si peu que rien.

Ja w tej sprawie ponoszę
wszystkie straty.

Srożyć się przeciw słabym.

Kontent sam z siebie.

Każdy odpowiada za siebie.

W oczekiwaniu.

Przedawać ze stratą.

Zbyt rozwlekłe.

Biegac do upadłego.

Zupełnie na próżno.

Człowiek silny, mocny; trze-
ba się lękać jego gniewu.

To człowiek nieoceniony.

Strasznie głupi, nudny, do ni-
czego niezdatny.

Mówi powoli i z wielką ostro-
żnością.

To trudne do strawienia.

Jest dla mnie ciężarem.

Nie umie dotrzymać sekretu.

Nie wielki to mocarz.

Mocno kogo łżyć, czernić.

Niech diabli porwą tego głup-
ca.

Do czarta! jak zimno.

Gniew w sobie tłumić.

Oczy mu się iskrzą.

Po cichu się skradać.

Pokryjomu majątek zbierać.

Pomalutku, potroszku.

O mało co nie...

Tak tyle jak nic.

Dans peu.

Tant soit peu.

Il a un drôle de physique.

Il croit avoir trouvé la pie au nid.

Emporter la pièce.

C'est une pièce de chair.

Armé de toutes pièces.

On juge de la pièce par l'échantillon.

Pièces de batterie.

Pièces de campagne.

Des pièces de vingt quatre, pièces de trente-six.

Jouer une pièce cruelle, faire une pièce sanglante à quelqu'un.

Je lui donnerai monnaie de sa pièce.

Mettre pied à terre.

De pied en cap.

Ce cheval a fait pied neuf.

Galoper sur le bon pied.

Galoper sur le mauvais pied.

Attendre combattre de pied ferme.

J'ai le pied à l'étrier.

Je n'y mettrai plus le pied.

Il y a long-temps que je n'y ai pas mis le pied.

Wkrótce.

Bardzo mało.

Smiesznie wygląda.

Zdaje mu się że coś znaczne-go odkrył.

Po grubijańsku żartować.

To bałwan.

Uzbrojony od stóp do głów.

Z jednego postępu sędzi się o sposobie myślenia.

Ciężkie działa do szturmowania twierdzy.

Działa lekkie polowe.

Działa miotające kule 24-ro i 36-cio funtowe.

Wyrzucić komu ciężką krzywdę.

Oddam mu wet za wet.

Wysiąść na ład.

Od stóp do głowy.

Temu koniowi kopyto zlazło i nowe odrosło.

Galopować z prawej nogi.

Galopować z lewej nogi.

Śmiało czekać walki nie cofając kroku.

Jestem na samém wsiadaniu.

Już tam moja noga nie po stanie.

Już tam dawno nie byłem.

Faire le pied de grue.

Ciągle stać (przez uszanowanie) dla przypodobania się.

Faire le pied de veau.

Kłaniać się z uniżonością.

Avancer pied à pied.

Posuwać się po mału, ale co raz dalej.

Il y va de pied.

Żwawo działa.

Je vous prends au pied levé.

Złapałem cię za słówko.

Il ne sait sur quel pied danser.

Nie wie co z sobą zrobić.

Mettre quelqu'un sous les pieds.

Gardzić kim.

Tenir à quelqu'un le pied sur la gorge.

Naciśkać kogo, ostro trakto-
wać.

Il ne se mouche pas du pied.

Nie w ciemnię bity.

Bon pied, bon œil.

Miej się na ostrożności.

Il a trouvé chaussure à son pied.

Trafił swój na swego; tra-
fiła kosa na kamień. Zna-
lazł to czego szukał.

Se tirer une épine du pied.

Pozbyć się wielkiego kłopo-
tu.

Il en parle bien à son aise, qu'il a les pieds chauds.

Łatwo mu o tém mówić, kie-
dy go to nie dotyka.

Mettre une armée sur pied, mettre des troupes sur pieds.

Wystawić wojsko.

Colonel en pied.

Pułkownik mający pułk.

Capitaine en pied.

Kapitan mający szwadron.

Vous êtes encore sur vos pieds.

Jeszcze ugodanie stanęła, mo-
żesz robić co chcesz.

Il tombe toujours sur ses pieds.

Z najgorszych okoliczności,
zawsze szczęśliwie wycho-
dzi.

J'ai été sur pied toute la nuit.

Całą noc spałem.

Être sur le bon pied, sur un bon pied.

Il y a pied partout.

Six pièces de plein pied.

Un pied-poudreux. Un va nuds-pieds.

Donner du pied à une échelle.

Je voudrais qu'il fût cent pieds sous terre.

Il est réduit au petit pied.

Expliquer une chose, prendre une chose au pied, de la lettre.

Si vous lui donnez un pied, il en prendra quatre.

Au pied de la lettre.

Il ne faut pas lui marcher sur le pied.

Il se met sur le pied d'un homme de qualité.

Sur le pied où sont les choses; sur ce pied là.

Donner dans le piège.

J'en aurai pied ou aile.

Il a bon pied, bon œil.

Je prends pieds sur ce que vous me dites.

Prendre la chose sur un autre pied.

Być w dobrym stanie, mieć się dobrze.

Tu wszędzie zgruntować można.

Sześć pokoiów na tém samém na jedném piętrze.

Holysz, obdarty.

Drabinę i postawić pochyłoi przy murze.

Chciałbym żeby go nie było na świecie.

Spadł z tonu.

Tłumaczyć co ściśle, literalnie.

Daj psu palca, zechce mu się ręki. Pozwól świni grzedy, ona zechce wszędy.

Ściśle biorąc rzeczy.

Nie trzeba go zaczepiać.

Udaje człowieka znakomitego, znaczną figurę.

W takim stanie rzeczy.

Wpaść w łapkę.

Musi się w tem coś dla mnie okroić.

Zdrów jak ryba.

Zasadzam się na twojej mowie.

Inaczej co tłumaczyć.

Marcher d'un pied droit.
Jeter des pierres dans le jardin de quelqu'un.
Faire d'une pierre deux coups.

Jeter la pierre à quelqu'un.
Ouvrage à pierre perdue.
Je trouve toujours des pierres en mon chemin.

Pocziwie postępować.
Przymawiać komu; zaczepiać kogo.
Dwie sroki za jednego trzymać.
Obwinić kogo.
Budowa na wodzie.
Zawsze napotykam przeszkody w moich zamysłach.

Médire du tiers et du quart.
Crier comme quatre.
Quatre à quatre et le reste en gros.
Mettre par quartier.
Vivre de quête.
Le mal porte le repentir en queue.
Cette queue n'est pas de ce veau-là.
Tirer le diable par la queue.

Każdego osławić.
Wrzeszczyć na całe gardło.
Jak gróch z kapustą. Bez żadnego porządku.
Ćwiartkować.
Żyć z jałmużny.
Po niewczesnej radości, smutek.
Stosuje się jak pięść do nosa.
Biedę klepać.

Le renard cache sa queue.

Il est planté comme une quille.

Prendre son sac et ses quilles.

Donner à quelqu'un son sac et ses quilles.

Wilk chowa się w owczej skórze.

Stoi jak kołek.

Uciec, zemknąć.

Odprawić, odpędzić kogo.

R.

Celà est raclé.

Il s'y entend comme à ramer des choux.

Il a pris un rat.

Éprouver la rate à quelqu'un.

Mettre le ratelier trop haut à quelqu'un.

Donner un tour de reins à quelqu'un.

Un gros réjoui.

Se remettre en bon chemin.

Remettre l'esprit de quelqu'un.

To się już stało i odstać nie może.

Zna się na tem jak koza na pieprzu.

Nie dopiął swego.

Rozweselić kogo.

Ująć komu obroku.

Wyplatać komu figla.

Wesoły człowiek.

Poprawić się.

Uspokoić kogo.

Remuer le ciel et la terre.	Wszystkich poruszyć sposobów.
Prendre martre pour renard.	Kota w worku targować.
Faire le renchéri.	Wiele o sobie trzymać, drożyć się.
Renverser l'esprit, renverser la cervelle à quelqu'un.	Przewrócić komu w głowie.
Renverser le projet, le dessein de quelqu'un.	Zniszczyć czyje zamysły.
Se laisser répandre.	Upaść.
Se replier sur soi même.	Postrzedz się w czym.
Un chercheur de franchises repues.	Pasibrzuch.
Faire assaut de réputation.	Spierać się o bieglność w nauce.
Sauf le respect.	Z przeproszeniem.
Cela n'est pas de son ressort.	To do niego nie należy.
Jouer de son reste.	Ostatkiem gonić.
Il s'en va sans demander son reste.	Odszedł z kwitkiem jak zmyty.
Un reste de gîbet.	Łotr, wisiielec.
Donner et retenir ne vaut.	Nie przystoi dawać i odbierać.
Retirer son épingle du jeu.	Wykręcić się z niebezpieczeństwa.
Devoir du retour à quelqu'un.	Być komu obowiązany.
Retourner sur ses pas.	Wracać tą samą drogą.
C'est le sein de ma mère, je n'y retourne plus.	Na wieki tam nie postanę.
Battre en retraite.	Wynieść się po cichu.
Revenir sur l'eau.	Pokrzepiać się po obiedzie.
Je suis revenu de tout cela.	Już ja na to nie fryc.
Rêver à la suisse.	Myśleć o niebieskich migdałach.

Le voilà planté pour rever-
dir.

On ne peut révoquer le pas-
sé.

Tirer le rideau sur quelque
chose.

Il ne m'est rien.

Homme de rien.

Il n'entend ni rime, ni raison.

Tout lui rit.

Rire sous capé, rire dans sa
barbe.

Pincer sans rire.

Rire au nez à quelqu'un.

Tout rit ici.

Un ris qui ne passe pas le
nœud de la gorge.

Il souvient toujours à robin de
ses flûtes.

Aussi de la vieille roche.

Rogner les aîles à quelqu'un.

Rompre une lame pour quel-
qu'un.

Rompre la glace à quelqu'un.

Rompre les dez à quelqu'un.

Rompre l'anguille au genou.

Rompre la paille.

Parler à bâtons rompus.

Odbieżono go w tej chwili.

Co się stało już się odstać nie
może.

Puścić co w niepamięć.

On nie jest moim żadnym
krewnym.

Człowiek podłego urodzenia.

Ani do tańca, ani do rozań-
ca.

Wszystko mu się po nici po-
rze.

Śmiać się w duchu, skrycie.

Nieznacznie z kogo szydzić.

Naśmiewać się z kogo w żywe
oczy.

Wszystko tu, wesoło.

Śmiech zmyślony.

Czego się skorupka zrazu na-
pije, tem zawsze pachnie.

Stary przyjaciel.

Obciąć komu skrzydła.

Ująć się za kogo.

Utorować komu drogę do
czego.

Pomieszać komu szyki.

Kruka myć; jać się rzeczy nie-
podobnych.

Rozbratać się z kim.

Pleść trzy po trzy.

Boire à la ronde.	Pić w kolej.
Se ronger le cœur, l'esprit de souci.	Gryźć się, martwić się.
Marcher sur des roses.	Mieć się jak pączek w ma- śle.
Être couché sur des roses.	Oplýwać w szczęście.
Après les épines on cueille les roses.	Po burzy nastaje pogoda.
Il n'y a point de rose qui ne devienne grattecul.	Każda piękność z latami wię- dnije.
Il a découvert le pôt aux ro- ses.	Dociekl kłębka po nici. Do- macał się sekretu.
Rotir le balai avec quelqu'un.	Cieszyć się z kim, biesiado- wać.
Il n'est propre ni à bouillir, ni à rôtir.	Ani warzony, ani pieczony. - Ani do rady, ani do swa- dy.
Pousser quelqu'un à la roue.	Na nogi kogo postawić.
Mettre quelqu'un au rouet.	Zawiązać komu gębę.
Boire à rouge bord.	Pić pełnemi kielichami.
Se ruer entre deux.	Za łby się wodzić.
Bâtir sa fortune sur les rui- nes d'autrui.	Z cudzego upadku urość.
Entendre raison.	Słuchać rozsądku.
Il y a raison partout.	We wszystkim trzeba za- chować pewną miarę.
Il ne faut pas faire trente six raisons pour celà.	Nie potrzeba tutaj długich u- wag, wywodów.
Comme de raison.	Ma się rozumieć.
Se faire raison soi-même.	Samemu sobie wymierzać sprawiedliwość.
Demander raison à quelqu'un.	Żądać od kogo zadosyć uczy- nienia.
A plus forte raison.	Tem bardziej.

Faire valoir ses raisons.

Regarder de près à quelque chose.

Avec cet homme il ne faut pas regarder de si près.

Il n'y a point de règle sans exception.

Être en règle, se mettre en règle.

Relever les fautes de quelqu'un.

Se rembarquer dans une affaire.

Ce fauteuil est rembourré avec des noyaux de péches.

Il y a remède à tout, hors à la mort.

Se remettre.

Remettez-vous.

Remettez, et il vous sera remis.

Emprunter à jamais rendre.

Rendre raison de quelque chose.

Rendre à quelqu'un sa parole.

Rendre témoignage.

Se rendre quelque part.

Ville qui parlemente est à demi rendue.

Występować ze swemi pretensjami.

Pilnie czego doglądać.

Nie potrzeba tak ściśle jego postępowania rozbierać.

Nie ma reguły bez wyjątku.

Trzymać się prawa, słuszności.

Wytykać cudze błędy.

Wdać się na nowo w jaką sprawę.

To krzesło jest nadzwyczaj twarde.

Na śmierć nie ma lekarstwa.

Przyjść do zdrowia.

Uspokój się.

Przebaczcie, a będzie wam przebaczone.

Pożyczać na wieczne nieoddanie.

Wy tłumaczyć się z czego.

Uwolnić kogo od przyrzeczenia.

Świadczyć.

Udać się gdzie.

Kto słucha przełożeń czyich, ten już prawie na nie przystaje.

Il est rendu de fatigue.

Je me rends.

Sa marmite y est renversée.

Renvoyer quelqu'un à Noël.

Il fait jouer tous ses ressorts.

Juger en dernier ressort.

Être encore en reste avec
quelqu'un.

Être sur le retour, sur son
retour.

Faire un retour sur soi-même.

La fortune a ses retours.

Quel retour me donnerez-
vous?

Je l'ai tourné et retourné.

Que retourne-t-il. Il retourne
trêfle.

Forcer quelqu'un dans ses re-
tranchements, dans ses der-
niers retranchements.

On ne fait rien de rien.

On ne fait rien pour rien.

Ce sont des riens.

Il n'y a pas le mot pour rire;

Je n'y trouve pas le mot
pour rire.

Il n'y a pas tant à rire.

Se châtouiller pour se faire
rire.

Ustaje, tak zmęczony.

Poddaję się, już nie mogę
więcej.

Już tam nie dają jeść.

Kazać komu czekać.

Używa wszystkich sposobów.

Sądzić ostatecznie bez appel-
lacyi.

Być jeszcze dłużnym.

Starzec się.

Mocno zastanowić się nad sa-
mym sobą.

Fortuna kołem się toczy.

Cóż mi do tego dodasz? (przy
zamianie).

Wybadywałem go na wszyst-
kie sposoby.

Co święci? — Żołądz święci.

Dojechać kogo do ostatka,
zwalić jego najmocniejsze
racje.

Z piasku bicia nie ukrećisz.

Nie darmo.

To są drobnostki.

Ja w tem nie widzę nic śmie-
sznego.

Nie wszystkich to bawi.

Przymuszać się do wesoło-
ści.

Rira bien qui rira le dernier
 Vous me faites rire.
 Rouer quelqu'un de coups.
 Se rouer sur quelqu'un.
 Les petits ruisseaux font les
 grandes rivières.
 Il rumine quelque chose dans
 sa tête.

Il ne saurait sortir du sac que
 ce qui y est.
 Votre affaire est dans le sac.
 Se couvrir d'un sac mouillé.
 Aller au safran.
 Selon le bras la saignée.
 C'est du salpêtre, il est tout
 salpêtre.
 Il sent le sapin.

Obaczymy, kto się będzie.
 śmiał na końcu.
 Żartuje z tego.
 Zbić kogo okropnie.
 Porwać się na kogo.
 Ziarnko do ziarnka robi się
 miarka.
 On coś sobie układa.

S.

Z pustej stodoły wyleci albo
 wróbel, albo wrona.
 Masz to w garści.
 Zasłaniać się nikczemną wy-
 mówką.
 Zbankrutować.
 Trzeba się zawsze mierzyć
 swoją piędzą.
 Prędko do gniewu. — Gorąco
 kapany.
 Śmierć mu z oczu wygląda.

- Il nous la bien donnée sèche. | W pole nas wywiódł.
 On l'a mis à sec. | Do koszuli go ograno.
 Il est secret comme un coup | Nie umie utrzymać języka za
 de canon. | zębami.
 Tant vaut le seigneur, tant | Jaki pan taki kram.
 vaut la terre. |
 Il faut semer pour recueillir | Bez pracy nie będą kołacze.
 (avant de recevoir). |
 Grosse tête peu de sens. | Głowa wielka a rozumu ma-
 | lo.
 Autant de têtes autant de sen- | Co głowa to rozum.
 timents. |
 Il a bon nez, il sent de loin. | Zna się na farbowanych li-
 | sściach.
 C'est un serpent caché sous | Coś się pod tą pokrywką wa-
 les fleurs. | rzy.
 Cela sort comme un clou à | To potrzebne jak dziura w
 soufflet. | moście.
 Il a sifflé la linote. | Dobrze w czub nalał.
 Il n'y a rien qu'à siffler. | To bagatela (do zrobienia).
 Ventre de son, robe de ve- | Huczno, buczno, a w pięty zi-
 lours. | mno.
 Il ne faut pas être grand sor- | To nie wielka sztuka; nietru-
 cier pour cela. | dno to zrobić.
 Il est bien tard de fermer l'é- | Próżna obrona kiedy wilk o-
 table, quand les chevaux | wce pobrał. Mądry Polak
 en sont sortis. | po szkodzie.
 Il croit qu'il n'y a qu'à souf- | Rozumie że to rzecz łatwa.
 fler et à remuer les doigts. |
 Je ne m'en soucie pas plus | Zupelnie o to nie dbam.
 que de mes vieux souliers. |
 Il est ivre comme une soupe. | Pijany jak sztok.
 Il est souple comme un gant. | Miękki jak wosk.

- Donner la sucée à quelqu'un. Napędzić komu Piotra. Naba-
 wic strachu.
- Sabler un verre de vin. Duszkiem wypić kielich.
- On l'a vu venir à Paris avec ses sabots. Jego dawniejszy podły stan
 wszystkim wiadomy.
- Un sac à vin. Pijak.
- C'est la meilleure pièce de son sac. To najwięcej za nim mówi.
 To jego arcydzieło.
- Juger sur l'étiquette du sac. Sądzić bez dostatecznego roz-
 myśłu.
- Mettre quelqu'un au sac. Przekonać kogo, tak aby
 nie mógł wyrzec ani sło-
 wa.
- Un cul-de-sac. Ulica nie mająca wychodu.
- Bœuf saignant, mouton bëlant. Wołowina i baranina najle-
 psza, kiedy trochę niedo-
 pieczona.
- On l'a un peu saigné. Trochę go podskubano.
- Le cœur me saigne. To mi rozdziera serce.
- Découvrir saint Pierre, pour donner à saint Paul. Dogodzić jednemu, krzyw-
 dząc drugiego.
- La saison nouvelle. Wiosna.
- Hors de saison. Nie w miejscu, od rzeczy.
- Ceci n'est plus de saison. To już niewczesne.
- Donner une salade à quel- Natrzeć komu uszów.
- qu'un.
- Mettre un pays à feu et à Pustoszyć kraj ogniem i mie-
 czem.
- Un homme de sang. Człowiek choiwy krwi rozle-
 wu.
- Qui perd son bien, perd son Kto utracą majątek, ten tra-
 ci wszystkie przyjemności
 życia.
- es princes du sang. Książęta z domu panującego.

Droit du sang.	Prawo nabyte przez urodzenie.
Avoir du sang aux ongles.	Być tkliwym na urazy.
Un sanglant affront, une injure sanglante.	Krwawa obelga, ciężka krzywda.
Une raillerie sanglante.	Srogie szyderstwo.
Il n'est sauce que d'appétit.	Głód jest najlepszym kucharzem.
La sauce vaut mieux que le poisson.	Rzeczy uboczne, dodatkowe, lepsze są od głównych.
Sauf le respect que je vous dois.	Nie ubliżając winnemu uszanowaniu.
Il est maigre comme un harang sauré.	Chudy jak szczapa.
Le vaisseau a sauté.	Okręt został wysadzony w powietrze.
Faire sauter la cervelle à quelqu'un.	Głowę komu rozbić.
Faire sauter un œil à quelqu'un.	Oko wybić, wysadzić komu.
Cela saute aux yeux.	To rzecz oczywista, jasna.
Reculer pour mieux sauter.	Niby cofać się dla tem przedszego dopięcia celu.
Sauver les dehors, sauver les apparences.	Zachować powierzchowną przyzwoitość, aby nie dać zgorszenia.
Savoir bon gré à quelqu'un.	Być komu obowiązany, wdzięcznym.
Savoir mauvais grés à quelqu'un.	Być komu niechętnym.
On l'a bien savonné.	Dobrze mu natarto uszów.
Depuis le sceptre jusqu'à la houlette.	Od króla aż do chłopca.
La rivière est à sec.	Rzeka wyschła.

Il est à sec.	Pustki u niego w kieszeni.
C'est le secret de la comédie.	Po co z tego robić tajemnicę, kiedy już wszyscy o tém wiedzą.
Faire le seigneur.	Udawać pana.
C'est un serpent qu'on a ré- chauffé dans son sein.	Z nędzy wydobyty niewdzięcznik.
Pour bien connaître un hom- me il faut avoir mangé un minot de sel avec lui.	Chcąc człowieka dobrze po- znać, trzeba z nim zjeść be- czkę soli.
Il le mangerait avec un grain de sel.	On daleko od niego mocniej- szy.
Prêter à la petite semaine.	Pożyczać małe sumki na o- gromny procent.
Faire semblant.	Udawać.
Ne faire semblant de rien.	Nie dać nic poznać po so- bie.
La semaine des trois jeudis.	Nigdy.
Que vous en semble?	Cóż o tém myślisz?
Si bon lui semble.	Jeśli mu się tak podoba.
Comme bon vous semble.	Jak ci się podoba.
Ce me semble.	Podług mego zdania.
Battre la semelle.	Piechoto wędrować.
Il aime la semelle.	Lubi włóczyć się.
Semer des marguerites devant les pourceaux.	Rzucać perły przed świnie.
Sans dessus dessous.	Bez ładu, do góry nogami.
Ce vin sent le fût.	To wino czuć beczką.
Il ne se sent pas de joie.	Nie posiada się z radości.
Cela devient sérieux.	To przybiera wielką wagę.
Prendre une chose au sérieux.	Obrażać się czern.
Il est sérieux comme un âne qui boit dans son seau.	Udaje poważnego.
Sermonner quelqu'un.	Prawić komu kazania.

Serrer le bouton à quelqu'un.

Ce drap est bien serré.

Avoir le ventre serré.

Mentir bien serré.

Il joue bien serré.

Service de grand n'est pas héritage.

Vous êtes servi.

Passer sous silence une chose.

Les simples.

Malin comme un singe.

Il faut en user sobrement.

On ne saurait faire boire un âne s'il n'a soif.

Garder une poire pour la soif.

Il a faim comme la rivière a soif.

Être aux petits soins avec quelqu'un.

Il fait déjà soleil.

Entre deux soleils.

Il vaut mieux adorer le soleil levant que le soleil couchant.

Epèces sonnantes.

A l'heure sonnante.

Ce mot sonne bien à l'oreille.

Faire sonner bien haut quelque chose.

Dopiekać, dogrzewać komu.

To sukno jest gęste.

Mieć zatwardzenie.

Kłamać bezczelnie.

Gra bardzo ostrożnie.

Rzadko sobie los robi kto służy moźnym.

Dano do stołu.

Zamilczeć o czém.

Zioła i rośliny lékarskie.

Bardzo złośliwy.

Trzeba tego używać skromnie.

Trudno jest nakłonić upartego.

Schować co pieniędzy na nagłą potrzebę.

Nie ma nic apetytu.

Być bardzo usłuznym, nadskakującym dla kogo.

Jeszcze jest dnia dosyć.

Miedzy wschodem i zachodem.

Lepiej łączyć się z temi którym szczęście sprzyja, jak z temi których opuszcza.

Brzęcząca moneta.

Właśnie wtenczas kiedy biła godzina.

To słowo brzmi przyjemnie.

Cenić co zbyt wysoko.

Le sermon sonne.
On ne saurait sonner les clo-
ches, et aller à la proces-
sion.

Sonner la charge.
Sonner la retraite.
Le sort en est jeté.

Dzwonią na kazanie.
Nie można od razu dwóch
rzecz zrobić.

Dać znak do ataku.
Dać znak do odwrotu.
Już rzecz postanowiona.

Le dos au feu, le ventre à la
table.

Il est écrit sur mes tablettes.

De toute taille bon levrier.
Tailler les morceaux à quel-
qu'un.

Avoir l'esprit aux talons.

Montrez-moi les talons.

Ce qui vient par la flûte s'en
va par le tambour.

Remettre l'affaire sur le tapis.

Roskosznie pędzić życie.

Będę mu to długo pamięt-
tał.

Chłopa korcem nie mierzą.

Ująć komu obroku; wziąć
kogo w kluby.

Nie mieć w głowie oleju.

Fora ze dwora, precz ztąd.

Złe nabycie nigdy nie wy-
chodzi na korzyść.

Drugi raz wziąć sprawę pod
rozagę,

- Aller au royaume des taupes.
 Qui a temps, a vie. — Tout
 vient a temps qui peut at-
 tendre.
 Serrez la main et dites que
 vous ne tenez rien.
 Il se tient mieux à table qu'à
 cheval.
 Tenir la bride courte à quel-
 qu'un.
 Un tiens vaux mieux que deux
 tu l'auras.
 Faire prendre de la terre à
 quelqu'un.
 Connaître le terrain.
 Il est retiré dans son terrier.
 Un homme de tête.
 Ce sont deux têtes en un bon-
 net.
 Donner la tête baissée sur l'en-
 nemi. — Attaquer l'ennemi
 tête baissée.
 Avoir de la tête.
 Il a la tête près du bonnet;
 il a la tête chaude.
 C'est une tête de linotte.
 Tirer de long.
 Tirer une affaire de longueur.
 Tirer les vers du nez à quel-
 qu'un.
 Ne mesurez pas les hommes
 à la toise.
- Pożegnać się z tym światem.
 Czas wiele może. — Kto u-
 mie czekać, wszystkiego się
 doczeka.
 Trzymaj mocno aby się nie
 wyknęło.
 Walkoń, leniwy do roboty.
 Trzymać kogo na wodzy.
 Lepsze jedno chwala Bogu.,
 niżli dwoje dali-Bóg.
 Zawiązać komu gębę. — Za-
 wstydzić kogo.
 Znać się na farbowanych li-
 sach.
 Zakopał się daleko od świa-
 ta.
 Człowiek z głową.
 W dwóch ciałach jedna dusza.
 Oślepi na nieprzyjaciela ude-
 rzyć.
 Mieć rozum w głowie.
 Gorąco kąpany.
 Pusta głowa.
 Umykać.
 Zwłóczyć sprawę.
 Wywiadywać się czego od ko-
 go.
 Nie mierz chłopą korcem.

Baissez un peu plus le ton.
Prendre le nez à quelqu'un.
Il me touche de bien près.
Ne touchez pas cette corde.

Tracasser sa vie pour pouvoir vivre.

Mettre quelqu'un en train.

Mettre quelqu'un en bon train.

Autant vaut traîner que porter.

A force de travail on vient à bout de tout.

Être travaillé de la pauvreté.

Tressaillir d'allégresse, de joie.

Ce sont des gens triés.

Il ne faut pas chanter le triomphe avant la victoire.

Tromper sa peine, ses ennuis.

C'est un cheval de trompette.

Il n'a vu le monde que par le trou d'une bouteille.

Il ne saurait troubler l'eau.

Qui bien fera bien trouvera.

Je ne voudrais pas lui donner du feu sur une tuile.

Traiter quelqu'un de turc à maure.

Il est turc, la dessus.

Mettre quelqu'un sous la table.

Rayez celà de vos tablettes.

Nie chełp się tak.

Nosa komu utrzyć.

Jest moim bliskim krewnym.

Nie dotykaj tego, nie wspominać o tem.

Nędzne prowadzić życie.

Rozweselić kogo.

Pozyskać kogo sobie.

Czy tak, czy owak, to wszystko jedno.

Praca wszystkiego dokazać może.

Być uciśnionym przez ubóstwo.

Skakać z radości.

Wybór ludzi.

Nie mów hop aż przeskoczysz.

Ukoić, zapomnieć na chwilę o swoich troskach.

Nieustraszony to człowiek.

Nie zna jeszcze świata, ludzi.

Cichy, łagodny jak baranek.

Jak sobie kto pościeli, tak się wyspi.

Nie pożyczylbym mu i złamanego grosza.

Obchodzić się bardzo srogo.

Twardy jak kamień, nieużyty.

Upoić kogo do zbytku.

Nie spuszczać się na to.

Vouloir toujours trouver des tacher dans le soleil.	Chcieć zawsze upatrywać wa- dy w najdoskonalszych rze- czach.
Prendre à tâche de faire une chose.	Starać się usilnie coś zrobić.
Il est de ma taille.	On jest mojego wzrostu.
Pierres de taille.	Kamień ciosowy.
Entre deux tailles.	Miernego wzrostu.
Elle n'a pas de taille.	Niska i gruba.
Tenir la taille.	Śpiewać tenorem.
C'est une belle taille.	Piękny tenor.
Une taille douce.	Rycina na blasze.
Taille de bois.	Rycina na drzewie.
Tailler une pièce, une année.	Pobić na głowę wojsko.
Gagner les tailles.	Uciec i stanąć na miejscu bez- piecznem.
A la boucherie toutes vaches sont bœufs, et à la tanne- rie tous bœufs sont vaches.	Towarowi nadaje się nazwis- ko takie jakie mu najlepszy nada odbył.
Tous tant que nous sommes.	Wszyscy tak jak jesteśmy.
Si tant est.	Dajmy na to.
Les fruits sont tardifs cette année.	Owoce późno dojrzewają te- go roku.
Prendre quelqu'un à témoin.	Świadczyć się kim.
Avoir du tempérament.	Być skłonnym do miłości.
Dans la nuit des temps.	We mgle wieków.
Il a fait son temps.	Już zeszedł z pola.
Chercher à gagner du temps.	Starać się o zwłokę.
Nous ne verrons pas celà de notre temps.	My tego nie dożyjemy.
Le temps se met au beau.	Wypogadza się.
Il faut prendre le temps com- me il vient.	Trzeba być na wszystko wy- rozumiałym.
De tout temps.	Zawsze.

En temps et lieu.	W stosownym czasie i miejscu.
Se tenir les côtés de rire.	Śmiać się do rozpuku.
Tenir quelqu'un dans sa manche.	Za nos kogo wodzić.
Il croit tenir Dieu par les pieds.	Zdaje mu się że niebo osiągnął.
Il en tient.	Dobrze mu tak.
Il tient bien ce qu'il tient.	Nie łatwo wypuści kiedy coś ma.
Je le tiens de lui.	— Już mi się nie wykręci.
De qui tenez-vous celà?	Jemu za to winienem wdzięcz- ność.
Il tient celà de son père.	Od kogo się dowiedziałeś o tem?
L'armée tient la campagne.	On w tem podobny do swego ojca.
Une flotte tient la mer.	Wojsko jest na wyprawie wo- jennej.
Il tient bien sa partie.	Flota krąży na morzu.
Tenir quelqu'un en respect.	Dobrze pełni to co do niego należy.
Je tiendrai celà à honneur.	Trzymać kogo na wodzy.
Je me tiens heureux.	Poczytam to sobie za zaszczyt.
Tenez vous pour dît que.	Mam się za szczęśliwego.
Promettre et tenir sont deux.	Bąć pewny że...
Tenir compte d'une somme à quelqu'un.	Co innego jest obiecać, a co innego dotrzymać.
Je vous en tiendrai compte.	Zapisać jaką sumę na czyjś rachunek.
Ne pas tenir compte de quel- que chose.	Nie zapomnę ci tego; zawdzię- cze ci to.
Tenir tête à quelqu'un.	Nie dbać o co.
Sa vie ne tient qu'à un fil.	Opierać się komu.
Celà me tient au cœur.	Życie jego wisi na włosku.
	To mnie mocno obchodzi.

Je ne tiens à rien.	Nie mnie nie przeszkadza.
A quoi tient-il?	Cóż przeszkadza?
Tenir pour quelqu'un.	Być z czyjej strony, czyjego zdania.
Il n'y a pas moyen de tenir contre lui.	Nie można mu się oprzeć żadnym sposobem.
On n'y peut pas tenir.	Nie można tego znieść; to nie do wytrzymania.
Tenir bon. tenir ferme.	Silny odpór stawić.
Notre marché tient.	Zostaje przy naszej umowie.
Ce temps ne tiendra pas.	Ta pogoda, ten czas nie potrwa długo.
Tout le monde ne peut pas tenir ici.	Wszyscy nie mogą się tu zmieścić.
Je m'en tiens là.	Ja się tego trzymam.
Se tenir à rien.	Spierać się o bagatelę.
Vous n'avez qu'à vous bien tenir.	Pilnuj się dobrze.
Je ne suis pas tenu à cela.	Ja do tego nie jestem obowiązany.
Aux termes du contrat.	Podług wyrazów kontraktu.
Se faire tirer l'oreille.	Dać się długo namawiać. — Robić niechętnie.
Se tirer d'affaire, se tirer d'embarras.	Wydobyć się ze sprawy, z kłopotu.
Tirer vengeance.	Zemścić się.
Tirer vanité d'une chose.	Nadymać się z czego.
Tirer une lettre de change.	Wystawić weksel.
Tirer une affaire en longueur.	Zwlekać sprawę.
Tirer des feuilles, des estampes.	Drukować, odbijać arkusze ryciny.
On a tiré cent exemplaires de ce livre.	Wydrukowano sto egzemplarzy tej książki.
Tirer au sort.	Losować.

Tirer le poil à quelqu'un.

Celà tire sur le vert.

Celà m'est d'un grand usage.
Il en use comme des choux
de son jardin.

Chacun en use comme il lui
plaît.

Celà n'est de nulle utilité.

C'est tout un.

C'est un homme tout uni.

Il a beaucoup d'usage.

Il manque d'usage.

En use bien, en user mal
avec quelqu'un.

En user librement, en user
familièrement.

Un homme usé.

Wykpić od kogo pieniądze.
dże.

To wpada w zielone.

U.

To mi jest bardzo potrzebne.
Używa tego jakby to było je-
go własnością.

Każdy robi jak mu się podo-
ba.

To się na nic nie zda.

To wszystko jedno.

To człowiek prosty, szczerzy,
bez wybiegów.

Zna dobrze świat.

Nie zna przyzwoitości, świata.

Dobrze, lub źle z kim postępo-
wać.

Postępować śmiało, poufale.

Człowiek spracowany, wy-
cieniczony.

V.

Aussitôt meurt vache que veau.	U śmierci w równej cenie młody i stary.
Une once de vanité gâte un quintal de mérite.	Najmniejsza pycha, przyćmie- wa największe zasługi.
Tout est à veau — l'eau.	Wszystko przepadło.
Faire le veau.	Błaznować.
Un jeune veau.	Młokos, smarkacz.
Toute chair n'est pas venai- son.	Nie wszystko złoto co się świe- ci.
Il est à moi, à vendre et à dépendre.	To mój serdeczny przyjaciel.
Autant en emporte le vent;— Tout celà n'est que du vent.	To są próżne słowa.
Selon le vent la voile.	Podług stawu grobla.
Repaître quelqu'un de vent et de fumée.	Karmić kogo próżną nadzieją.
Il tourne à tout vent.	Odmienny jak wiatr.
Voir ce que quelqu'un a dans le ventre.	Przeczuć czyje zamysły.

Remettre le cœur au ventre à quelqu'un. — Mettre le feu sur le ventre.	Dodać komu serca, odwagi.
C'est un vieux jeu, on n'en rit plus.	Stara to piosnka.
Il a mis le pied dans la vigne du seigneur.	Upił się winem.
Il a mis de l'eau dans son vin.	Spuścił nos na kwintę.
Il paie les violons.	Sam ponosi kosztą, a innym zostawia zyski.
Faire bon visage à quelqu'un.	Być komu rad.
Un bon vivant.	Wesoły człowiek.
Être sur le qui vive.	Mieć się zawsze na ostrożno- ści.
Il vogue à l'aventure.	Piecie co mu ślina na język przyniesie.
Il est revenu d'un grand voy- age.	Wykręcił się od śmierci.
Le voici, le voilà.	Zmienny, niestały.
Je lui ferai voir que son che- val n'est qu'une bête.	Pokażę mu jak się grubo po- mylił.
On n'a ni vent ni voix de lui.	O nim ani widu, ani słychu.
Il prend son vol un peu trop haut.	Trochę za wysoko chce latać.
Ils sont de même volée.	Z jednej to łaki osły.
Mettre une chose en vue.	Na widok co wystawić.
Il y a des chambres vides dans sa tête.	Ma pustki we łbie.
Faire du vacarme.	Robić hałas, tartas.
La vache a bon pied.	Diabli go nie wezmą.
Bon homme, garde ta vache.	Pilnuj siebie, patrzaj swego nosa.

Il n'est rien de tel que le
plancher des vaches.

Parler français comme une
vache espagnole.

S'il ne tient qu'à celà la vache
est à nous.

Le diable est aux vaches.

Une vache à lait.

C'est une vache.

Terres saines et vagues.

Vaine pâture.

Vaisselle montée.

Vaisselle plate.

Maître valet.

Les bons maîtres font les bons
valets.

Faire le bon valet.

Je suis votre valet.

Il est comme le valet du diable
qui fait plus qu'on ne lui
demande, qu'on ne lui com-
mande.

Les blés sont en valeur.

Il n'y a point de montagne
sans vallée.

La vallée de larmes, la vallée
de misère.

Chaque chose vaut son prix.

Chacun vaut son prix.

Najbezpieczniej podróżować
po lądzie.

Mówić bardzo źle po francuz-
ku.

Jeśli o to tylko idzie, pewna
nasza wygrana.

Straszna wrzawa, harmider.

Dojna krówka. — Człowiek z
którego się wiele korzysta.

Tłusta jak fasa.

Grunta leżące odłogiem.

Wolny wypas, pastewnik.

Naczynia złote lub srebrne,
spajane, lutowane.

Takież naczynia gładkie, je-
dnostajne, nielutowane.

Starszy parobek, dozorea.

Dobre postępowanie ze służą-
cemi, czyni ich dobrimi.

Przysługiwać się, nadskaki-
wać, zwijać się.

Kłaniam uniżenie. Nic z tego
nie będzie.

Zbyt gorliwy, więcej robi jak
potrzeba.

Zboże popłaca.

Nie ma rodu, bez wyrodu.

Padoł płaczu, ziemia.

Nie trzeba nikomu ubliżać.

Je sais ce qu'en vaut l'aune.

Celà ne vaut pas un clou à soufflet. — Celà ne vaut pas le diable.

Il sait se faire valoir.

Un homme ne vaut que ce qu'il se fait valoir.

Celà lui a valu bien des honneurs.

Vaille que vaille.

Il faut tuer le veau gras.

Adorer le veau d'or.

Relier en veau.

Sa veine est tarie.

Il est en veine.

Il est tombé sur une bonne veine.

Ce n'est pas tout que de vendre, il faut livrer.

A qui vendez-vous vos coquilles?

Il vend bien ses coquilles.

Il se vendit.

Tel qui rit le vendredi pleure le dimanche.

Il ne fait qu'aller et venir.

Celà fait venir l'eau à la bouche

Le temps à venir, le siècle à venir.

Znam się na tem, wiem co z tego wyniknie.

To nie warto i złamanego szeląga.

Umie korzystnie się pokazać.

Jak cię widzą tak cię piszą.

To mu zjedna wiele zaszczytów.

Bądź co bądź.

Trzeba wyprawić biesiadę.

Kłaniać się pieniądзом.

Oprawić w skórę cielecą.

Zapał jego ostygł.

Jest teraz w szczęściu.

Trafił szczęśliwie.

Nie dosyć jest obiecać, trzeba dotrzymać.

Komuż ty chcesz oczy zamydlić?

Dobrze obraca językiem.

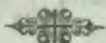
Wydał się, zdradził się.

Często z wielkiego śmiechu, bywa płacz.

Wciąż tylko się kręci.

To zaostrza apetyt.

Czas przyszły, przyszłe wieki.

Les mots qui expriment les cris des animaux et leurs parties communes, sont essentiels à connaître car l'impropriété des mots contribue à rendre le style obscur.

CRIS DES ANIMAUX.

L'abeille bourdonne.
L'aigle trompette.
L'alouette grisolle.
L'âne brait.
Le bœuf mugit.
La brebis bêle.
Le buffle souffle.
La caille margotte.
Le canard nasille.
Le cerf brame.
Le chat miaule.
Le cheval hennit.
Le chien aboie.
Les petits chiens jappent.

GŁOSY ZWIERZĄT.

Pszczola brzęczy.
Orzeł krzyczy.
Skowronek śpiewa.
Osieł ryczy.
Wół ryczy.
Owca beczy.
Bawół sapie.
Przepiórka śpiewa.
Kaczka kwacze.
Jeleń krzyczy.
Kot miauczy.
Koń rży.
Pies szczeka.
Małe pieski skowyczą.

La chouette hue.
 La cigale craquette..
 La cigogne claquette..
 Le cochon grogne.
 La colombe gémit.
 Le coq coqueline.
 Le corbeau croasse.
 La grenouille coasse..
 Le grillon grésillone.
 La grue craque..
 Le shanneton boudonne..
 Le hibou hue.
 L'hirondelle gazouille.
 Le jars jargonne.
 Le lapin glapit.
 Le lion rugit.
 Le loriot siffle..
 Le loup hurle..
 Le milan huit.
 Le moineau pépie..
 Le paon braille..
 La perdix cacabe..
 Le perroquet cause..
 La pie jacasse..
 Le pigeon roucoule..
 Le pinson frigotte..
 La poule glousse..
 Les petits poulets piaulent..
 Le ramier gémit..
 Le sanglier gromelle..
 Le tigre rauque..

Sowa huka.
 Konik polny świerczy..
 Bocian klekocze..
 Świnia krzaka..
 Gołąb grucha..
 Kogut pieje, śpiewa..
 Kruk kracze..
 Żaba skrzeczy..
 Świercz świerczy..
 Żuraw gęga..
 Chrząszcz brzęczy..
 Sowa huka..
 Jaskółka świergota..
 Gąsior gęga..
 Królik skowyczy..
 Lew ryczy..
 Wywilga gwiżdże..
 Wilk wyje..
 Kania wrzeszczy..
 Wróbel świergocze..
 Paw wrzeszczy..
 Kuropatwa krzekocze..
 Papuga gada..
 Sroka skrzeczy..
 Gołąb grucha..
 Zięba śpiewa..
 Kura gdacze..
 Kurczęta piszczą..
 Gołąb grucha..
 Dzik mruczy..
 Tygrys ryczy..

REMARQUES.

SUR CERTAINES PARTIES DES
ANIMAUX.

En parlant de certains ani-
maux, *on dit*:

La tête d'un lion, d'un mou-
ton, d'un poisson, d'une
mouche, etc.

On donne cependant le nom
de hure à la tête de quelques
animaux, p. ex.

La hure d'un sanglier, d'un
brochet, d'un saumon, etc.

On se sert du mot gueule en
parlant des poissons, des rep-
tiles et de la plûpart des qua-
drupèdes, p. ex.

La gueule d'un brochet, d'un
serpent, d'un lion, d'un
tigre.

UWAGI

O NIEKTORYCH CZĘŚCIACH
ZWIERZĄT.

Mówiąc o niektórych zwierzę-
tach, *mówi się*:

Głowa lwa, barana, ryby, mu-
chy, i t. p.

Jednak głowie niektórych
zwierząt daje się nazwisko:
hure; np.

Głowa dzika, szczupaka, łoso-
sia, i t. p.

Wyraz *gueule* używa się mó-
wiąc o rybach, o płazach, i o
o wielkiej liczbie czworono-
gów, np.

Paszcza szczupaka, lwa, ty-
grysa.

Le mot *gueule* s'applique plus particulièrement aux animaux carnassiers.

Wyraz *gueule* stosuje się szczególnie do zwierząt drapieżnych.

Pour les volatiles on fait usage du mot *bec*.

Mówiąc o ptakach, *dziób* zowie się *bec*.

On donne le nom de broches ou défenses aux deux grosses dents crochues du sanglier.

Dwa wielkie zakrzywione zęby wychodzące z paszczy dzika, zowią się *broches* albo *défenses* (kły).

On dit:

Mówi się:

Le groin d'un cochon.

Ryj świni.

Le museau d'un chien, d'un renard.

Pysk, morda psa, lisa.

Le muffle d'un cerf, d'un lion, d'un tigre.

Pysk jelenia, lwa, tygrysa.

La bouche d'un cheval, d'un âne, d'un mulet.

Pysk konia, osła, mula.

Le pied d'un cheval, d'un bœuf, d'un éléphant.

Noga konia, wołu, słonia.

La patte d'un chien, d'un chat, d'un ours, d'un rat.

Łapa psa, kota, niedźwiedzia, szczura.

Les griffes, les serres d'un hibou, d'un vautour.

Szpony sowy, sępa.

DES SYNONYMES.

On appelle *Synonymes* deux mots qui ont le même sens, la même signification. Ce sont deux mots qui se ressemblent par une idée commune, et qui sont néanmoins distingués les uns des autres par quelque idée accessoire et particulière à chacun d'eux, d'où naît, presque toujours, une nécessité de choix pour les placer à propos et parler avec justesse. Il faut encore que les synonymes, pour être bien employés, ajoutent à la clarté et à la force de l'expression.

O WYRAZACH BLISKOZNACZNYCH.

Synonimami zowią się dwa wyrazy mające toż samo prawie znaczenie. Są to dwa wyrazy podobne sobie z pewnego wyobrażenia im obu wspólnego, a które wszakże różnią się od siebie pewnym wyobrażeniem szczególnem i właściwem każdemu z nich z osobna, z kąd prawie zawsze wynika potrzeba znajomości aby się nieomylić w ich wyborze i wyrażać się jak należy. Żeby wyrazy bliskoznaczne były dobrze użyte, potrzeba jeszcze aby powiększały jasność i moc wyrażenia.

EXEMPLES.

PRZYKŁADY.

Préférer — Choisir.

Il savait bien *choisir* les gens qu'il admettait dans sa familiarité.

Il *préféra* la mort au dés-honneur.

Alors les Crétois lui demandèrent quel homme ils devaient *choisir*.

Nous laisserons aux hommes l'exemple de *préférer* la vertu sans tache à une longue vie.

On umiał dobrze *wybrać* ludzi, których przypuszczał do swojej poufałości.

Przeniósł śmierć nad niesławę.

Wtedy Kreteńczycy zapytali go, jakiego człowieka mieli *wybrać*.

Zostawimy ludziom przykład (jak) *przenosić* cnotę bez skazy nad długie życie.

Vaincre — Surmonter.

Il n'aurait jamais pu *vaincre* ses ennemis par mer, et il eut bien de la peine à les *vaincre* par terre.

Que tu seras grand si tu *surmontes* tes malheurs.

De toutes les passions l'avarice est la plus difficile à *vaincre*.

Les choses extérieures ne lui opposent aucune difficulté à *surmonter*.

On nigdyby nie mógł być *zwyciężyć* swoich nieprzyjaciół na morzu, a miał wiele trudności *zwyciężyć* ich na lądzie.

Jakże będziesz wielkim, jeśli *zwalczysz* twoje nieszczęścia.

Ze wszystkich namiętności, najtrudniej *przewyciężyć* skąpstwo.

Rzeczy zewnętrzne nie stawiają mu żadnej trudności do *zwalczenia*.

Qualité — Talent.

Les <i>qualités</i> du cœur sont les plus essentielles.	<i>Zalety</i> serca są najistotniejszymi.
Les <i>talents</i> qui servent aux besoins sont les plus nécessaires.	<i>Talenta</i> służące potrzebom są najpożyteczniejsze.
Il se fait aimer par ses <i>qualités</i> .	On jedna sobie miłość przez swoje <i>zalety</i> .
Il se fait rechercher par ses <i>talents</i> .	On jest poszukiwanym dla swoich <i>talentów</i> .

Plaisir — Délice — Volupté.

Les vrais philosophes cherchent le <i>plaisir</i> dans toutes leurs occupations.	Prawdziwi filozofowie szukają <i>przyjemności</i> we wszystkich swoich zatrudnieniach.
C'est un <i>délice</i> pour certaines personnes de boire à la glace, même en hiver.	Dla niektórych osób jest <i>roskoszą</i> pić wodę z lodem, nawet w zimie.
Les femmes poussent ordinairement la sensibilité jusqu'à la <i>volupté</i> .	Kobiety posuwają zwykle czułość aż do <i>roskoszy</i> .
Il se livre entièrement aux <i>plaisirs</i> .	On cały oddaje się <i>uciechom</i> .
Il jouit des <i>délices</i> de la campagne.	On używa <i>roskoszy</i> wiejskich.
Il se plonge dans les <i>voluptés</i> .	On nurza się w <i>roskoszach</i> .

Ingénuité — Sincérité — Franchise.

Sésostris était <i>sincère</i> généreux.	Sezostrys był <i>szczerym</i> i szlachetnym.
--	--

Télémaque racontait *ingénument* les fautes qu'il avait faites.

Les dieux voient ma *sincérité*.

Je lui dis *ingénument* en quels dangers ma jeunesse avait été exposée.

Pour parler *franchement*.

La *franchise* est estimée de ceux qui désirent connaître la vérité.

Telemak opowiadał *szczerze* błędy, które był popełnił.

Bogowie widzą moją *szczerłość*.

Powiedziałem mu *ze szczerością* na jakie niebezpieczeństwa moja młodość była wystawiona.

Szczerze mówiąc.

Szczerłość jest szacowana od tych którzy pragną poznać prawdę.

Misérable — Malheureux.

Oh! qu'on est *malheureux* quand on est au-dessus du reste des hommes!

Elle se trouvait *malheureuse* d'être immortelle.

Je n'avais que la *misérable* consolation de choisir entre le déshonneur et la mort.

Il se rend de plus en plus *misérable*.

Jakże ten *nieszczęśliwy* kto jest wyższym nad wszystkich innych ludzi!

Ona się znajdowała *nieszczęśliwą*, że była nieśmiertelną.

Miałem tylko tę *nędzną* pociechę, że mogłem wybierać między niesławą i śmiercią.

On się staje coraz *nędzniej-szym*.

DES HOMONYMES.

On appelle *homonymes* les choses qui ont un même nom, quoiqu'elles soient de nature différente, et plus ordinairement des mots pareils qui expriment des choses différentes.

O WYRAZACH PODOBNYCH.

Homonymami zowią się rzeczy od siebie różne, a mające toż samo imię, częściej zaś nazwisko to służy wyrazom z brzmienia do siebie podobnym, a wyrażającym rzeczy od siebie różne.

EXEMPLES.

PRZYKŁADY.

Abaisse — *Abesse*.

Il faut qu'on *abaisse* ce mur.
C'est l'*abesse* du couvent.

Trzeba aby *zniżono* ten mur.
To jest *ksieni* klasztoru.

Hache — Hâche.

Cette <i>hache</i> ne coupe pas.	Ta <i>siekiera</i> nie rąbie.
Il faut qu'il <i>hâche</i> ces herbes.	Trzeba żeby posiekał te zioła.

A faire — Affaire.

J'ai beaucoup à <i>faire</i> .	Mam wiele do czynienia.
C'est une <i>affaire</i> importante.	To jest ważna sprawa.

Alêne — Haleine.

Cette <i>alêne</i> est cassée.	To <i>szydło</i> jest złamane.
Ce plongeur a l' <i>haleine</i> longue.	Ten nurek ma długi <i>oddech</i> .

Allée — Allée.

Une <i>allée</i> d'arbres.	Ulica wysadzona drzewami.
Elle s'en est <i>allée</i> .	Odeszła.

Amande — Amende.

J'ai mangé des <i>amandes</i> .	Jadłem <i>migdały</i> .
Il paiera l' <i>amende</i> .	On zapłaci <i>karę</i> .

Attache — Attache.

Une <i>attache</i> de soulier.	<i>Tasiemka</i> u trzewika.
On lui <i>attache</i> les pieds.	<i>Przywiązują</i> mu nogi.

Béle — Belle.

Le mouton *béle*.
 Cette femme est *belle*.

Owca *beczy*.
 Ta kobieta jest *piękna*.

Bière — Bière.

Boire de la <i>bière</i> .	Pić <i>piwo</i> .
Notre dernière maison c'est une <i>bière</i> .	Naszym ostatnim domem jest <i>trumna</i> .

Céler — Sceller — Seller.

Tu ne peux <i>céler</i> un secret.	Nie możesz <i>ukryć</i> tajemnicy.
Je veux <i>sceller</i> tes papiers.	Chcę <i>zapięczyć</i> twoje pa- piery.
Il faut <i>seller</i> ce cheval.	Trzeba <i>osiadłać</i> tego konia.

Chaud — Chaux.

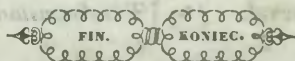
En été il fait <i>chaud</i> .	W lecie jest <i>gorąco</i> .
Le maçon a besoin de <i>chaux</i> .	Mularz potrzebuje <i>wapna</i> .

Chaîne — Chêne.

Une <i>chaîne</i> de fer.	<i>Łańcuch</i> żelazny.
Le gland est le fruid du <i>chêne</i> .	Żołądź jest owocem <i>dębu</i> .

Dans — D'en — Dent.

<i>Dans</i> la maison.	<i>W</i> domu.
Je viens <i>d'en</i> parler.	Dopiero mówiłem <i>o tem</i> .
Il se fait arracher une <i>dent</i> .	Kazał sobie wyrwać <i>zęb</i> .

*Dort — Dore — D'or.**Il dort toute la nuit.**Je dore le cuivre.**Une montre d'or.**On spi całą noc.**Ja pozłacam miedź.**Zegarek złoty.**Été — Fté.**Il a été riche.**Cet été sera très-chaud.**On był bogaty.**To lato będzie gorące.*

OZYTELNA
PODROCZNA

